

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

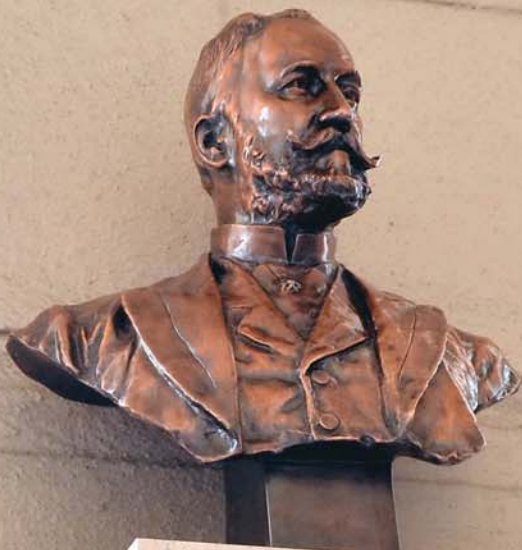
CLI. évfolyam
2016. április

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

150 éve
az erdők szolgálatában

KÁLNOKI
BEDŐ
ALBERT
1839 – 1918

A TARTALOMBÓL:

BEDŐ ALBERT SZOBORAVATÁS

KITÜNTETETT ERDÉSZ KOLLÉGÁK

EU-RENDELET AZ INVÁZIÓS FAJOKRÓL

PANNÓNIA NYÁR NÖVEDÉKVIZSGÁLATA

VADKÁRELHÁRÍTÓ KERÍTÉSEK VASBAN

KÖNYVTÁRI BESZÁMOLÓ 2015

ORSZÁGOS FŐERDŐME...
AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
ELNÖKE,
AZ ÖNÁLLÓ MAGYAR ERDÉSZETI TITKÁRSÁG ALKODÁS SZERVEZŐJE,
AZ ELSŐ POLGÁRI ERDÉSZETI TÖRVÉNY ATYJA.

Dr. Sébor János

(*Facskó, 1890. dec. 27. — Sopron, 1965. febr. 25.*)

Bedő-díjas erdőmérnök, földmérő mérnök, egyetemi tanár, a műszaki tudományok kandidátusa, a budapesti Műegyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának dékánja, majd prodékánja, az EFE díszdoktora, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke — 1948.

Sébor János 1909-ben érettségizett a zentai főgimnáziumban. Erdőmérnöki tanulmányait Selmechánynán 1913-ban fejezte be. Utána Lugoson, Besztercebányán, Bustyaházán dolgozott vasúttervezési és építésvezetői munkakörben. 1918. március 10-én került Selmechányára az Erdészeti Földméréstani Tanszékre tanársegédnek. 1923-ban megbízták a tanszék vezetésével, a tisztséget 42 éven át, halála napjáig viselte. Iskolát teremtett, generációkat nevelt fel, szakírói munkássága meghatározó. A bécsi műegyetem földmérnöki szakán mérnöki oklevelét 1931-ben szerezte meg. 1926-ban főiskolai rendkívüli, 1931-ben rendes tanári címet kapott; 1934-ben egyetemi nyilvános rendkívüli, 1938-ban rendes tanárrá nevezték ki. A budapesti Műegyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának 1943–44-ben és 1947–48-ban dékánja, 1944–45-ben és 1948–49-ben pedig prodékánja lett. Kiemelkedő munkásságának minősítése: 1951-ben a Magyar Népköztársaság Érdemérem arany fokozata; 1959-ben Lázár Deák Emlékérem; 1963-ban Bedő-díj. 1953-ban a műszaki tudományok kandidátusa; 1962-ben az Erdészeti és Faipari Egyetem díszdoktora lett.

1948-ban az Országos Erdészeti Egyesület elnökévé választotta. Rendkívül nehéz időszakban vette át az Egyesület vezetését, amikor a Belügyminisztérium be akarta szüntetni annak működését, amikor emiatt a hatósági ellenőrzések (rendőrségi, adóhatósági és a főváros általi) sorozatosan érték az Egyesületet. Sébor János nagy felelősségérzettel és határozottan vette át az elnöki feladatokat, és rövid működésének első öt hónapja alatt az egyesületi taglétszám ugrásszerű növekedésnek indult (232 főről 1000 fő fölé növekedett), anyagi helyzete megszilárdult, bombatalálatot kapott székház tetőszerkezetét sikerült kijavíttatni és engedélyezték az Erdészeti Lapok újbóli kiadását is. Sajnos azonban ő sem tudta megakadályozni a székház későbbi elvételére irányuló kezdeményezéseket.

Dr. Sébor János emlékét őrzi: kőből készült mellszobra (Mészáros Mihály alkotása, 1965) a Nyugat-magyarországi Egyetem Botanikus Kertjében.

Sírhelye: Dr. Sébor János sírja a soproni Új Szent Mihály Temetőben található. 9400 Sopron, Pozsonyi út 30. GPS koordináták: X 16.599143094001224 Y 47.689779148808974.

Dr. Haracsi Lajos

(*Toponár, 1898. ápr. 19. — Sopron, 1978. márc. 10.*)

Bedő-díjas erdőmérnök, biológus, tanszékvezető egyetemi tanár, az Erdőmérnöki Főiskola dékánja, igazgatója, az Erdészeti és Faipari Egyetem tudományos igazgatóhelyettese, díszdoktora, Az Erdő szerkesztőbizottságának tagja, az OEE Mikológiai Szakosztályának elnöke, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke az 1948–1950 és 1951–1952 években.

A Bánya- és Erdőmérnöki Főiskolán 1924-ben szerzett erdőmérnöki oklevelet. Ezt követően az Erdővédelemügyi Tanszéken kezdett dolgozni tanársegédként. 1927-től a miskolci, majd a kaposvári erdőigazgatóságon dolgozott. 1933–35 között a Pázmány Péter Tudományegyetemen biológus képesítést és 1937-ben doktori fokozatot szerzett. 1935-ben a soproni erdészeti kutatóintézethez került. 1945-ben áthelyezték a Kaposvári Erdőegyesüléshez, melynek 1948-ban vezetője, majd vezérigazgatója volt. 1950-ben a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztályára került osztályvezetőnek. 1951-ben tanszékvezetőként kapott meghívást az Erdővédelemügyi Tanszékre egyetemi tanár beosztásba. 1951-ben a mezőgazdasági tudományok kandidátusa. 1959–1961 között az Erdőműveléstani Tanszék is vezette. 1952–54 között volt az Erdőmérnöki Főiskola dékánja, igazgatója. Később, 1962-ig az Erdészeti és Faipari Egyetem tudományos igazgatóhelyettese. Ötvennél több könyv-könyvrészlet, egyetemi jegyzet, szakcikk, tanulmány jelent meg tollából, megőrizve széles körű érdeklődésének és kutatásainak eredményeit. Megkapta a Munka Érdemrend arany fokozatát, 1966-ban a Bedő-díjban részesült. 1970-ben az Alma Mater díszdoktorává avatta.

Két cikluson keresztül volt az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, hosszú ideig Az Erdő szerkesztőbizottságának tagja és a Mikológiai Szakosztály elnöke. Röviddel azután, hogy átvette az Egyesület vezetését, bekövetkezett az elkerülhetetlen; egyesületi székházunkat jogtalanul elvették, államosították. Kitaró munkájának köszönhetően azonban az OEE ezt a nehéz időszakot is átvészelte, az időközben betiltott Erdészeti Lapok folytatásaként sikerült elindítani Az Erdő című újságot, összeüjteni a világháborúban szétzilálódott tagságot és az új körülmények között megerősíteni az Egyesület vezető szakmai szerepét.

Dr. Haracsi Lajos emlékét őrzi: emléktábla Kardosfán (1993)

Sírhelye: Dr. Haracsi Lajos sírja a soproni Evangélikus Temetőben található. 9400 Sopron, Margitbányai u. 24. GPS koordináták: X 16.606 Y 47.684

A harmadik oldal

Különleges alkalom százötvenedik évfordulót köszönteni. Még becsesebbé teszi az eseményt, hogy az Országos Erdészeti Egyesület az ünnepelt.

Szinte naponta szembesülünk vele, ahogy a „bálás utókor intézménye” illüzióvá fakul. De az erdészársadalom büszsége vitatbatatlan. Ezért a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége köszöni a munkát minden névről ismert és ismeretlen szakembernek, akik az elmúlt másfél évszázadban a magyar erdők fejlesztéséért, megőrzéséért tettek, és jelenleg is azon munkálkodnak!

Tisztelettel adózunk annak a negyvenhárom embernek, akik jelen voltak az Egyesület alakuló közgyűlésén, és az esztergomi hercegprímás egykori erdőmesterének is, aki már korábban szükségesnek látta a szakmai összefogást.

A kiegyezéstől a I. világháború kitéréséig az erdők képezte a magyar földbirtok egyik fő jövedelmi ágát. Az ezt követő időszakban tevékenykedő erdészeti szakemberek munkájáért fokozott elismerésünket fejezzük ki, hiszen a világegések idején is a legjobb tudásuk szerint gazdálkodtak nemzeti kincsünkkel: az erdővel. Még akkor is, amikor erdeink több mint nyolcvan százaléka idegen fennhatóság alá került. Trianon óta azonban megduplázódott Magyarországon az erdőterületek nagysága. Az 1989-es rendszerváltoztatás után pedig kettőszázezer hektár új erdőt telepítettünk.

Százötven év. Több emberöltőnyi idő. De a fák más időszámítás szerint élnek. Jelenleg harminc erdőrészletünk kétszáz évnél is korosabb. A százötven éves, vagy kicsit idősebb fák pedig hétezer hektárnyi területet foglalnak el erdeinkből. Tebát jócskán élnek még azokból a fákban, amelyek az Egyesület alapítása idején bontották első leveleiket.

Kívánunk az elkövetkezendő évszázadokra sikeres munkát és azt, hogy úgy építse az egyesület továbbra is az évgyűrűt, mint a büszke tölgyek: dacolva mindenféle idővel és széljárással.

Luzzi József
elnök, MEGOSZ

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CLI. évfolyam 4. szám (április)

A kézirat lezárva: 2016. április 5.

**A címlapon:
„Mélto helyen,
mélto társaságban”**

Fotó: Nagy László

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

DR. OROSZI SÁNDOR

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bartha Dénes, Haraszti Gyula,
Lengyel László, Lomniczi Gergely, Puskás
Lajos, dr. Sárvári János, dr. Schiberna
Endre, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Telefon: 06 (1) 201-6293

Mobil: 06 (20) 330-3462

e-mail: erdlap@oeo.hu

www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület,
1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER** elnök

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán

Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén

Nyomdai munkák:

PR Innovation Kft., Budapest

Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást
a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket
nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások
nem feltétlenül azonosok a szerkesztő
véleményével, azok tartalmáért mindenkor
a szerző felel. Honoráriumot
megegyezéssel csak felkért írásokért,
illetve grafikai munkákért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

Nagy László:

Pro Silva Hungariae díjak átadása a minisztériumban114

Nagy László:

Bedő Albert szoboravatás a Földművelésügyi Minisztérium
árkádjá alatt118

Kitüntetett erdész kollégáink nemzeti ünnepünk

alkalmából121

Nagy Imre, Kámpel József, Berger Péter:

Hántáskár, kéregrágás vadkár értékelése
magaskőrís-állományokban II.123

Dr. Bartha Dénes:

Európai uniós rendelet az inváziós fajokról127

Limp Tibor, Videmann Péter: Pannónia nyár

éves növedékvizsgálata a Győri Erdészet területén130

Horváth Csaba:

Magyar erdészeti delegáció Dunaszerdahelyen132

Raposa Gábor:

Vadkárrelhárító kerítés építési bemutatója Farkas-erdőn133

Hajdu Márk, Zétényi Zoltán, Nagy László:

Konferencia az erdőtörvény módosításról II.134

Megvitatta az erdőtörvény-módosítás koncepciót az NFFT....135

Luzzi József:

Védjük a természetet! S az emberek életét, vagyonát?136

Dr. Csóka György:

Hangay György: A természettudomány úttörői137

Muzsikál az erdő – 2016138

Andrési Pál: Az év élőlényei 2016-ban139

Andrési Pál: Az év madara a haris140

Balogh Róbert:

Ellenálló képesség és egyesületi élet143

Dr. Sárvári János:

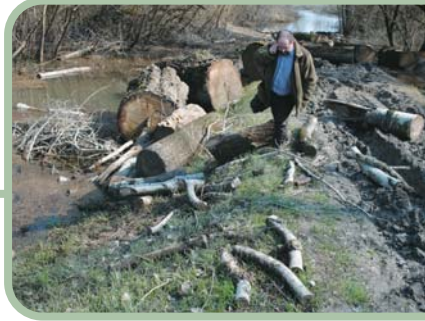
Könyvtárunk 2015. évi beszámolója145

Béni Kornél:

Vadászati világhiállításokról a Vajdahunyadvárban146

Nagy László:

Az idő kútja a Gerecsében148

Pro Silva Hungariae díjak átadása a minisztériumban

Az FM és az OEE közös ünnepi rendezvénye az Erdők Nemzetközi Napján

Az ENSZ 61. plenáris ülésének döntése óta, 2013-tól a tavaszi napégyenlőség napján, március 21-én ünnepeljük az Erdők Nemzetközi Napját, mely idén az erdő és a víz kapcsolatának fontosságára hívta fel a figyelmet. A világnap alkalmából a Földművelésügyi Minisztériumban Fazekas Sándor miniszter és Bitay Márton Örs államtitkár adta át a 2016. évi Pro Silva Hungariae erdész szakmai kitüntetések.

Az Országos Erdészeti Egyesület alapításának 150. évfordulója alkalmából rendezett jubileumi emlékévként fontos eseményének megnyitóján Fazekas Sándor mondott ünnepi beszédet.

„Tisztelt Államtitkár Urak! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az Erdők Világnapján tisztelettel köszöntöm a kitüntetetteket, az erdészszakma jeles képviselőit, a sajtó képviselőit; mindazokat, akiknek munkája, hivatása egybeforrt természeti erőforrásaink megőrzésével, az erdők fenntartható hasznosításával.

Az Erdők Világnapját idén az Országos Erdészeti Egyesület fennállásának 150 éves jubileuma teszi igazán különlegessé. Az ágazatban ilyen jeles évfordulóra egyedül a magyar erdésztiársadalom lehet büszke egész Európában.

A jubileumi évet tavaly decemberben nyitottuk meg itt, a Darányi Ignác-teremben. A mai ünnep a rendezvénysorozat egyik fontos állomása, hiszen a kitüntetések átadása mellett *Bedő Albert* szobrárt fogjuk felavatni és *Oroszi Sándor, A magyar erdőgazdálkodás képes története 1867–1918* című könyvbemutatójának is részesei lehetünk.

A szoborállítás több mint pusztán emlékezés; sokkal inkább útmutatás, hiszen időszerűvé vált a 2009-es erdőtörvény újbóli áttekintése, újrafogalmazása, mivel zajlik az ágazat teljes megújítása. Az erdőgazdálkodásról szóló új törvény társadalmi vitája idén februárban indult a Fegyver, Horgászat, Vadászat Nemzetközi Kiállítás keretében rendezett szakmai konferencián. Az új jogszabály kidolgozása során érdemes szem

előtt tartanunk a nagy elődök, köztük *Bedő Albert* példáját, akinek meghatározó szerepe volt az 1879-ben elfogadott új, korszerű, európai színvonalú, polgári erdőtörvény megalkotásában.

A most készülő jogszabály koncepcióját új szemlélet határozza meg. A hazai erdők fenntartásában a magyar erdésztiársadalom vesz részt a legaktívabban. Leginkább az erdészek tudnak gazdálkodni az erdővel. Helyben lehet kialakítani a megfelelő arányt és egyensúlyt az erdők hármasságában: közjóléti, gazdasági és védelmi funkciója között.

Fontos, hogy a készülő törvény igazodjon a klímaváltozás kihívásaihoz; visszaszorítsa az invazív fajok terjedését; figyelembe vegye az erdők tulajdonosi összetételét; kellő különbséget tegyen a természetes erdő és az ültet-

vény erdő között; és új szabályokat kell alkalmazni az energiacélú ültetvényekre is, amelyeket lényegében nem is lehet erdőként kezelni. Meg kell találni az összhangot az erdőgazdálkodás, a környezet és a természetvédelem között.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magyar családoknak nemcsak az Erdők Világnapján, hanem az év minden napján fontos az erdő. Az állami és a magán-erdőgazdaságok soha nem látott mértékben valósítottak meg közjóléti fejlesztéseket, turisztikai beruházásokat. Ennek is köszönhetően folyamatosan nőtt az erdők látogatottsága, az elmúlt esztendőben. A tanösvények, a

turistautak, az erdei iskolák, az erdei vasutak, a kerékpáros utak és a kilátók egyre több és jobb lehetőséget nyújtanak a kikapcsolódáshoz.

Néhány példa a már megvalósított és tavaly átadott fejlesztések közül ide kívánkozik, erre az ünnepi alkalomra. Elkészült a Zselici Csillagpark, a Fertődi Esterházy-kastély parkrekonstrukció, a Gróf Ambrózy-Migazzi István-kilátó, a Nagyerdei Erdészeti Erdei Iskola, a Karapancsai kastély parkrekonstrukciója, vagy a Dévényi Antal-kilátó és még folytathatnánk ezt a sort.

A turisztikai attrakciók kínálatában az erdei kirándulások egyre több embert vonzanak. Az erdeinkben eltöltött látogatói napok száma összességében évente mintegy 40 millió. Ez egy tízmilliós országban mindenképpen jelentős szám.

Sikeres a kormány által meghirdetett Bejárható Magyarország Program, amely egészséges életmódra nevel, egyúttal fejleszti a belföldi turizmust. A program ötvözi a természetjárást, a kerékpározást, a kenuúrázást, a vitorlázást és a lovaglást. Ma már lóháton is bejárhatók erdeink.

Az elmúlt két évben állami erdészeti társaságaink öt Erdei Delikatesz üzletet nyitottak meg országszerte: Székesfehérváron, Miskolcon, Tatabányán, Debrecenben és Budapesten. Az üzletek az erdő által nyújtott javak gazdag választékát kínálják: kiváló minőségű fagyasztott vadhús, méz, fűszerek, csomagolt, szárított és konzerv gombák, gyümölcslevek, szörpök, lekvárok közül válogathatnak a vásárlók. Így egy új márkaépítés is zajlik.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A tiszta levegő és a tiszta ivóvíz alapjaiban meghatározza, hogy milyen minőségű életet élhetünk.

Az Erdők Világnapja idén az erdő és a víz kapcsolatát emeli ki. Arra hívja fel a figyelmet, hogy az erdők kulcsfontosságú tényezői a Föld friss vízzel történő ellátásának, amely az élet egyik alap-eleme. Hiszen az erdők természetes vízszűrőként működnek, az erdőültetvények vízgyűjtő területek és vízenyos területek adják a világon a hozzáférhető friss víz 75 százalékát. A világ nagy városai-

nak harmada a védett erdőterületekből kapja ivóvizének jelentős részét.

A szárazföldi növénytakarások közül az erdő alkotja a legnagyobb vízigényű ökoszisztémát. Az erdő megjelenésének, létének feltétele, hogy kellő mennyiségben és időbeli eloszlásban a szükséges víz rendelkezésre álljon.

Ennek köszönhetően biztosítani tudják a kedvező mikroklímátikus hatásokat is. A fák koronája beárnyékolja a talajt, ami így nem melegszik fel az erdőben. Kánikulában a lombkorona alatti hűvösebb légtömeg segít a környezet temperálásában, és az erdők, a mezővédő erdősávok, a fasorok csökkentik a mezőgazdasági területekre ható szél erejét, annak kedvezőtlen szárító és más negatív hatásait.

Az Erdők Világnapja a víz és az erdő elválaszthatatlan kapcsolatával arra hívja fel a figyelmünket, hogy védjük és óvjuk a természetet. Az utánunk jövő nemzedékeknek akkor tudunk jobb életfeltételeket és élhetőbb környezetet biztosítani, ha az erdészekhez hasonlóan szakszerűen, természetközeli módon gazdálkodunk az erdőkkel valamennyien.

A Nemzeti Vidékstratégiában foglaltaknak megfelelően továbbra is célunk, hogy az erdővel borított területek arányát a jelenlegi mintegy 21 százalékról 27 százalékra növeljük Magyarországon. Ebben a munkában továbbra is számítunk az erdészek, az Önök szaktudására. Köszönöm a kitüntetetteknek, hogy munkájukkal óvják Magyarország megújuló erőforrásait, gyarapítják természeti értékeit; ezáltal jobb életminőséget teremtenek mindannyiunk számára.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az ENSZ Közggyűlés 61. plenáris ülésén döntött arról, hogy 2013-tól kezdődően a tavasi napforduló napja, március 21. legyen minden évben az Erdők Világnapja. A tavasz kezdete valamennyiünknek a megújulást is jelenti. És ez a megújulás a közelmúltban az összefogásban is megnyilvánult.

Bizakodó vagyok a jövőnk felől, mert a magyar társadalom szívében viseli az erdők sorsát. Jól látható volt ez, amikor az ónos eső következtében 50 ezer hektárt borított jég, és 30 ezer hektáron károsodott az erdő, 2014-ben. A kormányzati segítség mellett a magánszemélyek, cégek és a civilek összefogására is szükség volt a jégkár felszámolásában.

Az Erdők Világnapján szeretnék köszönetet mondani annak a 45 ezer adományozónak, akik az Országos Erdészeti Egyesület adományvonalán keresztül segítettek az erdészek és erdő-

gazdaságok munkáját, a károk elhárítását és a rendbetételt. Ez az összefogás mutatja azt, hogy az erdőket mennyire fontosnak tartja a magyar társadalom és ebben a megbecsülésben benne van az Önök munkája is. Köszönöm megtisztelő figyelmüket! Szívvel gratulálok a kitüntetetteknek!"

Az ünnepi köszöntőt követően dr. Fazekas Sándor miniszter az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából **Pro Silva Hungariae díjat** adományozott:

Dr. Csóka Györgynek, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Erdészeti Tudományos Intézete osztályvezetőjének, tudományos tanácsadónak, az erdőgazdálkodásban, a magyar erdők egészségi állapotának vizsgálatában kifejtett tudományos kutatói, oktatói munkájáért, illetve ezek népszerűsítésében betöltött szerepvállalásért.

Csonka Tibornak, a Gemenc Zrt. vezérigazgatójának, az erdők közcélú, közjóléti hasznosításának magas szintre emeléséért, az árvízi védekezésekben és az újjáépítésben végzett szakmai munkájáért.

Dr. Folcz Tóbiásnak, a Roth Gyula Erdészeti és Faipari Szakközépiskola igazgatóhelyettesének, az erdészeti szakoktatás területén három évtizeden keresztül végzett kimagasló pedagógia és vezetői munkájáért.

Lomniczi Gergelynek, a Pilisi Parkerdő Zrt. szövővőjének, az Országos Erdészeti Egyesület főtítkárnak, az erdészeti kommunikáció, és a környezeti nevelés területén, az erdészeti ágazat képviselőjében betöltött, közvéleményt formáló szerepvállalásért.

Nagy Imrénének, a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet tudományos munkatársának, a gyakorlatorientált erdészeti kutatások és az erdészeti szakigazgatás területén végzett munkájáért, több évtizedes kimagasló szakmai tevékenységének elismerésért.

Dr. Somogyvári Vilmosnak, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara erdő- és vadgazdálkodási szakértőjének, az erdőgazdálkodással összefüggő jogalkotással, valamint az ÚMVP vidékfejlesztési erdészeti jogcímeinek megnyitásával végzett szakmai munkájáért, a MEGOSZ-ban és Országos Erdészeti Egyesületben nyújtott szerepvállalásáért.

A miniszter az újonnan alapított **Pro Silva Hungariae Emlékplakettet** adományozta két szervezetnek:

A **DALERD Dél-alföldi Erdészeti Zrt.-nek**, Csongrád és Békés megye területén az állami tulajdonú erdőterületeken végzett kiemelkedő színvonalú

gazdálkodásáért. Az elismerést **Spiegel Endre** vezérigazgató vette át.

A **Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.**-nek, az elmúlt évtizedekben megvalósított, a fenntartható gazdálkodásnak megfelelő erdőgazdálkodási tevékenységéért. Az elismerést **dr. Jámbor László** vezérigazgató vette át.

A miniszter **Pro Silva Hungariae Emlékplakettet** adományozott:

Barkóczy Istvánnak, a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. vezérigazgatójának, a természetközeli erdőgazdálkodás, a síkvidéki erdőfelújítás során végzett munkájáért, valamint a szakmai szervezetekben végzett tevékenységéért.

Keszi Lászlónak, a MECSEKERDŐ Zrt. vezérigazgatójának, az erdőművelés iránti elkötelezett munkája, az erdőfenntartás és a tölgyesek felújítása terén elért eredményei, továbbá a szakmai szervezetekben végzett tevékenysége elismeréseként.

A Miniszter az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából **Miniszteri Elismerő Oklevelet** adományozott:

Biró Ferencnek, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. gazdasági igazgatójának, az erdőgazdálkodás érdekében végzett több évtizedes kiemelkedő munkája elismeréseként.

Dalvári Vince Gábornak, a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály főosztályvezető-helyettesének, az állam 100 %-os tulajdonában álló, erdőgazdálkodási társaságokkal kapcsolatban végzett kiemelkedő színvonalú munkájáért.

Dr. Fodor Mártának, az ÉSZAKERDŐ Zrt. osztályvezetőjének, két és fél évtizeden át az állami erdőgazdálkodás területén végzett jogi tevékenysége elismeréseként.

Gordán Gábornak, a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. Kaposvári Erdészete igazgatójának, a fenntartható erdőgazdálkodás érdekében hosszú időn át végzett munkája elismeréseként.

Jagicza Attilának, a Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt. szakfelügyelőjének, az erdőgazdálkodás és erdőfenntartás terén végzett munkája, a nyilvántartási rendszerek fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként.

Lénártné Orliczki Juditnak, az ÉSZAKERDŐ Zrt. kontrolling osztályvezetőjének, az erdőgazdálkodás érdekében közgazdasági és kontrolling területen végzett munkája elismeréseként.

Molnár Gábornak, a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. birtokpolitikai munkatársának, a területkialakítás, a tulajdonviszonyok rendezése és a nyilvántartás rendezése területén végzett munkája elismeréseként.

Olmosi Mariannának, a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztálya erdészeti referensének, az erdészeti társaságok tulajdonosi joggyakorlásának biztosítását szolgáló kiemelkedő munkája elismeréseként.

Szentpéteri Sándornak, a Pilisi Parkerdő Zrt. pályázati és erdőtervezési főelőadójának, az erdőtörvény módosításának előkészítése során végzett munkája elismeréseként.

Támba Miklósnak, a Napkori Erdőgazdák Zrt. elnökének, a magyar magán-erdő gazdálkodás fejlesztése érdekében végzett kiemelkedő munkája, valamint a kapcsolódó jogszabályok kidolgozása

során kifejtett tevékenysége elismeréseként.

Dr. Tornyos-László Petrának, a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály jogi referensének, az erdészeti társaságok tulajdonosi joggyakorlásának biztosítását szolgáló kiemelkedő munkája elismeréseként.

Urbán Pálnak, az EGERERDŐ Zrt. vezérigazgató-helyettesének, az erdő- és vadgazdálkodás területén végzett munkája, a vadállomány megőrzését szolgáló tevékenysége elismeréseként.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton gratulál a kitüntetetteknek!

Forrás: FM, OEE

Képek: Nagy László, Pelsöczy Csaba/FM

Bedő Albert szoboravatás a Földművelésügyi Minisztérium árkádjában

Egyesületi jubileumi ünnepség

2016. március 21-én szoboravatással és könyvbemutatóval folytatódott az Erdők Nemzetközi Napja a Pro Silva Hungariae miniszteri díjak adományozása után, a Földművelésügyi Minisztériumban, Egyesületünk másfél évszázados alapítását ünneplő jubileumi emlékévi rendezvényeként.

A minisztérium Kossuth téri épületének árkádsorán, Wagner Károly portréjával szemben avatta fel Fazekas Sándor miniszter, Zambó Péter elnök és Bitay Márton Örs államtitkár, kálnoki Bedő Albert egykori országos főerdőmester és államtitkár, az OEE alapító titkárnak, majd tiszteletbeli elnökének mellszobrát. A szoboravatási ünnepség beszédeinek sorát a földművelésügyi miniszter kezdte meg.

„Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ismét egy nagy elődnek állítunk emléket a mi kis panteonunkban. Egy olyan embernek, aki egész életében nemzeti kincsünkért, a magyar erdőkért küzdött és munkálkodott. Wagner Károly mellett ő itt a második erdész, akit példaként állítunk a jelenkor és a jövő elé.

„A magyar erdészeti értelmi fejlődése képezi zálogát a magyar erdők jó állapotának. Ha az erdők és ezekre gondot viselő erdészek iránti tisztelet palotában és kunyhóban egyenlő mér-

tékben nyilvánul, ha nemzetünk minden értelmis tagja kellő fogalommal bír and azon [...] kincsről, melyet Magyarország erdeiben bír: akkor a magyar erdőgazdaságot és jövőjét többé félteni okunk nem lehet” – fogalmazott Bedő Albert 1878-ban az Erdészeti Lapok hasábjain.

És valóban, a magyar erdőgazdálkodást nincs okunk félteni, mert olyan szakemberek rakták le alapjait, mint a most ünnepelt Bedő Albert. Ő a magyar erdőgazdálkodás egyik legkiemelkedőbb alakja. Tevékenysége annyira szerteágazó volt, hogy talán nincs is az erdőgazdálkodásnak olyan ága, amiben ne alkotott volna maradandót.

A most 150 éves jubileumát ünneplő Országos Erdészeti Egyesület létrehozásának ő volt az egyik fő előkészítője, első titkára, majd pedig alelnöke, később tiszteletbeli elnöke. Nevéhez fűződik az egyesület Alkotmány utcai székházának a felépítése is.

Köztisztviselőként főerdőmester, majd az állami erdők ügyeinek főelőadója, később országos főerdőmester, végül pedig földművelésügyi államtitkár volt.

Bedő a ma is működő színvonalas Erdészeti Lapok szerkesztője volt hosszú évekig, amelybe rendszeresen publikált. Hozzá kötődik az első magyar erdészeti közgyűjtemény létrehozása is.

Szerepe kiemelkedő volt az erdészeti kutatások megindításában. Szakirodalmi munkássága a mai napig hiánypótló. Tudományos munkájának elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia 1885-ben levelező tagjai közé választotta.

Gondoskodott a magyar nyelvű erdészeti szaknyelv és szakirodalom megteremtéséről. Szívén viselte a magyar nyelvű erdészeti oktatás ügyét. Fontosnak tartotta az alsófokú állami erdészsképzés megteremtését és az erdészszakma szakemberekkel történő ellátását.

Meghatározó szerepe volt az 1879-ben megjelenő új, korszerű, európai színvonalú, polgári erdőtörvény megalkotásában, amelyet Divald Adolffal és Wagner Károllyal együtt készített elő.

Képviselőként kiállt a magyar mezőgazdaság támogatásáért, másrészt rámutatott a magyar nincstelen parasztság és földművelő munkásság sanyarú helyzetére. Egyben sokat tett szülőföldjé, Székelyföld felemelkedéséért.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Bízom abban, hogy Bedő Albert nyomdokain járva híven, gondosan és szakértelemmel vigyázzuk nemzeti kincsünket, az erdőt. Örök érvényű szavai mai is aktuálisak: „Szeressük hazánkat, nemzetünket és szakunkat hűséggel, egyetértéssel és összetartással.”

Fazekas Sándor miniszter köszöntőjét követően Zambó Péter, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke lépett a szép számban összegyűlt ünneplő hallgatóság elé és tartotta meg szoboravató beszédét.

„Tisztelt Miniszter Úr! Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Kollégák! Hölgyeim és Uraim!

Bedő Albert szobra olyan embernek állít emléket a Kossuth téren, a Földmű-

velésügyi Minisztérium előtt, aki országos főerdőmesterként, államtitkárként, országgyűlési képviselőként ezen a helyen dolgozva alkotott maradandót a hazai erdőgazdálkodás intézményesítése területén. Sőt, munkájával a környék mai arculatának kialakításához is hozzájárult. Hiszen – mint ahogy már miniszter úr is utalt rá beszédében – mai napig áll az Alkotmány utcában az Országos Erdészeti Egyesület egykori székháza, melynek építésében *gróf Tisza Lajos* egyesületi elnök mellett Bedő Albertnek nagy szerepe volt. Ebből az Alkotmány utcai épületből, az ott felállított ravatlról indult utolsó útjára is, hogy szülőföldjén, a Kovászna megyei Kálnokon leljen végső nyugalomra. 98 év után tér vissza szobra a fővárosba, hogy emléket állítson nagyszerű életútjának.

Külön öröm, hogy erre a visszatérésre az Országos Erdészeti Egyesület alapításának 150 éves jubileuma alkalmából kerül sor. Bedő Albert az alapításakor titkárként, később alelnökként majd tiszteletbeli elnökként egész szakmai pályafutása alatt fáradhatatlanul szolgálta az Egyesületet. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy az ő egykori elkötelezettsége, munkája nélkül ma nem ünnepelehetnénk Magyarország egyik legrégebbi civil szervezetének másfél százados jubileumát.

Méltó helyre, és – ha szabad így mondani – méltó társaságba is került a szobor. A szemközti falon áll a panteon másik erdész tagjának, Wagner Károlynak a képmása. Akárcsak az életben, a tanítvány követte mesterét. Wagner Károly a selmecbányai erdészeti akadémia oktatójaként figyelt fel az ifjú Bedőre, és szakmai életútjuk ezt követően összefonódott.

Wagner és Bedő együtt teremtették meg a közjót szolgáló magyar erdőgazdálkodás alapjait. Azét a gazdálkodását, amelyből az elmúlt évszázadban kinőhetett a hazai természetvédelem; amely a fásítási programok megvalósításával segített kiheverni a trianoni veszteségeket, és megduplázta az ország erdőterületét; amely háborúk, gazdasági fennállások és válságok között is megőrizte közös nemzeti kincsünket, a magyar erdőterületet.

Az általuk lerakott, az Országos Erdészeti Egyesület működésében megtestesülő másfél évszázados alapra bátran lehet a jövőt is építeni. Ez az alap időtálló, mert ez a közjó szolgálata. Ez nemcsak a múlt, ez a jövő útja. A magyar erdőgazdálkodás napjainkban is a közjót szolgálja a vidéki foglalkoztatás, a természetjárás, a természeti értékek megőrzése, a fenntartható nyersanyagtermelés területén egyaránt.

Dr. Oroszi Sándor a könyvbemutatón

Ezen az úton haladva van jövője ágazatunknak!

Bedő Albert személyisége nemcsak a múltat és a jövőt kapcsolja össze, hanem a határon túli és az anyaországi szakembereket is. Ezt az összetartozást fejezi majd ki Egyesületünk jubileumi vándorgyűlése júniusban, melynek ünnepi programját Bedő Albert szülő- és nyughelyén, a Kovászna megyei Sepsiköröspatak-Kálnokon tartjuk. Bízunk benne, hogy Bedő sírja a kálnoki unitárius temetőben ettől kezdve egyfajta szakmai zárandokhelyé válhat.

Addig is rójuk le kegyeletünket a most avatandó szobornál. Bedő Albert példája sarkalljon bennünket arra, hogy a mi mai munkánk is jelentsen olyan stabil alapot a következő generációk számára, mint amit nagy elődeinktől, Bedő Alberttől és Wagner Károlytól örököltünk. Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!”

A méltató megemlékezéseket, beszédeket követően Fazekas Sándor, Zambó Péter és Bitay Márton Örs együttesen leplezték le Bedő Albert szobrát.

Az avatást követően *Tordai Ernő* Sepsiköröspatak unitárius lelkésze szentelte fel a Bedő-mellszobrot, majd az erdélyi küldöttség nevében *Tamács Sándor*, Kovászna Megye Tanácsának elnöke és *Kisgyörgy Sándor*, Sepsiköröspatak-Kálnok polgármestere, *André-siné dr. Ambrus Ildikó*, az OEE technikus alelnökével együtt helyezték el a tisztelet koszorúit. A Wagner-szobor előtt *Szakács Sándor*, az OEE Erdélyi Helyi Csoport elnöke és *Mocz András* magánerdős alelnök hajtott fejet.

A szoboravatás ünnepséget követően a jubileumi emlékvé kiemelkedő fontosságú egyesületi kiadványaként mutatták be *dr. Oroszi Sándor* „A magyar erdőgazdálkodás képes története 1867-1918” című, páratlan szakmatörténeti értékű, eddig még nem publikált szakmai kordokumentumokat és archív felvételeket felvonultató, reprezentatív igényességgel szerkesztett és kivitelezett albumsorozat első kötetének könyvbemutatójára. A szerző a közreműködőknek, támogatóknak is köszönetet kifejező áttekinthető könyvismertetése után, André-siné dr. Ambrus Ildikó és egyesületünk tiszteletbeli tagja, *dr. Király Pál* Bedő Albert életútját és munkásságát méltató előadásai zárták le az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából rendezett egyesületi jubileumi ünnepséget.

Szöveg: **Nagy László**
Kép: **Nagy László,**
Pelsőczy Csaba/FM

Kitüntetett erdész kollégáink nemzeti ünnepünk alkalmából

A március 15-i nemzeti ünnepünk alkalmából magas rangú állami elismeréseket és minisztériumi kitüntéseket vehettek át több erdész kollégánk.

A miniszterelnökségi elismerések átadására az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából a Várkert Bazár Rendezvénytermében, 2016. március 11-én került sor. *Orbán Viktor* miniszterelnök javaslatára, *Áder János*, Magyarország köztársasági elnöke állami kitüntéseket adományozott, melyeket megbízásából *Lázár János*, a Miniszterelnökséget vezető miniszter adott át.

A **Magyar Érdemrend tisztikeresztesje polgári tagozatát** adta át az ültetvényeszerű fatermesztésben alkalmazott technológiai eljárási rendszerek korszerűsítését is magába foglaló, nemzetközileg is nagyra becsült tudományos munkája, illetve jelentős oktatói tevékenysége elismeréseként **dr. Rédei Károlynak**, a Magyar Tudományos Akadémia doktorának, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Erdészeti Tudományos Intézete tudományos tanácsadójának, a Debreceni Egyetem Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kara Természetvédelmi Állattani és Vadgazdálkodási Tanszéke egyetemi tanárának, az MTA Erdészeti Bizottsága elnökének.

Ismét példát keresünk 1848 világszóló magyar tündöklésében – kezdte ünnepi beszédét *Fazekas Sándor* földművelésügyi miniszter az agrártárca kitüntetési ünnepségén, március 16-án, a minisztérium Darányi Ignác termében.

Az emlékezés sokféle lehet, amint nemzetünknek ebből a dicső korszakából is sok példát tudunk kiemelni. Van, aki a heves és igazságszomjas Petőfire tekint, van, akinek a harcos és hajthatatlan Kossuth a példa, és van, aki a mindig kimért Széchenyi lenyűgöző böl-

csességét és előrelátását emeli ki. De ezernyi példát találhatunk családi történeteinket vagy szülőhelyünk, szűkebb páttriánk akkori hőseit kutatva. Több tízezeren áldoztak ugyanis a haza oltárán 1848–49 felemelő és drámai napjaiban – fogalmazott *Fazekas Sándor*.

A miniszter emlékeztetett: bárki példájára is tekintsünk, egyben biztosak lehetünk, azokban a napokban volt egység és volt közös akarat. És az is biztos, hogy ez az egység a független és szabad Magyarország kívánalmán alapult.

Fazekas Sándor az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából **Magyar Érdemrend Lovagkeresztje** kitüntetést adományozta:

Csóka Péternek, az ENSZ Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezet Erdészeti Részlege osztályvezetőjének, a hazai erdőrendezés modernizálását és az erdők megőrzését célzó munkája, valamint széles körű nemzetközi tevékenysége elismeréseként.

Dimény Györgynek, a Berecki Magánerdészeti vezetőjének, az erdészet és vadászat szakterületén végzett értékes munkája, valamint Erdély és az anyaország közötti szakmai együttműködés és segítségnyújtás terén végzett tevékenységéért.

Dr. Jánoska Ferencnek, a Nyugatmagyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar oktatási dékánhelyettesének, a Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézet egyetemi docensének, az erdőmér-

nők, vadgazda- és természetvédelmi mérnökhallgatók képzése terén végzett értékes oktatói és kutatói munkája elismeréseként.

Kovács Lászlónak, a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. vezérigazgató-helyettesének, a somogyi erdők védelme, valamint a faipari társaság hatékony működtetése és piaci lehetőségeinek javítása érdekében végzett példaadó vezetői munkájáért.

A **Magyar Arany Érdemkereszt** kitüntetést kapott:

Lutonszky Zoltán, a volt Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium nyugalmazott főosztályvezető-helyettese, hazánk erdei és erdészeti úthálózatának kialakítása, parkerdei sétatutak tervezése, illetve jelentős kirándulóközpontok megvalósítása során végzett kiváló szakmai munkája elismeréseként.

Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetésben részesült:

Szarvas István, az Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészeti nyugalmazott kerület-

vezető erdésze, a gondjaira bízott erdők természeti, gazdasági és turisztikai értékeinek gyarapítása iránt elhivatott szakmai és közösségi tevékenységéért.

A miniszter **Fasching Antal Díjat** adományozott:

Maksa József Zsolt térinformatikusnak, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály erdőtervezőjének, az erdészeti térképezés területén hosszú időn át

végzett szakmai tevékenysége elismeréseként.

A Magyar Agrárgazdasági Minőség Díjat és emléktáblát adományozott:

Mecsekerdő Zrt.-nek, az 55000 hektáron erdő- és vadgazdálkodással, erdőkezeléssel, turisztikával, vendéglátással és erdei melléktermékek előállításával foglalkozó társaságnak. A díjat **Keszi László** vezérigazgató vette át.

Életfa Emlékplakett Arany fokozata kitüntetést adományozott:

Dr. Keresztes Józsefnek, a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt. nyugalmazott kerületvezető erdészének, közel öt évtizedes, főként a rezeti erdészet területén végzett munkája elismeréseként. (a díjat később vette át.)

Életfa Emlékplakett Ezüst Fokozata kitüntetést adományozott:

Kalmár Lajosnak, a Mecsekerdő Zrt. nyugalmazott üzemvezetőjének, a hosszúhetényi fűrészüzem termelésének irányítása terén végzett munkája, technológiafejlesztő tevékenysége elismeréseként. (A díjat később vette át.)

Életfa Emlékplakett Bronz Fokozata kitüntetést adományozott:

Józwiak Bernártnak, a Taxus Józwiak és Fia Bt. ügyvezetőjének (az OEE Zalaegerszegi Hcs elnöke – a szerk.), a szövetkezeti erdőgazdálkodás területén hosszú időn át végzett munkája, az új típusú gazdálkodás területén elért eredményei elismeréseként.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton fejezi ki elismerését a kitüntetetteknek!

Forrás: *kormany.hu*, FM Sajtóiroda
Kép: *kormany.hu*, Pelsőczy Csaba/FM

Szakértelem – Erkölcs – Összetartozás

Országos Erdészeti Egyesület

Adószámunk: 19815905-2-41

Kedves Olvasónk!

- Ha fontos számodra az Erdészeti Lapok megjelenése;
- Ha fontos a Vándorgyűlés, az erdészbarátság;
- Ha fontos az erdőkért végzett szakmai munka és még számos kiemelt ügy az érdekeink képviselőjében,

akkor kérjük, adód 1%-ának felajánlásával támogasd Egyesületünket!

A fel nem ajánlott 1% számunkra egy elvesztett lehetőség.
Reméljük, támogatásra méltónak találod a munkánkat!

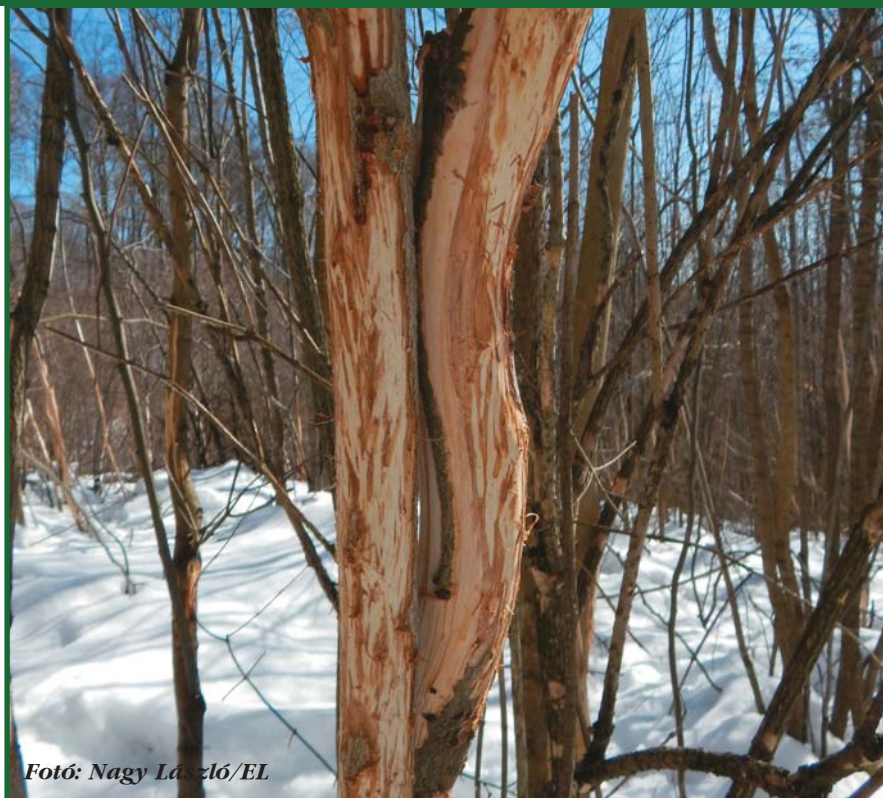
Felajánlásodat, támogatásodat hálásan köszönjük!

Hántáskár, kéregrágás vadkár értékelése magaskőrís-állományokban II.

Nagy Imre¹, Kámpel József², Berger Péter³

A nagyvad által a kéreg dörzsölésével, leverésével és annak elfogyasztásával okozott erdei károkat összefoglalóan és egyszerűsítően hántáskárnak nevezük. A hántáskárok leggyakoribb, ismétlődő, valamint az idősebb korfok és a követő kárláncolódásból következően érzékelhetően nagy pénzügyi veszteséget okozó formája a nagyvad-fajok által a fák kérgének rágása, elfogyasztása. A kár keletkezése leginkább a vad táplálkozásához, esetleg a szakszerűtlen etetéséhez kötődik, jellegzetes időszaka pedig a tél vége (február-március).

Fotó: Nagy László/EL

A hántáskár növekedésre gyakorolt hatásainak vizsgálata

A begyűjtött mintakorongokat mindhárom erdőrészlet esetében, a korábban ismertetett módon a hántáskárok mértékétől függően 5 csoportba soroltuk. A csoportok együttes összehasonlításait megelőzően egyedi növekedésmeneteket vizsgáltunk, azaz egyed szinten próbáltuk kimutatni a hántás okozta növekedés visszaesést. Ezt követően egyutas varianciaanalízisekben vizsgáltuk, hogy az elért maximális mellmagassági területek között mutatkozik-e szignifikáns

eltérés az egyes csoportok között. Az egyes évek növekedésadatainak csoportok szerinti különbözőségeit többszörös osztályozású varianciaanalízisekben vetettük össze. Végül vizsgáltuk, hogy a marginális esetek („épnék tekinthető”-felét meghaladó mértékben hántott csoportok) között mutatkozik-e szignifikáns különbség.

Két erdőrészlet mintáit tekintve az egyedi növekedésmentek vizsgálata, valamint az elvégzett varianciaanalízisek eredményei alapján kijelenthetjük, hogy a hántás meglétének és erőlyének a növekedésre nincs közvetlenül kimutatható hatása. A harmadik erdőrészlet esetében ez a kijelentés valószínűleg csak részben állja meg a helyét. Az egyedi növekedésmentek itt sem mu-

tattak ki hántáskárhoz közvetlenül kapcsolható növekedés visszaeséseket a károsítást követő években. Természetesen az viszont nem zárható ki, hogy közvetett hatása lehet a hántáskárnak, és hogy az csak később mutatkozik meg a növekedésben. (Kárláncolat?) Ebben az erdőrészletben kb. 10 évvel hosszabb időszak növekedésének az adatait vizsgálhattuk. A mellmagassági korong területére végzett vizsgálatok egyike (Duncan teszt) mutatott ki eltérést az egyik hántott csoport (a kerület egyharmadtól-feléig hántott) és a többi csoport között. Az éves növekedésadatok csoportok szerinti komplex vizsgálata, valamint a szélsőséges esetek összehasonlító vizsgálata szignifikáns eltéréseket talált a különböző mértékben hántott és a többi csoportok között. Az eredményeket természetesen kellő óvatossággal kell kezelni.

A mintavétel tapasztalatai alapján mondhatjuk, hogy sérülhet olyan módon a törzs, hogy két erdőnevelési beavatkozás közötti időszakban a seb begyógyul. A tisztítások/gyérítések során az állományban ezen szempont szerint nem feltétlenül tudunk szelektálni. Mi is begyűjtöttük egészségesnek vélt törzsek korongjait, amikről kiderült, hogy korábban legalább a kerület feléig hántottak voltak. Nem mondhatjuk tehát azt, hogy a sérült egyedek úgyszólván kikerülnek a nevelővágások során, mert ez nem minden esetben igaz. Mindenképp lesz károsodott törzsről egyed az idős állományban és bekövetkezik értékvesztés a vadhántás következményeként.

A hántás okozta sebek gyógyulásának folyamata

A begyűjtött mintakorongokon jól azonosíthatók voltak a hántásból eredő sebek és egyértelműen nyomon követhettük ezek gyógyulási folyamatát. Feltételeztük, hogy a törzs faanyagának leromlásában kiemelkedő szerepe van a nyílt sebfelületeknek, ezért külön vizsgáltuk a sebek átlagos gyógyulási idejét. Elsősorban arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a sérülés abszolút (mm), illetve relatív mértékétől (kerület %-ában kifejezve) függően miként változik a sebgógyulás ideje. Az egyes tényezők

¹ tudományos munkatárs, NAIK-ERTI,

² tudományos segédmunkatárs, NAIK-ERTI,

³ erdőgondnok, Bakonyerdő Zrt., Bakonybéli Erdészet

hatását korrelációs mátrixokban vizsgáltuk.

A legszorosabb összefüggést a hántási seb abszolút nagysága mutatta a sebgyógyulás idejével. Egy átlagosnak tekinthető 50 mm, kerületű seb gyógyulása már kb. 5 évet vesz igénybe. A seb kerületen mért hosszának változásával a gyógyulás időtartama lineárisan emelkedik. A korrelációs mátrixok alapján megállapíthatjuk, hogy a sebgyógyulás ideje a sebek számával egyik erdőrészlet mintáiban sem mutat összefüggést. A sebek gyógyulási ideje és a hántási korrelációjában csak egy erdőrészlet esetében találtunk laza összefüggést. Ugyanitt a hántási kor és a hántási seb nagysága is mutat laza kapcsolatot. A kárfelelteli módszertanban mindenképp javasolható az egyszerűen mérhető és legszorosabb összefüggést mutató abszolút sebhossz meghatározása a terület mentén.

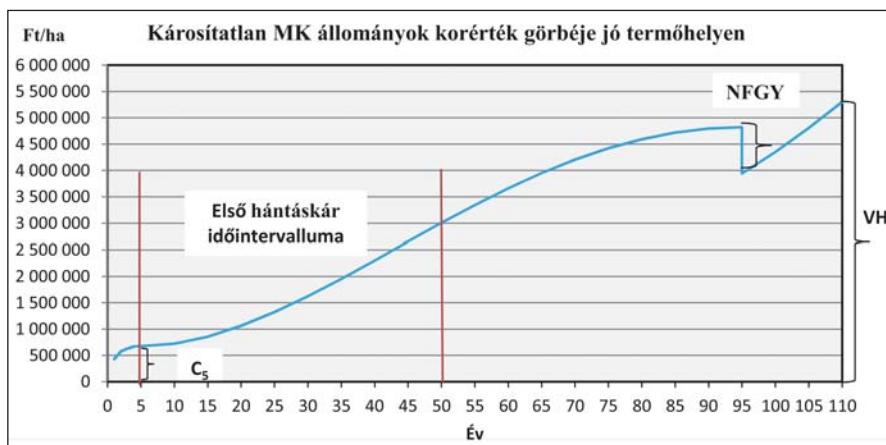
A felületi hántott csoportba tartozó korongokon nem tapasztaltunk jelentős károsodásokat. Ennél a kárformánál a hántás nem hatolt a fatestig, így a kambium nem, vagy csak részben sérült.

Az álgesztés elemzése

A begyűjtött mintakorongok képein élesen elkülönültek az álgesztés/korhadó területek az ép faanyagtól. A mellmagassági korongokon az elszíneződések egyértelműen a hántási sebhez kötötten jelentek meg. Vizsgálatainkban arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a területen mérhető nyílt seb(ek) jellemzői és a hántás más paraméterei miként függnek össze a károsodott részek meglétével és mértékével. Az egyes tényezők hatásait korrelációs mátrixokban vizsgáltuk.

Fotó: Nagy László/EL

A legszorosabb összefüggéseket a hántási seb mérete (mm) és az álgeszt területa (mm²), valamint a seb gyógyulásának ideje (év) és az álgeszt területe (mm²) között találtuk. Hasonlóan szoros összefüggés mutatkozik a seb és az álgeszt relatív méreti jellemzői között. A sebek száma (az adott évben a területen megtalálható egymástól elkülönülő nyílt sebek) nem mutat összefüggést az elszíneződött terület méreti jellemzőivel. A hántási kor (év) és az álgeszt területe (mm²) a hántásból két erdőrészlet esetében mutatott gyenge korrelációt.

A terület felét elérő, vagy meghaladó hántás esetében az álgeszt aránya az adott évi keresztmetszetben már közel 100% lesz. Az álgeszt, illetve a korhadás a korongok döntő többségénél szinte kizárólag befelé indul a hántástól. Az álgeszt csak abban az esetben lépte át a károsított évgyűrű vonalát, ha a vizsgált keresztmetszetben ismételt károsodás érte a törzset. A „kitérés” iránya a sebzés által meghatározott volt. Az elszíneződés horizontális terjedése korlátolt, a hántás vonala (a hántáskori évgyűrű vonala) által lokalizált. Feltételezhető azonban,

hogy az álgeszt vertikális terjedésének a fa szöveti szerkezete miatt nincs jelentős akadálya. Az idősebb korú fákon végzett vizsgálataink eredményei szintén ezt támasztják alá. A feltételezésünk igazolására vizsgáltuk, hogy a 2 m-en vett korongokon található-e olyan álgeszt, ami nem magyarázható közvetlenül hántási seb meglétével. A mellmagasságban hántáskárral érintett törzsből gyűjtött, de 2 m-en sértetlen korongok jelentős hányadán már megjelent az álgeszt annak ellenére, hogy ebben a magasságban a kambium nem károsodott. Az álgeszt meglétének aránya a mintában, a hántás mértékének függvényében emelkedő értéket mutat. Mellmagasságban a terület egyharmadánál nagyobb sebek esetén már mindhárom mintában eléri, sőt meg is haladja az 50%-ot. További érdekesség, hogy amíg a mellmagassági korongokon meglévő álgeszt részben, vagy egészben igazodik a hántáskori évgyűrűhöz, addig az álgesztnak 2 m-en nincs szabályos lehatároló körvonala.

A hántáskárok komplex pénzügyi értékelése magaskőrís-állományokban

Célul tűztük ki a pénzügyi értékelés egyed és faállomány szintű általános módszertanának kidolgozását, alapkulcsokban a jelenség és következményeinek vizsgálatát. A gyakorlatban is használható kárértékelési módszert kerestünk, aminek felvételi és kiértékelési eljárásait is leírtuk. A feltételezett kárelemek között szerepelt az idő előtti, kényszer-véghasználattól származó veszteség is. Tapasztalataink szerint a magas kőrís fafajnál ez csak igen ritkán fordul elő, károsodnak az állományok, de az egyedek továbbra is vitálisak, így a tervezett és tény vágáskor nem csökken. A faanyag minőségromlása viszont változatlan vágáskor mellett igen jelentős, sőt meghatározó kárelem. Kutatásaink szerint a növedékvesztés nem

Az etalon és a károsodott állomány értékelésekor nem alkalmazhattuk a létrehozási költségértékes módszert, mert idősebb a korfok, valamint a hántásnak a faegyedre, esetleg a faállományra vonatkozóan hosszú távú kihatása is van, amit jelenkori értékben kellett meghatározni. A végső kárösszeg számításának a képlete a következő:

$$FK\dot{E}_a = A * (E\dot{A}\dot{E}_a - K\dot{A}\dot{E}_a)$$

- $FK\dot{E}_a$: a faállományt ért kár az a. évben
- A : az adott termőhelyi fokban a károsított és ép törzsek arányszáma az elvárt utolsó NFGY kor tőszámához (bálózathoz) képest
- $E\dot{A}\dot{E}_a$: az adott termőhelyi fok etalon, ép faállományának korérték görbés eljárással számított értéke az a. évben
- $K\dot{A}\dot{E}_a$: az adott termőhelyi fok 100%-ban hántáskárral érintett faállományának korérték görbés eljárással számított értéke az a. évben

Az aktuális állományérték számítása matematikailag:

$$\dot{A}\dot{E}_a = C_5 + Kf_a * (Vb_b + NFGY_b - C_5)$$

- $\dot{A}\dot{E}_a$: állományérték az a. évben
- C_5 : mesterséges erdőfelújítás létrehozási költségértéke az 5. évben, prolongálási kamatláb 2%, géppel járható terep
- Kf_a : Korérték faktor az a. évben
- Vb_b : A véghasználat lábán álló értéke 110 éves korból lediszkontálva a 95. éves korig, diszkont kamatláb 2%
- $NFGY_b$: Az utolsó NFGY lábán álló értéke 95. éves korban

Az eredmények összefoglalása

A kár pénzügyi értékelésekor meghatározó, sőt kizárólagos elemként csak a faanyag hosszú távú minőségi leromlása igazolható. Ennek értékelését minden esetben a külső kárkép megjelenésekor kell elvégezni, mert az öt év jogvesztő időszak visszamenőleges bizonyítása a faegyedek kitermelése nélkül problémás. A károk kimutatása és állomány szintű igazolása kérdéses mindaddig, amíg egyenletes hálózatban a főállományt alkotó ép törzsek darabszáma az utolsó NFGY+50% tőszámot eléri. Az el-

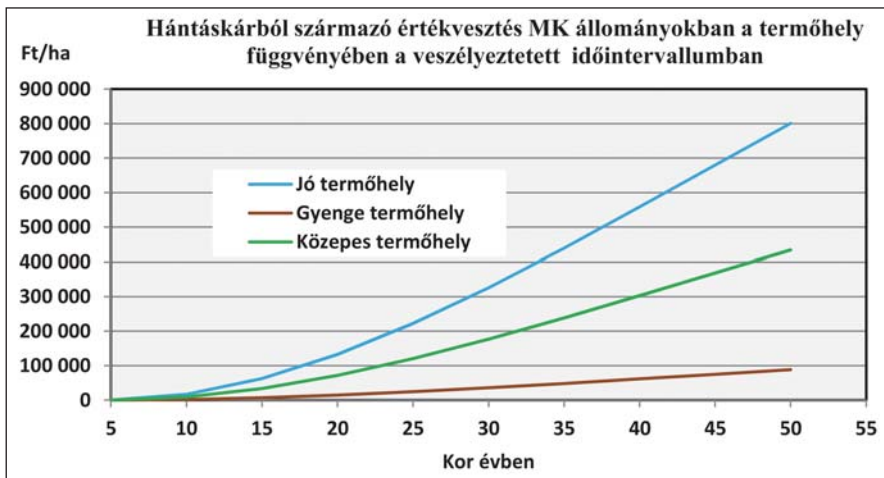
igazolható egyed, különösen pedig az állomány szintjén.

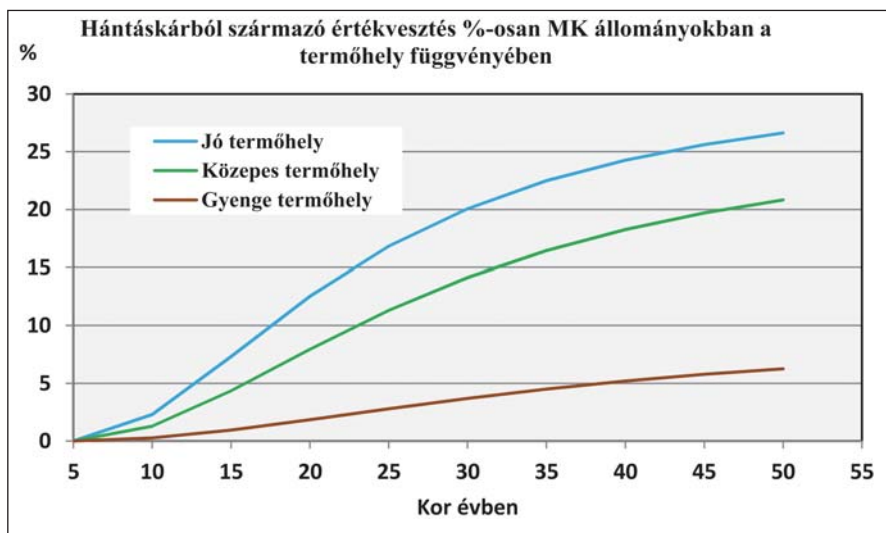
A hántáskárok meghatározására általunk választott megoldás, a módosított korérték görbés állományértékelés meglátásunk szerint megfelelő pontossággal alkalmazható. A korérték görbe alsó pontja 5 év, a befejezőkor állományérték, a felső pont a VH lábán álló állományérték. Az értékvesztésnél az utolsó NFGY és a VH adataira alapoztunk, azt ötvöztük. A tényleges számításoknál az 5–50 év közötti időintervallumot vizsgáltuk. A hántáskárok pénzügyi értékelése a klasszikus kárértékelési modellek szerint így elvégezhető. Ismerni kell a károsítás nélküli faállomány, majd annak a kár nyomán bekövetkező csökkent értéket. Természetesen azonos termőhelyen és állományviszonyok, üzemmód stb. mellett. Minden alapadatot a Bakonyerdő Zrt. tényszámaival töltöttük fel.

$$S = (\dot{E}_x - \dot{E}_y) + \Sigma K - H$$

- S : a kár pénzbeni összege
- \dot{E}_y : a nem károsodott etalon faállomány értéke
- \dot{E}_x : a károsodott faállomány értéke
- K : a kárral kapcsolatos védekezés, elbárártási, takarítási stb. költségek
- H : az esetleg nyert hozamok értéke

Fő mutatók a vizsgálatban								
Állomány-jellemzők	Jó termőhely (I-II. átlaga)							
	V	H	D _{1,3}	Árbevétel lábón		Elvárt ép tőszám	Növőtér	Fák átl. távolsága
				Ép	Károsított			
Vh	450	29	47	5 305 300	3 685 300			
NFGY	90			879 516	660 528	350	29	5,3
Közepes termőhely (III-IV. átlaga)								
Állomány-jellemzők	V	H	D _{1,3}	Árbevétel lábón		Elvárt ép tőszám	Növőtér	Fák átl. távolsága
				Ép	Károsított			
	Vh	350	22	45	3 619 240	2 684 950		
NFGY	60			492 281	415 114	450	22	4,7
Gyenge termőhely (V-VI. átlaga)								
Állomány-jellemzők	V	H	D _{1,3}	Árbevétel lábón		Elvárt ép tőszám	Növőtér	Fák átl. távolsága
				Ép	Károsított			
	Vh	250	17	35	2 205 813	2 018 500		
NFGY	45			348 282	330 264	900	11	3,3

ső kártétel bekövetkezése az 5–50 éves korokban várható. A kár az idő előrehaladtával nő, a korai és kis kárértékek jó termőhelyen a véghasználatra hektáronként akár milliós nagyságrendet is elérhetnek. A kárösszeg azonos korok és erély mellett a jó termőhelyen lényegesen nagyobb, mint a gyenge termőhelyen (V-VI. FTO, gazdasági küszöb alatti erdők).

A fiatalkori kis kárértékek az alkalmazott módszertanból következnek. Abból a feltételezésből indulunk ki, hogy a kár-

térítési összeget a választott kamatlábnak (2%) megfelelő hozamú befektetésbe forgatjuk be, a hozam realizálásával megvárva a tényleges véghasználat idejét. Ez matematikailag mindenképpen helyes megoldás még akkor is, ha jelenlegi gondolkozásunkban a nagyon hosszú időtartam miatt az elv elfogadása még szokatlan megoldásnak tűnik. Be kell látnunk, hogy a rendes véghasználat kivételével a kártérítési összeg a kezelőnél – még ha csekély tételben is – vagyonteljesítésből származó eredménytöb-

letként jelenik meg. A kárt tehát a tulajdonos, nem pedig a kezelő viseli. Ezen tény még a két személy azonossága esetén is fennáll!

A közel kétéves munka részletes eredményeinek teljes körű bemutatására a terjedelmi korlátok miatt itt és most nincs lehetőségünk. Ezért a Bakonyerdő Zrt. hozzájárulásával a témakörben elmélyedni kívánóknak a teljes kutatási jelentést – benne a részletes alapadatokkal és matematikai megoldásokkal – a www.erti.hu/publikaciok tárhelyen nyilvánosan elérhetővé tettük.

A hántáskárok elemzésével kapcsolatban általánosan meg kellett állapítanunk, hogy egy nagyon összetett, bonyolult természeti állapotot, folyamatot kell modellezni. Ez nekünk is csak részben sikerült, mert a rendelkezésre álló erőforrások és idő a minden szempontból szabatos megoldásokhoz nem voltak elégségesek. Figyelembe véve az egyedek, állományok és termőhelyek változatosságát, valamint az állandóan változó gazdasági környezetet, a módszer pontosítása érdekében nem feltétlenül érdemes újabb ráfordítással élni.

Igazolódott, hogy minden ilyen ügy egyedi, ezért a probléma megközelítését is az adott helyzetre kell szabni. ✿

Az Év Erdésze – 2016

Az Országos Erdészeti Egyesület és a Mocz és Társa Magánerdészet Kft. közösen rendezi a 2016-os szakmai verseny országos döntőjét. A rendezvény fontos küldetése az erdészszakma korábbi magas társadalmi elismertségének visszaállítása. Célja, hogy a résztvevők szaktudása a felkészülés során gyarapodjon, a szakmát művelők közötti barátságok erősödjenek. A versenyre az erdőgazdálkodásban dolgozó, felsőfokú erdészeti képesítéssel nem rendelkező erdésztechnikusok jelentkezhetnek.

A verseny időpontja: **2016. május 25–26.**

A versenyzők nevezési díja: 40 000 Ft/fő, a kísérők részvételi díja 20 000 Ft/fő, mely tartalmazza a versenyen részvételt, a szállás és a teljes ellátás költségeit.

A versennyel és nevezéssel kapcsolatos minden információ és dokumentáció elérhető a www.moczerdeszet.hu és www.oee.hu honlapokon.

Jelentkezés: a honlapokról letölthető jelentkezési lapot az alábbi elérhetőségek egyikére kell kitöltve elküldeni, **2016. április 1–30.** között. A jelentkezők visszajelölést kapnak.

A versenyen való részvétel csak előzetes jelentkezés és a részvételi díj befizetése mellett lehetséges. A részvételi díj kiegyenlítése előre utalással történik, az OTP Bank 11743033-20028716-00000000 számlaszámra. Az utalás megjegyzésébe kérjük megadni: „Év Erdésze 2016”, vagy „Év Erdésze 2016 – kísérő”.

Elérhetőségek (kérdés esetén is):

Mocz és Társa Magánerdészet Kft., 7563 Somogyuszob, Szent Imre u. 23.

Tel./fax: +36 (82) 445-300,

E-mail: filaklaszlo@moczerdeszet.hu Telefon: +36 (70) 3655-913

László Diána

ügyvezető igazgató

Mocz és Társa Magánerdészet Kft.

Zambó Péter

elnök

OEE

Európai uniós rendelet az inváziós fajokról

Dr. Bartha Dénes – intézetigazgató egyetemi tanár, NYME EMK NTI

Az Európai Parlament és a Tanács 2015. január 1-jén léptette életbe az inváziós fajokról szóló rendeletet. Készítésének híre egyesekben gyanakvást, aggályokat keltett, s ezzel aztán sokakban sikerült félelmet gerjeszteni. (E megmozdulás dramaturgiája, hatása, következménye, tanulságai folytán részletes elemzést érdemelne.) A jogszabályalkotás hátterében legfőképpen az áll, hogy az Európai Unió idegen honos özőnfajokkal kapcsolatban felmerülő kiadási legalább évi 12 milliárd euróra becsülhetők, és a kárköltések sajnos folyamatosan emelkednek.

A rendeletben foglaltak ránk is kihatnak, s kötelező érvényűek, ezért tekintjük át röviden, hogy mit is tartalmaz az 1143/2014. számú, az idegen honos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló EU rendelet.

Egy kis fogalommagyarázat

Az egyértelműség kedvéért először adjuk meg azon alapfogalmak definícióit, amelyekre épül a nevezett rendelet. **Idegen honos faj** – az idézett jogszabály szerint – „a természetes előfordulási területén kívüli területre betelepített vagy behurcolt állat-, növény-, gomba- vagy mikroorganizmus-faj, alfaj vagy alacsonyabb rendszertani egység bármely élő példánya, beleértve az ilyen fajok részeit, ivarsejtjeit, magjait, petéit vagy szaporítóképleteit, valamint a túlélésre és a későbbi szaporodásra képes keresztezett vagy nemesített fajtákat is”. Ettől meg kell különböztetnünk az **idegen honos inváziós fajt**¹, amely „olyan idegen honos faj, amelyről megállapítást nyert, hogy betelepítése vagy behurcolása, illetve terjedése veszélyezteti vagy káros hatást gyakorol a biológiai sokféleségre és a kapcsolódó ökoszisztéma-szolgáltatásokra”. Egy új területre való bekerülés típusai közül tehát az ember által szándékosan betelepített és nem szándékosan behurcolt fajokra vonatkozik csak a rendelet, a bevándorlókra viszont nem.

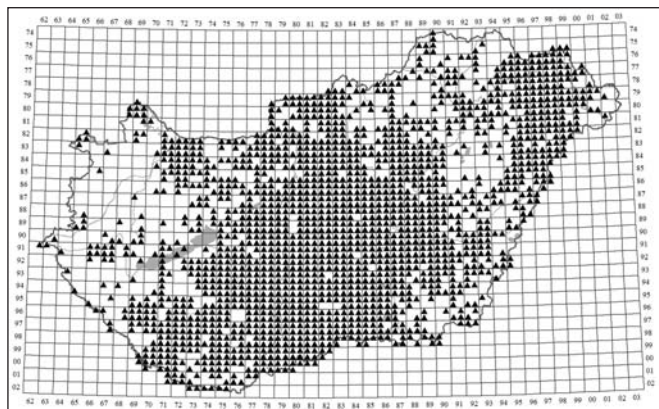
Természetesen nem mindegy, hogy az idegen honos inváziós faj milyen szintű gondot okoz, ezért különbséget tesznek az uniós számára veszélyt jelentő idegen honos in-

váziós faj („olyan idegen honos inváziós faj, amelynek káros hatása összehangolt, uniós szintű fellépést tesz szükségessé”) és a tagállami szinten veszélyt jelentő idegen honos inváziós faj („az uniós számára veszélyt jelentő idegen honos inváziós fajoktól eltérő olyan idegen honos inváziós faj, amelynek környezetbe történő kibocsátása és terjedése a tagállam tudományos bizonyítékokon alapuló megítélése szerint jelentős káros hatást gyakorol a tagállam területén vagy annak egy részén, még akkor is, ha e káros hatás ténye nem teljes mértékben bizonyított, és ez a káros hatás az érintett tagállam szintjén intézkedéseket tesz szükséges-sé”) között.

A rendelet célja és főbb tartalmi elemei

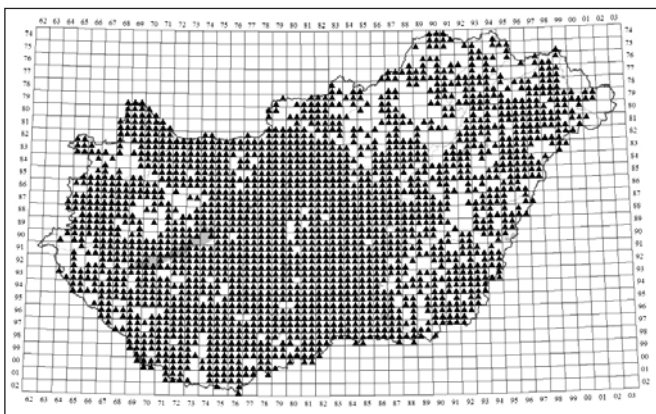
E rendeletet azért kellett megalkotni, mert az idegen honos fajok nagy része invázióssá válhat, s azon túl, hogy komoly káros hatást gyakorolhatnak a biodiverzitásra és az ebből eredő, napjainkban egyre jobban felismert ökoszisztéma-szolgáltatásokra, egyéb társadalmi (pl. népegészségügyi) és gazdasági (pl. terméscsökkenés) gondot okoznak, amelyek megelőzése, mérséklése vagy megszüntetése közös érdek. Tény az is, hogy a globális kereskedelem bővülése, a közlekedés, a turizmus és az éghajlatváltozás tovább fokozhatják az e fajok okozta kockázatot. Az idegen honos inváziós fajok a biológiai sokféleséget és a kapcsolódó ökoszisztéma-szolgáltatásokat különféle módon veszélyeztethetik, ilyen például az élőhelyek átalakítása, ezek összetételének, szerkezetének és működésének megváltoztatása, az őshonos fajokkal való versengés, azok kiszorítása vagy a velük való hibridizálódás, betegségek terjesztése, állatok esetében a ragadozás. Az Európai Unió területén mintegy 12 000 idegen honos faj található a környezetben, s ennek mintegy 10-15 százaléka tekinthető inváziós viselkedésűnek.

A rendelet előírja továbbá, hogy össze kell állítani az Európai Unió számára veszélyesnek tekintett idegen honos inváziós fajok jegyzékét, és azt rendszeresen aktualizálni is kell. Ebben az uniós jegyzékben azokra a fajokra kell összpontosítani, amelyeknek a káros hatása költséghatékonyan, ténylegesen megelőzhető, mérsékelhető vagy minimálisra csökkenthető. A listára való felvétel feltételrendszerének összeállítása azt is bizonyítja, hogy kizárólag tudományos alapon, megfelelő bizonyítékokra támaszkodva lehet csak je-

1. ábra: A selyemkóró napjainkban az alacsony fekvésű területék java részét már belakta

¹ Az inváziós faj (helytelenül invazív faj) kifejezés helyett – a magyar szaknyelv ápolása érdekében – néhány éve az özőnfaj megnevezés használatát javasolták, a rendelet magyar nyelvű változatának készítői ezt azonban nem vették figyelembe.

2. ábra: A korábban dicsőített bálványfa feltartóztatatlannal karrierje

lölést tenni, a szubjektív vélekedéseknek, megérzéseknek nincs helye.

Fontos kitétel az is, hogy a jegyzékre felkerülő idegen honos inváziós fajok kiválasztásakor – a rendelet céljainak sérelme nélkül – különös figyelmet kell fordítani a széles körben hasznosított fajokra, és amelyek jelentős társadalmi és gazdasági előnyökkel szolgálnak valamely tagállamban. (A fehér akác listára való felkerülése már csak ezen mondat alapján is valótlán fenyegetés volt. Viszont inváziós viselkedése természetes/természetszerű erdeinkben vagy gyepeinken továbbra is megoldatlan probléma.)

Az idegen honos inváziós fajok okozta gondok kezelése terén a rendelet nagy hangsúlyt fektet a megelőzésre (az elővigyázatosság elve alapján), mert ez költséghatékonyabb az utólagos beavatkozásoknál. Ezért kiemelt kérdésként kezelik azon idegen honos inváziós fajok jegyzékbe való felvételét, amelyek még nincsenek jelen az unióban, vagy az invázió kezdeti szakaszában vannak. Emellett természetesen a már jelen lévő, legjelentősebb kárt okozó fajokra is összpontosítani kell.

A jegyzéken szereplő fajok unióba történő szándékos vagy gondatlan behozatalára, szaporítására, nevelésére, szállítására, beszerzésére, értékesítésére, használatára, kereskedelmére, tartására és környezetbe történő kibocsátására az uniós szintű tilalom bevezetése elengedhetetlen. Előfordulhat viszont az is, hogy olyan idegen honos fajt észlelnek az unió határainál vagy már az unió területén, amely még nem szerepel a jegyzéken.

Ilyen esetekben a tagállamoknak lehetősége van arra, hogy a rendelkezésre álló tudományos bizonyítékok (és nem pedig sejtések, vélekedések) alapján vészhelyzeti intézkedéseket fogadjanak el, s azonnal felléphessenek mindazon fajok ellen, amelyek bekerülése és terjedése kockázatot jelenthet az adott országban.

Bár a kutatók már eddig is számottevő ismeretanyagot halmoztak fel az inváziós fajokkal kapcsolatban, fontos, hogy a tudásalap bővítése céljából a tagállamok e fajokra irányuló kutatási, monitorozó és felügyeleti tevékenységeket is végezzenek. Napjaink migrációs eseményeinek megoldására tett javaslatokhoz

és konkrét lépésekhez hasonlóan az idegen honos inváziós fajok szándékos betelepítésének megelőzése érdekében hatósági ellenőrzést vezetnek be, s az első határállomáson, illetve belépési ponton kell ellenőrizni, hogy a behozni kívánt faj hordoz-e veszélyt az unió számára.

Az idegen honos inváziós fajok általában károsítják az ökoszisztémákat és csökkentik azok ellenálló képességét. Épp ezért az okozott kár helyrehozatala, valamint a fajok, élőhelyek és területek védettségi állapotának javítása érdekében helyreállítási intézkedésekre van szükség. Ezek költségeit – a szennyező fizet elvével összhangban – meg kell téríteni.

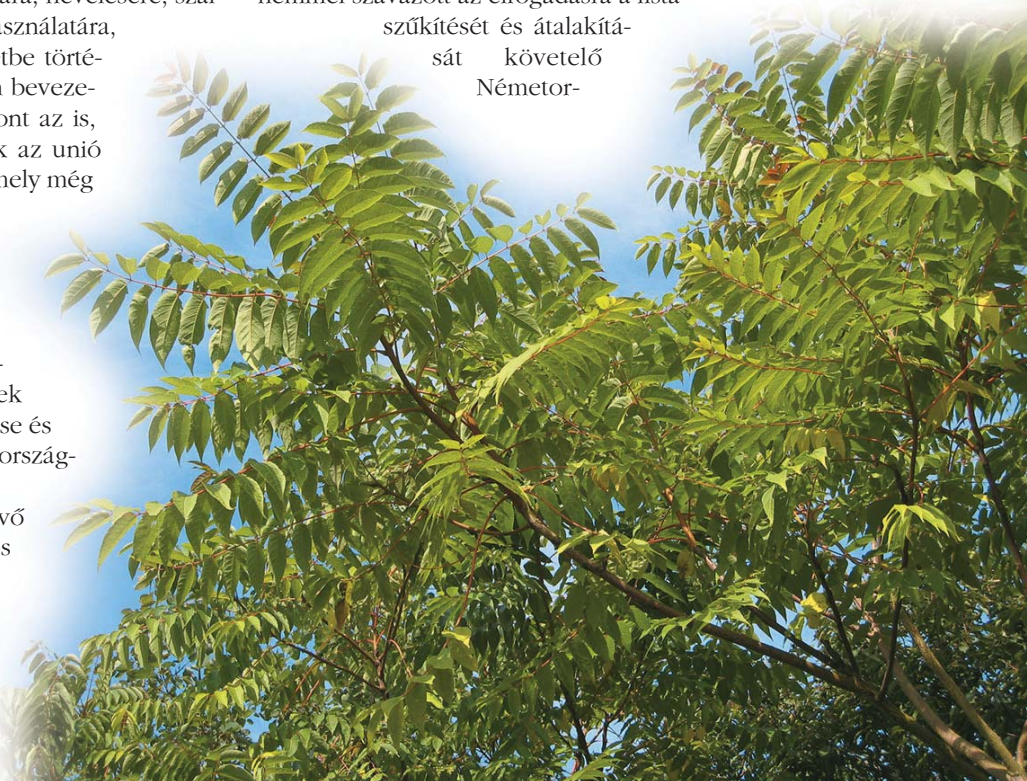
Nem mellékes kitétel, hogy a rendeletnek való megfelelés érdekében a tagállamok jogsértés esetén hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjanak ki, illetve kötelezettségeket róhassanak az idegen honos fajok tartóira és felhasználóira, valamint az érintett földterület tulajdonosaira és bérlőire.

Ha a tagállamok a rendelet céljait, nevezetesen az Európai Unión belül az idegen honos inváziós fajok betelepítése vagy behurcolása és terjedése által a biológiai sokféleségre gyakorolt káros hatás megelőzését, mérséklését és minimálisra csökkentését nem tudják kielégítően megvalósítani, akkor – a szubszidiaritás elvének megfelelően – uniós szintű intézkedéseket lehet hozni. A tagállamok fenntarthatnak vagy elfogadhatnak olyan szabályokat az unióra veszélyt jelentő idegen honos inváziós fajra vonatkozóan, amelyek a rendeletben megállapítottaknál szigorúbbak, valamint a tagállami szinten veszélyt hordozó idegen honos inváziós fajokra is lehet olyan rendelkezéseket hozni, mint az uniós szintű idegen honos inváziós fajokra.

Az idegen honos inváziós fajok listája

2015. december 4-én a tagországok képviselőiből álló bizottság elfogadta azt a fajlistát, amelyet az előzőekben vázolt rendelet írt elő, s az 2016. január 1-jén hatályba is lépett. E jegyzéken jelenleg 37 faj szerepel, s érdekesség, hogy nemmel szavazott az elfogadásra a lista

szűkítését és átalakítását követelő Németer-

szág, illetve az egy-egy fajjal, fajcsoporttal egyet nem értő Belgium és Hollandia.

A szigetországok zöme (pl. Egyesült Királyság, Málta, Ciprus) – ahol a kontinens országaihoz képest még nagyobb gondot okoznak az idegen honos inváziós fajok – határozottan támogatta a jegyzéket, míg több tagország (pl. Csehország, Lengyelország), illetve civil szervezet annak bővítését látná szívesen.

A listán 14 növény- és 23 állatfaj szerepel. A növények fele vízinövény, s közülük 4 (*kaliforniai tündérbínár, bévízi gázló, sárgavirágú toálma, közönséges süllőbínár*) már hazánkban előfordul a természetben is, míg a szárazföldi fajokból csak egy (*Sosnowsky-medvetalp*). A listázott 9 emlősfaj nem fordul elő hazánkban, vagy egy-két példány elszabadulásával kell évente számolni (*mosómedve* – melynek tartása a korábban beszerzett példányok természetes pusztulásáig engedélyezett), vagy nincs tudomásunk kiszabadulásukról (óvilági csíkos mókus). A 3 feltüntetett madárfaj közül csak a szent íbisznek vannak nagyon ritkán kóborló példányai Magyarországon. A kedvtelésből tartott, s aztán megunt ékszer-technősök viszont már fel-felbukkannak természetes vizeinkben, azonban a nagyobb teleket szerencsére nem tudják átveszteni, miként a nagyra növő amerikai ökörbéka sem. A listán lévő két halfaj (kínai razbóra, amurgéb) viszont előfordul hazánkban, s komoly károkat is okoznak. Az egyetlen rovarfaj, az ázsiai lódarázs még nem került be hozzánk, a 6 rákfaj közül már több ott van természetes vizeinkben, s az akvaristák is forgalmazzák őket.

Záró gondolatok

A listát tanulmányozva bizonyára többen fellelegeztek, mert preferált idegen honos inváziós fajok/fajaik nem szerepelnek azon. Ellenben többekben valószínűleg felmerült, hogy a súlyos népegészségügyi problémákat okozó, az ország lakosságának egynegyedét allergiássá tevő parlagfű miért nincs rajta.

S az erdészeti szempontból súlyos gondokat előidéző zöld juhar, amerikai kőris, kései meggy, bálványfa, nyugati ostorfa, keskenylevelű ezüstfa, gyalogakác, parti szőlő, közönséges vadszőlő, vagy a magas és kanadai aranyvessző, selyemkóró, süntök, magas kúpvirág, alkörmősfajok, óriáskeserűfű-fajok, észak-amerikai őszirózsafajok miért nem kerültek fel a listára, illetve mikor kerülnek fel?

A mikor kérdésre talán könnyebb válaszolnunk. Mivel a rendelet értelmében az idegen honos inváziós fajok jegyzékét meghatározott időközönként aktualizálni kell, az illetékes tagállamok akarától és érdekérvényesítő képességétől függ, hogy e fajok mikor vétetnek fel. A miért kérdésre már sokkal nehezebb választ adni, mert sokrétű okok állhatnak mögötte. Mindenesetre a magyarázatok között ott szerepel az is, hogy szinte minden nevezett faj „védelmére” van már valamilyen parciális érdekeket szem előtt tartó csoportosulás, egyesülés, koalíció. Horribile dictu, a parlagfű védelmében is szerveződésnek lehetünk szemtanúi a világhálón és a facebookon!

Amíg ezeken nem tudunk felülemelkedni, addig a listára kerülésnek is kicsi az esélye, s ami legalább ilyen fontos, az e fajok elleni védekezést nemzeti forrásból kell megoldanunk. Ez pedig nagyobb költségekkel jár, nem beszélve arról, hogy veszélyeztetjük a Pannon Biogeográfiai Régió néven számon tartott és az Európai Unióban ezért külön figyelmet kivívó örökségünket.

A térképek forrása: *Magyar Flóratérképezési Program (Nyme EMK Növénytanai és Természetvédelmi Intézet)*

Pályázati felhívás Kereskedelmi osztályvezetői munkakörbe

Az EGERERDŐ Zrt. felhívást tesz közzé **Kereskedelmi osztályvezetői** munkakörre.

A jogviszony időtartama: A Munka Törvénykönyv alapján létesülő jogviszony határozatlan időre, 3 hónap próbaidővel létesül.

A Munkáltató célja a jogviszony létesítésével:

2017. 01. 01-től Kereskedelmi osztályvezetői munkakör betöltése.

A munkavégzés helye:

Az EGERERDŐ Zrt. központi irodaépülete (3300 Eger, Kossuth L. u. 18.).

Munkaideje: Éves munkaidőkeret.

A munkakörbe tartozó főbb feladatok:

- elkészíti az értékesítési szerződéseket mindazon termékekre, amelyeket a Társaság erdészeti termelnek,
- folyamatos feladatát képezi a piackutatás,
- az eladott termékek esetleges vevői reklamációjának rendezése
- nyomon követi az export és belföldi szállítmányokat
- kezeli a fuvarozás során felmerült problémákat,
- végzi a Társaság külkereskedelemmel kapcsolatos idegen nyelvű levelezését,

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent:

- Állami erdészeti Zrt.-nél szerzett kereskedelmi gyakorlat
- Egyéb fakeskedelmi gyakorlat
- Több idegen nyelv tárgyalási és levelezési szintű ismerete
- terhelhetőség, önálló munkavégzésre és csapatmunkára képesség, jó szervező-képesség

Pályázati feltételek:

- szakmai felsőfokú szakirányú végzettség (erdőmérnök, v. faipari mérnök)
- német, v. angol nyelv tárgyalási és levelezési szintű ismerete
- magyar állampolgárság
- cselekvőképesség
- büntetlen előélet (hatósági bizonyítvánnyal igazolt módon)
- „B” kategóriás vezetői engedély és tényleges vezetési jártasság
- felhasználói szintű MS Office ismeret (irodai alkalmazások)
- minimum öt év erdőgazdálkodásban, vagy faanyag-kereskedelemben eltöltött gyakorlat

A pályázat részeként benyújtandó iratok, igazolások:

- a pályázó személyi adatait és elérhetőségeit (telefon, e-mail cím) is tartalmazó, részletes szakmai önéletrajz
- motivációs levél
- a végzettségét, képzettségét, nyelvtudást igazoló okiratok másolata
- bruttó havi bérigény megjelölése

A pályázat benyújtásának határideje: 2016. április 30.

A pályázat benyújtásának módja:

A pályázatot egy példányban, zárt borítékban kell eljuttatni az EGERERDŐ Zrt. központi címére postai úton (3300 Eger, Kossuth L. u. 18.), vagy személyesen ugyanott a titkárságon, vagy e-mailben az urban.pal@egererdo.hu címre kell benyújtani. Urban Pál erdőgazdálkodási vezérigazgató-helyettes nevére címzetten, az előírt határidőn belül.

A postai úton küldött pályázatok esetén a postai bélyegzőn szereplő dátumot tekintjük a benyújtás időpontjának.

A pályázatot zártan kezeljük. A pályázókról csak bíráló bizottság (vezérigazgató, vezérigazgató-helyettesek, kereskedelmi osztályvezető) kap tájékoztatást.

A pályázat elbírálásának határideje:

a benyújtási határidőt követő 14 napon belül

A pályázók a pályázat eredményéről az elbírálást követő 8 napon belül értesítést kapnak.

Az állás betölthető: megegyezés szerint

Pannónia nyár éves növedékvizsgálata a Győri Erdészet területén

Limp Tibor – erdészeti igazgató, KAEG Zrt., Győri Erdészet

Videmann Péter – beosztott erdész, KAEG Zrt., Győri Erdészet

A Győri Erdészet nemesnyár-gazdálkodásában a felújításban alkalmazott fajták terén váltás következett be az 1980-as években. Mellőztük a korábban leggyakrabban ültetett olasz és óriás nyárákat. Helyüket a Pannónia, az Agathe-F, a Koltay, a Kopecky, a Kornycik, a Vilafranca és még néhány szórványosan alkalmazott fajta vette át. Közülük is kiemelkedett a Pannónia nyár felhasználási aránya, ami az elmúlt 30 évben 70-80 százalékot tett ki.

Az „új” fajták, így a Pannónia nyár vágáskorának meghatározásában különböző vélemények kaptak hangot. A hagyományos, intenzívnek nem tekinthető gazdálkodási formák esetén a szakmai körök 20–30 év közé helyezték a vágáskorát, megfigyeléseink, gyakorlati tapasztalataink ezt nem igazolták.

A 30 éves, vagy ahhoz közeli korú állományok koronája, lombozata jól növedett, egészségi állapotuk nem romlott meg. A „tisztánlátás” érdekében, tavaly elsősorban 27–32 éves, a Duna hullámtérben jó termőhelyen álló Pannónia nyárállományokat választottuk ki. Mindegyik erdőrészletben mintaterületet jelöltünk ki, melyben a vegetáció kezdete előtt, majd vége után pontosan felvételeztük a fatömeget az évi folyónövedék megállapítása érdekében.

Anyag és módszer

Eszközeink a terepi felvételezés során: mérőszalag, jelölőfesték, felvételi lap, Suunto famagasságmérő, GPS készülék.

Az első felvételezést 2015. februárban kezdtük, menete a következő volt:

1. A kiválasztott erdőrészleteket minden mérés előtt átjártuk. Az állományon belül olyan helyet kerestünk, ahol az erdőrészlet általános képére jellemző, elegendően, egészséges Pannónia nyáregyedek fordulnak elő.
2. Kitűztük a megfelelő területet, amelyhez GPS-t használtunk. 0,5 hektáros területet jelöltünk ki, je-

let a beeső fákra tettünk. A jelölés határa a szélső fák koronavetületével megegyező.

3. Ezután következhetett a kerületmérés. Fém mérőszalaggal az egyes fák mellmagassági kerületét mértük 0,5 cm pontossággal. Vízszintesen végigvezettük a mérőszalagot, lemértük, majd jelölőfestékekkel a szalag alatt sűrű pontozással jelet tettünk. A jelölésre azért volt szükség, hogy a 2015. novemberi újbóli mérés az elsővel azonos helyen történjen. A fára sorszámot festettünk, majd azt és a hozzá tartozó kerületet feljegyeztük a felvételi lapra.
4. A 10 kiválasztott faegyed magasságát Suunto típusú famagasságmérő műszerrel, méter pontossággal megmértük és feljegyeztük.

A 2015. novemberi visszamérés során a következőképp végeztük a munkát:

1. Felkerestük és beazonosítottuk az erdőrészleteket.
2. Mérőszalaggal megmértük a kerületet. A szalagot az előző mérés alkalmával fára festett pontozás felett vezettük. Leolvastuk a kerületét 0,5 cm pontossággal, és azt a felvételi lapon a megfelelő sorzámmal feljegyeztük.
3. Az előzőleg megmért famagasságokat visszamértük. Nagyon kis mértékű magassági növekedést

tapasztaltunk. A szomszédos állományban döntött faegyedek mérése alapján feltételezzük, hogy minimum fél méteres átlagos magassági növekedés volt a vegetációs időszak alatt. Ebből kifolyólag a kiértékeléskor minden faegyed magasságát fél méterrel megnöveltük, így korrigáltuk minden állomány egyedi famagassági görbéjét.

A terepi munka befejeztével következett a kiértékelés, táblázatkezelő programmal. A fatérfogatokat a Király-féle egységes kétváltozós fatérfogatfüggvény segítségével számoltuk ki:

$$v = (p_1 + p_2 \cdot d^* \cdot h + p_3 \cdot d + p_4 \cdot h) \cdot (h / (h - 1,3))^{k^*} \cdot d^2 \cdot h / 10^8$$

A Pannónia nyár nem rendelkezik saját paraméterekkel, ezért a Sopp-táblában az e fajra alkalmazott óriásnyár függvény paraméterekkel számítottuk ki a vágáslap feletti bruttó fatérfogatot.

Az óriásnyár függvényparaméterei:

p1: 3,1991E+03
 p2: -1,4467E-01
 p3: 7,3741E+00
 p4: 7,8955E-01
 k: 2
 d_{max}: 60 cm

A függvény alkalmazhatóságának felső határát a d_{max} paraméter mutatja. Gyakorlati megfigyelések, elvégzett fa-

kitermelések tényadatai azonban azt mutatják, hogy az óriásnyár függvényével számított fatérfogat értékek némi felülbecslést eredményeznek, ezért a számított értékeket egységesen 15 százalékkal csökkentettük.

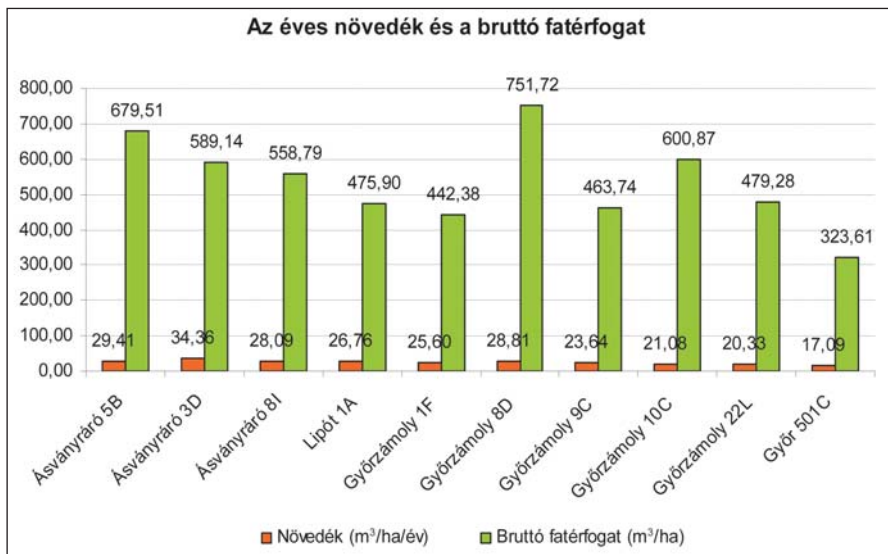
A vizsgált erdőrészek

Jó termőhelyen:

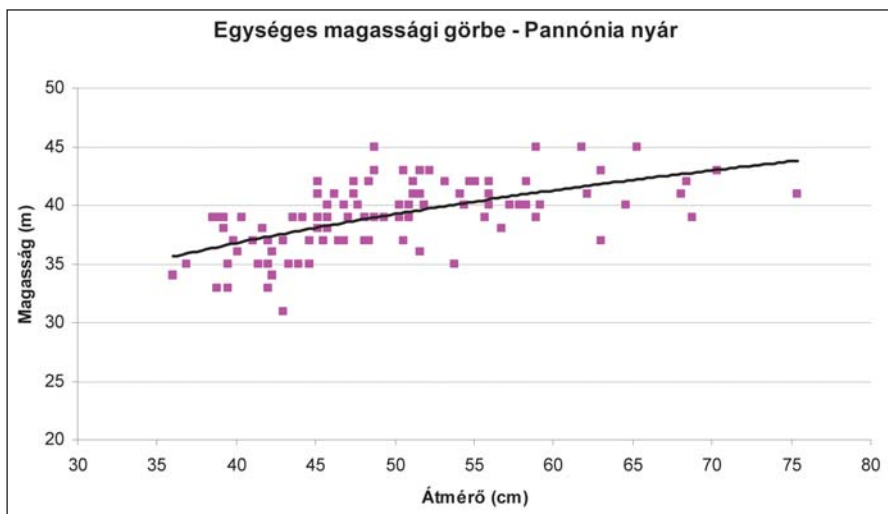
1. *Ásványráró 5/B*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – HÖ – KMÉ – H;
2. *Ásványráró 3/D*, termőhelytípus-változat: ESZTY – ALLV – NYÖ – KMÉ – H;
3. *Ásványráró 8/I*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – HÖ – KMÉ – H;
4. *Lipót 1/A*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – HÖ – KMÉ – V;
5. *Győrzámoly 1/F*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – NYÖ – KMÉ – V;
6. *Győrzámoly 8/D*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – HÖ – KMÉ – H;
7. *Győrzámoly 9/C*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – HÖ – KMÉ – H;
8. *Győrzámoly 10/C*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – HÖ – KMÉ – H;
9. *Győrzámoly 22/L*, termőhelytípus-változat: ESZTY – ALLV – HÖ – KMÉ – H.

Közepes termőhelyen:

10. *Győr 501/C*, termőhelytípus-változat: ESZTY – IDÖSZ – ÖE – KMÉ – V.

1. ábra: Az erdőrészek növedék és fatérfogat viszonyai

2. ábra: A vizsgálatok során mért fmagasságokból készített egységes helyi magassági görbe

Eredmények

Az 1. és a 2. táblázatban feltüntetett értékek az erdőrészek átlagos értékeit mutatja be. A táblázatok alján található átlagok a 10 vizsgált erdőreszlethez vonatkozó mintaszámmal súlyozott átlagos értékek.

A felvételezések során lemért faegyedek magasságából egységes faga-

gassági görbét készítettünk. Az így kiszámított hektáronkénti fatérfogatok alacsonyabb értéket mutatnak, mint az erdőrészekre elkészített egyedi faga- magassági görbék értékei. A kiértékelés során azonban végig az erdőreszle- tek egyedi faga- magassági görbéit alkal- maztuk.

1. táblázat: A vizsgált erdőrészek átlagos értékei

Erdőreszlet	Minta- terület (ha)	Kor (év)	Tőszám a mintaterületen (db)	Átlagos kerület (tavasz) (cm)	Átlagos kerület (ősz) (cm)	Átlagos kerület- növekedés (cm)	Átlagos átmérő (tavasz) (cm)	Átlagos átmérő (ősz) (cm)	Átlagos átmérő- növekedés (cm)	Átlagos faga- magasság (tavasz) (m)	Átlagos faga- magasság (ősz) (m)
Ásványráró 5B	0,50	30	113	153	156	2,5	48,7	49,5	0,8	39,6	40,1
Ásványráró 3D	0,50	30	119	140	143	3,4	44,5	45,6	1,1	38,0	38,5
Ásványráró 8I	0,55	31	105	151	154	3,0	47,9	48,9	1,0	39,5	40,0
Lipót 1A	0,50	27	75	154	158	3,7	49,1	50,3	1,2	41,2	41,7
Győrzámoly 1F	0,51	29	75	153	157	3,7	48,7	49,8	1,1	38,8	39,3
Győrzámoly 8D	0,50	32	76	190	193	2,8	60,6	61,5	0,9	42,9	43,4
Győrzámoly 9C	0,53	29	66	169	172	3,5	53,8	54,9	1,1	39,5	40,0
Győrzámoly 10C	0,50	30	107	147	148	1,8	46,7	47,2	0,5	41,0	41,5
Győrzámoly 22L	0,50	29	109	134	136	2,1	42,7	43,4	0,7	37,7	38,2
Győr 501C	0,50	31	93	124	126	2,6	39,4	40,2	0,8	34,1	34,6
Átlag		30	94	149,6	152,3	2,8	47,6	48,5	0,9	39,1	39,6

2. táblázat: A vizsgált erdőrészek átlagos fatérfogat értékei
 (*: az óriásnyár fatérfogat paramétereivel számított bruttó fatérfogathoz képest egységesen 15%-kal csökkentett értékek)

	Egyedi átlagos fatömeg* (tavasz) (m ³)	Egyedi átlagos fatömeg* (ősz) (m ³)	Egyedi folyónövedék* (m ³ /év)	Fatömeg* a mintaterületen (tavasz) (m ³)	Fatömeg* a mintaterületen (ősz) (m ³)	Növedék* (m ³ /ha/év)	Fatérfogat* (m ³ /ha)
Ásványráró 5B	2,88	3,01	0,13	325,05	339,75	29,41	679,51
Ásványráró 3D	2,33	2,47	0,14	277,39	294,57	34,36	589,14
Ásványráró 8I	2,78	2,92	0,14	291,88	307,33	28,09	558,79
Lipót 1A	2,99	3,17	0,18	224,57	237,95	26,76	475,90
Győrzámoly 1F	2,83	3,01	0,18	212,56	225,62	25,60	442,38
Győrzámoly 8D	4,76	4,95	0,19	361,45	375,86	28,81	751,72
Győrzámoly 9C	3,54	3,72	0,19	233,26	245,79	23,64	463,74
Győrzámoly 10C	2,71	2,81	0,09	289,89	300,43	21,08	600,87
Győrzámoly 22L	2,11	2,20	0,09	229,47	239,62	20,33	479,28
Győr 501C	1,65	1,74	0,09	153,26	161,81	17,09	323,61
Átlag	2,77	2,91	0,14	259,88	272,87	25,52	536,49

Összefoglalás

A mért adatok kiértékeléséből látható, hogy az átlagos bruttó fatömeg gyarapodása 25,52 m³/ha/év. A legmagasabb hektáronkénti növedéket az Ásványráró 3D erdőrészlet (34,36 m³/ha/év) produkálta, míg a legalacsonyabbat a Győr 501C erdőrészlet (17,09 m³/ha/év).

Az Ásványráró 3D növedékének volumenét feltételezhetően a magas hektáronkénti tőszám (~238 db), egyben magas záródás eredményezte. A legnagyobb egyedi fatérfogat-gyarapodást az alacsonyabb tőszámú, méretesebb ($d_{1,3} > 49$ cm), alacsonyabb záródású állományokban tapasztaltuk. A vizsgálatba vont erdőrészekben is megállapítható, hogy a nagyobb növőtér magasabb egyedenkénti növedéket biztosít, míg a hektáronkénti fatérfogat a nagyobb tőszámú, kisebb növőtér állományokban a magasabb.

Az erdőrészek jelenlegi fatömegét nézve – figyelembe véve az előhasználati fatömeget is – kijelenthetjük, hogy a

2015. évi folyónövedék elérte az állományok átlagnövedékét.

A 2015. évi növedék választék-összetételre gyakorolt hatását vizsgálva azt tapasztaltuk, hogy elsősorban a lemez- és fűrészrönk választékokban képződik növedék. Ez viszont azt jelenti, hogy az állományok 2015. évi értéknövedéke fölülte van az átlagos értéknövedéknek.

Amennyiben a faanyag minősége nem romlik (ezt nem tapasztaltuk), és az áron történő piaci elhelyezés sem okoz gondot (ezt sem tapasztaltuk), az állományok 30 éves korban történő letermelése szakmai hiba.

Mindezt csak a jó termőhelyen álló állományokra jelenthetjük ki, mert csak olyanokat vizsgáltunk. Javasoljuk a növedékképződés vizsgálatát más termőhelyi viszonyokon (pl. Hanság) is elvégezni.

A megszerzett tapasztalatok alapján javasoljuk, hogy a Szigetközben a Panónia nyár vágásérettségi korát 35 évben célozzuk meg. 🌳

Magyar erdészeti delegáció Dunaszerdahelyen

Bakler József szervezésének köszönhetően 2016. március 18-án a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt., a Budapesti Erdőgazdaság Zrt., a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. és a Pilisi Parkerdő Zrt. erdész küldöttsége ellátogatott a Dunaszerdahely melletti Salix Trade s.r.o erdészeti csemetekertbe, Szlovákiában.

A Salix Trade nagyobb tételben a lombos és tűlevelű fafajokat (pl.: kocsányos tölgy, bükk, mézgas éger, erdeifenyő, lucfenyő, vörösfenyő stb.) nevel és egy részüket Magyarországra értékesíti. Megérkezés után vendéglátónkkal, Szabó Jenővel a csemetekert hűtőházában a csemeték osztályozását, tárolását néztük meg. Rövid áttekintést kaptuk ezzel párhuzamosan a csemetekertben használt munkagépekről is. Ezután kötetlen beszélgetés keretében Holík Péter tartott rövid ismertetőt az erdei magok beszerzéséről, kezeléséről és azok hosszú távú tárolásáról. A beszélgetés után a 16 hektáros csemetekertben a hidegágvas csemetetermelés technológiájával ismerkedtünk, végül a szabadföldi csemetetermelés ágyásainál zártuk a szakmai programot. Az állami erdészeti erdőgazdaságok szakemberei egy finom ebédre is meghívást kaptak a szlovákiai házigazdától, közben pedig építő szakmai beszélgetés és a két ország közötti erdészeti kapcsolatépítés zajlott.

Horváth Csaba

Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

Vadkárelhárító kerítés építési bemutatója Farkas-erdőn

A Szombathelyi Erdészeti Zrt. és a Cont-Eco Kft. 2016. január 19-én TORNADO típusú, mechanikus vadkárelhárító kerítés építését és bontását mutatta be a Sárvári Erdészeti Igazgatóság területén.

A Hidegkúti Vadászház konferenciatermében tartott megnyitón *Bakó Csaba* erdőgazdálkodási igazgató köszöntötte a jelenlévőket, és elmondta, hogy a társaság gazdálkodási területén 2012-től folyamatosan emelkedik a vadkárelhárító kerítések építése és ezzel párhuzamosan évente csökken a lebontásra kerülő kerítések hossza.

Az idei évre 92 kilométer vadkárelhárító kerítés építését tervezik az erdészeti igazgatóságok, amely 50 százalékkal meghaladja a korábbi évek átlagát. Tavaly a társaság vezetése úgy döntött, hogy az elektromos kerítések helyett átérnek a mechanikus (panelos, fonatos) kerítések építésére. Erre a korábban épített kerítések vadkárelhárítási tapasztalatai, az elektromos kerítések meghibásodásával kapcsolatos gyakori problémák, valamint az elektromos kerítés építésére kiírt tavalyi pályázat eredménytelensége ösztönözték. Ez évben a kerítések építé-

sére a beruházási költségek egynegyedét fordítják, a tervezett összeg 128 millió forint. A Társaság felkérte a Cont-Eco Kft.-t, hogy mutassa be – a panelos kerítések felváltására szóba jöhető – TORNADO mechanikus, feszített-fonatos kerítés építését, bontását, és az ezekhez szükséges eszközöket, valamint tájékoztasson a bekerülési költségekről. A bemutató egyik célja az volt, hogy kedvező tapasztalatok esetén – költségtakarékossági szempontokat is figyelembe véve – társaságunk saját kivitelezésben végezhessen el az építési és bontási munkákat.

Az első terepi program helyszíne, a Bejcgertyános 20D erdőrészlet 2015-

ben került véghasználatra, a tölgy szaporítóanyaggal tervezett első kivétel végrehajtása előtt szükséges a vágásterület bekerítése. Az ügyvezető tájékoztatást adott a TORNADO típusú kerítés építéséhez szükséges agyagokról, valamint azok helyszínre szállításának feltételeiről. A kerítés építésének megkezdése előtt szükség van a nyomvonal, valamint az oszlopok, feszítőelemek és a kapuk helyének a kitűzésére.

Kérgezett kerítésoszlop felhasználását javasolják a kerítésfonat felhelyezése, valamint az „U” szög megfelelő alkalmazása érdekében. Az oszlopok távolsága 5 méter, az oszlopok lehelyezhető traktorra szerelt ütő adapterrel és a talajfúrás utáni föld visszatömörítésével.

Az oszlopsor megépítését követően a TORNADO TL 17/200/15 típusú fonat felhelyezésére került sor. Bemutatták az oldalakon alkalmazott feszítőelemek megépítését és a fonat feszített állapotban való felhelyezését, amelyhez úgynevezett huzalfeszítő lécet alkalmaznak. A feszítést erőgép végezte. Az építésben öten vettek részt és egy fő a gépet kezelte. A szakemberek tapasztalatai alapján 1 kilométer hosszú fonatos kerítés általában három nap alatt építhető fel. Kérésünkre bemutatták a frissen felépített kerítés elbontásának technológiáját is. A bontás során fontos lépés volt az „U” szögek kiszedése, a drótháló felgöngyölítése és az oszlopok gépi kiemelése a talajból.

A Bejcgertyános 10C erdőrészletben folytatódott a program. A helyszínen megnéztük a Cont-Eco Kft. által 2007-ben megépített hasonló mechanikus kerítés állapotát, a sárvári munkatársak ismertették a kerítéssel kapcsolatos tapasztalataikat. Az 1200 folyóméteres kerítés nyomvonalát vegyszerezéssel tartják karban. Állapota stabil, védelmi célját maradéktalanul betölti. A kerítést eddig csak mechanikai sérülés érte, egy fa rádőlt a rendszerre, így javítani kellett.

A következő megállóhelyen a Szitamajori fonatos kerítést tekintettük meg. A közel 6 kilométeres kerítést 2013-ban építették, hogy a 250 hektáros mezőgazdasági területen megakadályozzák a vadkárt. A vadvédelmi kerítés TORNADO TITAN HT PREMIUM PLUS típusú csúszásmentes csomóval készült keríté-

tésfonat. A kerítés folyóméterre eső nettó költsége 1990 forint. A helyszínen azt tapasztaltuk, hogy a mechanikus fonatos kerítés a vaddisznóknak nem mindig jelentett akadályt, több helyen átbújt a vad a kerítés alatt, leginkább a művelt mezőgazdasági talaj esetén. A kerítés

ilyen formán folyamatos karbantartást igényel. A mezőgazdasági terület közvetlen határos az állami erdőtümbbel, a nagyvad megszokott mozgása korábban folyamatos volt a táplálék irányába, ezt megakadályozni nagyon nehéz.

A terepi bejárás után a résztvevők a Hidegkúti Vadászház konferenciatermében értékelték a látottakat. *Zaxné Simon Erzsébet* erdőművelési csoportvezető beszámolt a társaságnál alkalmazott panel típusú vadkárelhárító kerítések építéséről és azok költségelemzéséről. 2014-ben 22 kilométer, majd tavaly 20 kilométer hosszan épültek az erdőgazdaságnál új panelből kerítések. A fajlagos építési költség 2014-ben folyóméterenként 1335, míg 2015-ben 1438 forint volt. A 2005–2016 közötti időszakot áttekintve elmondható, hogy a vadkárelhárító kerítések (típustól függetlenül) építése 2010-től folyamatosan emelkedik, és a 2005. évi után a 2016-ra tervezett 92 kilométeres beruházás lesz a legmagasabb értékű.

Végezetül az erdészeti igazgatóságok vezetői, és az erdőművelési műszaki vezetők összegezték véleményüket a látottakkal kapcsolatban. A bemutatott feszített fonatos kerítés építése nagyobb szakértelmet kíván, mint a panelosé, de a kerítésépítési anyagok kiszállításának költsége alacsonyabb, továbbá rövidebb idő alatt megépíthető. Az elhangzottak alapján, a kivitelezés teljes költségét tekintve is versenyképes a fonatos kerítés a panelossal.

Raposa Gábor

Szombathelyi Erdészeti Zrt.

Fotók: **Hunyadi Géza**

Konferencia az erdőtvény módosításról II.

Alapelvek, szempontok és koncepciók

A február 18-án megnyitott FEHOVA 2016 kiállítás szakmai programjaként szervezte meg a Földművelésügyi Minisztérium Állami Földekért Felelős Államtitkársága a 2016-ban tervezett erdőtvény módosításról szóló konferenciát.

A szakmai rendezvény előadói az erdészeti ágazat állami vezetői és a szakmai szervezetek képviselői közül kerültek ki: *dr. Bitay Márton* államtitkár (FM), *Győrffy Balázs* elnök (NAK), *Luzsi József* elnök (MEGOSZ), *dr. Jung László* elnök (FAGOSZ), *Szentpéteri Sándor* elnökségi tag (OEE), *Horváth Iván* elnök (Pro Silva Egyesület) és *Ugron Ákos Gábor* helyettes államtitkár (FM).

Luzsi József, a MEGOSZ elnöke harmadik előadónaként kihangsúlyozta a különböző szakmai szervezetek közötti összehangot, amely a készülő törvény megalkotásában a közös érdekek megvalósulását vetíti előre.

Felhívta a figyelmet, hogy ha egy magángazdálkodó közérdekűen cselekszik, azt kompenzálni kell, mert a magánerdőben nem várható el, hogy valaki önköltségen végezzen közcélú tevékenységeket. Rámutatott, hogy az ésszerűtlen korlátozások miatt a kezeletlen erdőkben évente 1 millió köbméter faanyag megy veszendőbe, ezzel jelentős nemzetgazdasági kárt okozva.

Többek között kiemelte, hogy kevésbé merev, rugalmasabb gazdasági és jogszabályi környezetre kell törekedni és rámutatott, hogy a természeti értékek védelmének a realitások keretein belül kell maradnia. Jelezte, hogy az erdőgazdálkodóknak folyamatosan érvényes erdőtervvel kell rendelkezniük, ami nem minden esetben valósul meg. Egyben utalt a szakirányítók munkájának szükségességére is. Az EUTR rendelet bevezetése kapcsán kijelentette, hogy szerinte a lábön álló fa ellopásának kivédésére alkalmatlan lesz a rendszer. Megállapí-

totta, hogy ezt a jogszabályt olyan nyugat-európai országokban gondolták ki, ahol nincs ilyen jellegű falopás.

Dr. Jung László, a FAGOSZ elnöke felszólalásában az erdőtvény módosítást a bürokráciacsökkentés oldaláról közelítette meg. Véleménye szerint a kitűzött célok megvalósítása maga után fogja vonni az adminisztrációs terhek csökkentését is. Ezzel párhuzamosan várható az erdőtervek pontosságának növekedése is – ami fontos szakmai szempont –, mivel személyi és technikai kapacitás szabadulhat fel a teljesítő-képessége határán egyensúlyozó hatóság esetében. Tovább csökkentheti a bürokratikus terheket, ha a gazdálkodó nagyobb szakmai szabadságot kap.

Kiemelte, hogy az erdőtvénynek az erdő statikáját és dinamikáját egyszerre kell szolgálnia, miközben az erdőkezelés változatoságát is biztosítania kell. Figyelembe kell venni a gyakorlatot, miszerint minden a helyszínen dől el. Az erdő életciklusát még nem megélt erdőkezelési módszereket csak hosszú távú monitoring vizsgálatok eredményei tükrében javasolt nagyüzeművé tenni.

A rendeltetési prioritások helyes meghatározásával, az erdő hármaskörében túl, a vidéki munkaerőt megtartó szerepet tovább lehetne erősíteni az erdőben végezhető munka biztosításával.

Szentpéteri Sándor, az Országos Erdészeti Egyesület elnökségi tagja ismertette, melyek azok a konkrét javaslatok, amellyel a legnagyobb hazai szakmai

szervezet segítette a törvénymódosítás munkáját.

Többek között kiemelte, hogy el kell választani egymástól a közcélú és a közjóléti kifejezéseket. A szén-dioxid kvótából befolyó összeget legyen kötelező az erdőre fordítani. A természet-szerű erdőgazdálkodási módszerek szabályozásában figyelembe kell venni, hogy vannak olyan erdőterületek, amelyek lehetetlenség magról felújítani, így ezek esetében nagyobb rugalmasságot kell biztosítani a törvény.

Indokolatlanul nagy a Natura 2000 hálózatban kijelölt erdők mennyisége, ezért a javaslat szerint csak a kiemelt jelentőségű jelölő fajjal, fajokkal jellemezhető erdők maradnának ebben a besorolásban. Az erdő elsődleges rendeltetése megállapításánál a gazdasági rendeltetés legyen a legfontosabb, kivételt csupán a különleges területek képezhessenek.

A jelenlegi természetvédelmi szabályok miatt áprilistól szeptemberig nem végezhető fahasználati munka az erdőben. Így erre az időszakra nem tudnak munkát biztosítani a munkásoknak, vállalkozóknak. A fakitermeléseket ráadásul olyan időjárási körülmények között kénytelenek elvégezni, amikor a gépek környezeti terhelése sokkal nagyobb, mint a nyári, aszályos időszakban. Ezért javasolják a vegetációs időszakot lerövidíteni három hónap időtartamra.

Kifejtette, hogy szükség van az erdészeti igazgatásra állami formában, de az adatszolgáltatást egyszerűsíteni kell. Legyen átfogó erdőterv-rendelet az éves

helyett – foglalta össze a javaslatokat az előadó.

Horváth Iván, a Pro Silva Egyesület elnöke, bevezetőjében ismertette az egyesület alapelveit. A legfőbb a gazdálkodás és a természet összhangja, amelyben a gazdasági teljesítmény megkérdőjelezhetetlen. Az egyesület a fenntartható és jövedelmező erdőgazdálkodásért dolgozik. Hangsúlyozta, hogy az erdő ma már klasszikusnak tekinthető három fő rendeltetése mellett negyedikként az ökoszisztémát is tekintetbe veszik.

A szakmai javaslatokra rátérve, rámutatott, hogy az átmeneti üzemmód növeli a bürokratikus terheket, így ennek kihagyását javasolja a készülő törvényből. A természetvédelmi korlátozások újragondolását szintén felvetette. Elmondta, hogy erdeinkben a természeti értékek 2-300 éves erdészeti munka hatása alatt alakultak ki, így ennek

tükrében kell a korlátozásokat is érvényre juttatni. Az üzemmódok megnevezésével kapcsolatban javasolják a „vágásos” elnevezés helyett a „ciklusos” megfogalmazás alkalmazását.

Az idegenhonos fajok vonatkozásában rugalmas álláspontot fogalmazott meg: azok érdemi és kritikus vizsgálata után, az őshonos vegetáció típusok kiegészítéseként alkalmazhatóak. Megemlítette, hogy egyre nehezebb a természetes felújítás, kerítés nélkül nincs esély rá.

Az erdőtvörvény módosítás és a természetvédelem viszonya kapcsán felhívta a figyelmet, hogy meg kell őrizni a szabályozott erdőgazdálkodás kezdeti alapelvét: erdő helyén erdőnek kell lenni. Végezetül leszögezte, hogy a Pro Silva kiáll az erdőgazdálkodás és az újratermelhető faanyag-hasznosítás mellett.

A szakmai előadások sorát, mintegy összegzésül is, *Ugron Ákos Gábor*, helyettes államtitkár zárta. Összefoglalójá-

ban kiemelte, hogy biztosan megtartják a törvényben a fenntartható erdőgazdálkodás eszmeiségét, a biodiverzitás fenntartására és növelésére való törekvést és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás elősegítését.

Stratégiai cél, hogy nem csökkenhet az erdőterület és a kitermelhető faanyag. Nem csökkenhet a vidék eltartó képessége. Fenn kell maradnia az erdőtervezésnek. Nem csökkenhet az erdők természetessége sem. Törekedni kell az őshonos, vegyes korú, elegyes állományok kialakítására. Természetközeli gazdálkodást kell folytatni, és a folyamatos erdőborításra kell törekedni – zárta le a szakmai összefoglalókat és ezzel a konferenciát is, a helyettes államtitkár.

Szöveg: **Zétényi Zoltán – Hajdu Márk – Nagy László**

Forrás: *ForestPress, Erdő-Mező Online, OEE*
Kép: **Nagy László**

Megvitatta az erdőtvörvény-módosítás koncepciót az NFFT

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT) (melynek az OEE is tagja – a szerk.) megvitatta az erdőtvörvény módosítására vonatkozó kormányzati koncepciót; az ülésen egyetértettek abban, hogy hosszú távú, az ország jövőjét érintő kérdéssről van szó, amit széles körű társadalmi és szakmai egyeztetésnek kell megelőznie.

Bitay Márton Örs, a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára az Országgyűlés épületében tartott ülésen emlékeztetett arra, hogy a szakmával 2011 óta dolgoznak a jogszabály megújításának előkészítésén, és egy „kiérlelt társadalmi folyamat eredményeként” szeretnék elfogadtatni a törvény módosítását. Az államtitkár szerint reális, a jövőbe mutató, fenntartható és dinamikus természetvédelemre van szükség Magyarország erdeiben. Ez szavai szerint azt jelenti, hogy a „rezervációs elképzelésnél” hatékonyabb hozzáállásra van szükség, tehát nem arra, hogy „bezárjuk az erdőt, és odaadjuk a bagolynek a kulcsot”.

Azt tűzték ki célul – mondta –, hogy megpróbálják a gazdasági érdeket fejleszteni anélkül, hogy az a természetvédelem rovására menne. Szavai szerint a koncepció lényege, hogy az erdő hár-

mas – közjóléti, védelmi és gazdasági – funkciójában előrelépjenek, hogy azok egymással még harmonikusabban teljesíthessék be a jövő nemzedékek céljait. Elmondta, hogy az elmúlt száz évben a mintegy 10 százalékos erdőszűltséget sikerült 21 százalékra növelni, 1990 óta 200 ezer hektár erdőt telepítettek.

Jelezte: az új jogszabály azért is fontos, mert ez alapján fognak erdőket telepíteni a következő években, ennek

pedig a jelenlegi generációkon túl érzékelhető következményei lesznek. Kitért a társadalmi igények változására, hozzátéve: ezért is költöttek az állami erdőgazdaságokban az elmúlt 6 évben 15 milliárd forintot a bakancsos turizmusra. Elmondása szerint Magyarországon mintegy 500 ezer erdőtulajdonos van, akik 1 millió hektár területet birtokolnak, és arra is tekintettel kell lenni,

hogy nekik a profittermelés elemi érdekük. Leszögezte: itt az a feladat, hogy megtalálják a természet érdekével azonos mértékű gazdasági érdeket.

Az ülésen felszólaló erdészeti szakemberek elmondták, hogy nem fenntartható állapotot keresnek, hanem a változó világban dinamikusan megfogalmazható fenntarthatóságot, tehát azt kell elérni, hogy a változásban megtaláljuk a megfelelő egyensúlyt a társadalom szükségletei és a környezet korlátai között. Szerintük a rugalmasabb, kevesebb kötöttséget tartalmazó szabályozás időtállóbb lehet.

Kövér László, az Országgyűlés elnöke, egyben az NFFT elnöke összegzésében arról beszélt, hogy a természetvédelem sok érdekelt szereplő közös ügye, és természetes, hogy abban mindenki a maga problémájára érzékeny. Ugyanakkor jelezte, vannak olyan bürokratikus szabályok, amelyeken azért kell változtatni, mert éppen a természetvédelem hitelét rongják, és ha ezeket nem gyomlálják ki, akkor a természetvédelem fog azzal veszíteni. Kövér László örömet fejezte ki, hogy a koncepció olyan stádiumban került a testület elé, amikor még van módjuk beleszólni a szakembereknek, sőt így még a kormányon belüli viták is megjelhetnek.

Forrás: *MTI*

Védjük a természetet! S az emberek életét, vagyonát?

A Tisza hullámterében a természetvédelmi és vízügyi érdekek olyannyira eltérő szakhatósági elvárásokat fogalmaznak meg, hogy együttes teljesítésük szinte megoldhatatlan feladatot ró mind az erdészeti hatóságra, mind az erdőgazdálkodóra. Az áldatlan helyzet megtárgyalására a térségben működő erdőgazdálkodók és a vízügyi munkatársai tavaly Szolnokon ERDŐ-VÍZ konferenciát rendeztek.

Nagy tapasztalattal rendelkező szakemberek keresték a megoldást az említett gondra. Egyértelműen kiderült, hogy az árhullámok biztonságos levezetése a hullámtér nagyvízi lefolyási sávjában az elsődleges, életvédelmet és vagyonbiztonságot szolgáló cél, minden más típusú korlátozással szemben.

Sajnos ennek a szemléletnek nincs kellő határozottsággal érvényt szerző jogszabályi háttere, így a természetvédelmi korlátozások – leginkább a Közép-Tiszán – rendre felülírják az árvízi biztonságot. A Tisza mellett élők pedig reménykednek, hogy nem következik be a legrosszabb, a gátszakadás. Idén szerencsésük volt, nem jött olyan magas hullámveréssel kísért ár, amely a gátkoronáig emelte volna a hullámtérben jogszerűen kitermelt másfél méteres átmérőjű rönköket, s így azok rövid idő alatt áttörték volna a gátat. Még mielőtt azt gondolná valaki, hogy az erdőgazdálkodó figyelmetlen vágásszervezése

idézte volna elő ezt a helyzetet, mindenkit megnyugtatok, nem így volt. Mindez a jogszerű természetvédelmi tiltások, korlátozások eredménye.

A fakitermelést ugyanis eleve minden védett területen a jellemzően szárazabb, így munkavégzésre és kiszállításra kedvezőbb nyári hetek helyett, a sokkal csapadékosabb, szeptembertől március közepéig terjedő időszakra kényszerítette a természetvédelem a hullámtérben is. Az ily módon ősszel megkezdett fakitermelést jelen esetben azonban egy „lelkiismeretes” természetvédelmi ór tovább korlátozta, mivel az egyetlen kiszállítási útvonalat jelentő gátlábnál fölfedezett egy – egyébként általánosan előforduló – védett hagymás növényt, és kerek perc megtiltotta a kitermelt faanyag kiszállítását.

Az ilyen tiltásokat pedig manapság komolyan kell venni, mert a médiából már hallhattunk erdész kollégákról, akikkel szemben hasonló természetvédelmi okokból esetleges szabadságvesztéssel járó, vagy több százmilliós, milliárdos értékű büntetést megállapító eljárás folyik.

Most, hogy a víz lassan visszahúzódik a medrébe, több kilométeren keresztül végigautózva a gáton elgondolkozom, hogy mit érezhet az a jogszabálykövető természetvédelmi ór, aki ugyanazt látja, amit én most. Ezt az ezer köbméter jócskán meghaladó mennyiségű faanyagot, rönköket és aprófahasabokat, melyek megakadva a sűrű fűzes foltok tövében több mint tíz kilométer hosszan szétterítve fekszenek a környező erdőkben és a gát lábánál.

Ez a nagy mennyiségű kitermelt fa ott is fog maradni augusztus 31-ig biztosan, mert az erdőtörvény szerint a szállítás a fakitermelési munkák részét képezi, vegetációs időben nem végezhető. Az árvíz által szétvitt fa akadályozza az erdők kézi és gépi ápolási munkáit, megközelíthetetlenné teszi az erdőterületeket. A vízügyi szakemberei nem tudják a gát karbantartási munkálatait elvégezni. Mindez azonban csak másodlagos kár, hisz a kitermelt fa tulajdonosa

sokat költött fakitermelésre, de árbevétele nem képződött, a faanyag egy részét elvitte a Tisza, a maradékot lopják, nyár végéig az összes megmaradt fa felhasználhatatlanná válik.

A vásárolt faanyagot saját üzemében akarta feldolgozni, mely jelenleg áll, dolgozóit pedig részben már el is elküldte. Két természetvédelmi célt viszont szolgál: ez a bizonyos hagymás növény feltehetően megmaradt és nagy mennyiségű holtfa visszahagyására is sor került.

A környező falvak lakói mit sem tudnak a körülményekről, értetlenül szemlélnek az eseményeket, és megállapításokat tesznek: Hogy lehet valaki ilyen felelőtlen! Veszélyezteti a falut. Elküldi az embereket, a fáját meg nem vitte el. Épp ideje hogy tönkre menjen!

És vajon mit gondol a faanyag tulajdonosa? Mit csinált rosszul? Hol hibázott? És persze, hogyan lehet ebből talpra állni? Mert megélni azt biztosan nem!

Luzsi József

Hangay György: A természettudomány úttörői

Ki ne álmodozott volna egykoron parafa sisakról, egzotikus expedíciókról, elképesztő szépségű, tenyéryni pillangókról, soha nem látott, színpompás madarokról, törzsi táncot lejtő bennszülöttekről, az éjszakai dzsungel sejtelmes hangjairól. Valljuk be, legtöbbünknek ezek az álmok mindörökké álmok maradtak. Vagy még azok sem, merthogy lelkünkben kitörölték őket a „földönjáró álmok”: a munkahely, lakás, autó stb.

Nem így történt ez *Hangay Györggyel*. Neki megadatott a szerencse, hogy mindezeket közelről lássa, hallja, érezze és meg is örökítse. Írásban és képeken egyaránt. Pontosabban fogalmazva, megadatott neki a szerencse is. Meg az elszántság is, meg a lemondás, meg a fáradtság, meg a veszélyek is...

Merthogy az ilyen álmok nem maguktól teljesülnek, azokat általában nem egyedül a szerencse váltja valóra. Nem elég ugyanis türelmesen várni rá, célszerűbb elébe menni. Ezt tette Hangay György is, aki ízig-vérig magyar, ugyanakkor ausztrál is, világjáró, bogártudós, néprajzkutató, állatgyűjtő, muzeológus, preparátor, karikaturista, de ugyanakkor (szerencsénkre) kiváló tollú író is. Lehetne még tovább „címkézni” őt, de most talán ennyi is elég lesz. Aki olvasta korábbi úti beszámolóinak bármelyikét, pl. *Táborítúzek a Dél-Keresztje alatt* (1987, 1999); *Abol még két az ég* (1998); *Kusz-kusz kókusszal* (1999); *Kacagó koponyák földjén* (2002), *Túl a horizonton* (2014), az nyilván maradéktalanul egyetért abban, hogy a felsorolt minősítések nem túlzóak, sőt talán még csak nem is teljes körűek.

Legújabb könyve, *A természettudomány úttörői* 2015-ben az EX-BB Kiadó (www.ex-bb.hu) gondozásában jelent meg (225 x 225 mm, 192 oldal, 180 színes illusztrációval, keménytáblás, cérnafűzött, fóliázott borítóval). Ahogy a szerző maga is írja, tulajdonképpen ez is egy úti beszámoló. Tudósítás egy közel 2400 éves időutazásról. Az utazás mérföldkövei azok a tudósok, akik a természettudományos ismereteket nagyban gyarapították, és a természettudományos gondolkodást jelentősen formálták az utóbbi közel 2400 évben. *Arisztoteléstől* egészen napjainkig. Volt köztük gazdag, volt köztük szegény. Nagyszakállú és simaképű. Hórihorgas és aprócska. Hosszú kort megélt és fiatal elhunyt. Szóval karakterük és sorsuk ugyancsak különböző volt.

Egészen biztosan volt azonban legalább két közös tulajdonságuk. Egyik a szenvedélyes, gyermeki kíváncsiság. Aki akarja, nevezheti ezt tudásvágyának is. Ez hajtotta őket, hogy lássák az addig nem látottat, megismerjék az addig ismeretlen, és rendszerezék a rendszerezetlent. Tegyük hozzá, a kíváncsiság a ma napig is az egyik legerősebb kutatói motíváció.

A másik pedig a kételkedés. Kételkedés az avított hiedelmek igazában. Ők voltak, akik jobban hittek saját szemüknek, saját tapasztalásuknak, mint az évszázadokon át érintetlen dogmáknak és balga tévhiteknek.

Ez a hosszú út persze nem mindig vezetett töretlenül felfelé, sőt időnként visszalépések is történtek. A gyakran (nem teljesen alaptalanul) sötétnek is nevezett középkort leginkább ez a „hátramenet” jellemezte. Mégpedig hihetetlenül hosszú ideig, közel egy évezredig. A saját korához képest kifejezetten felvilágosult Arisztotelész és *Plinius* után közel 1800 évvel a természettudományos munkák leginkább a valóságos hiedelmek, dogmák gyűjteményei voltak.

Ezek minimális változtatással, még kevesebb kritikával vették át a korábbi hasonló művek „tudományát”. Jóval nagyobb teret kaptak bennük a különböző rendű és rangú, szárnyas, szárnyatlan képzeletbeli szörnyek, mint a valóságos teremtmények. Persze az is igaz, hogy ez idő tájt eléggé kockázatos volt túlzottan haladónak lenni. Merthogy valószínűleg nem egy zseniális gondolat szállt el a máglyák füstjével együtt...

Azt is meg kell jegyezni (tetszik, vagy sem), hogy Magyarország a középkorban és az újkor elején nemigen járt élen a természettudományok művelésében. Ennek persze megvan a maga történelmi oka is. A tatár-ral, törökkel való hadakozás nyilván elterelte a figyelmet pl. a poszméhek mégoly érdekes viselkedéséről is, hogy az egyház tudományt korlátozó hatásairól ne is beszéljünk.

Miskolczi Gáspár 1702-ben megjelent, *Egy jeles vadkert* című könyvét (ami tulajdonképpen *Wolfgang Franz* német teológus munkájának kiegészített fordítása) az első magyar nyelvű állattani műnek nevezhetjük. Ennek lapjain is jóval több tévhit, valósi és filozófiai jellegű (gyakran nehezen követhető) elmélkedés jelenik meg, mint állatokkal kapcsolatos tényleges ismeret. Akkor, amikor

alig három évtizeddel később a svéd *Carl von Linné* *Systema Naturae* (1735) című munkájában már az élővilág rendszerezésének olyan alapját fekteti le, amit kevés változtatással a mai napig is használunk. Rengeteg növény- és állatfajnak ma is az az elfogadott tudományos neve, amit Linné eredetileg adott neki. Persze azért *Miskolczi Gáspárnak* is vannak elvülhetetlen érdemei. Bár sokat kritika nélkül átvesz, számos harsogó badarságot cáfol is. Így például tiszta vizet önt a pohárba a menyét „szaporodásbiológiáját” illetően is, kijelentve, hogy „Nem igaz értelem, hogy a menyét a füleiről terhesednék meg és a szájáról fiadzanék”. Fontos információ ez, vessük jól az eszünkbe!

Hangay György külön érdeme, hogy a rengeteg tény és információ felkínálásán túl az elmúlt korok nagy tudósait nem

évig érő márványszobrokként, hanem hús-vér emberként ábrázolja. Hibáikkal, kétségeikkel, tévedéseikkel együtt. Ezzel pedig sokkal személyesebb képet fest róluk, szinte személyes ismerőssé, barátokká teszi őket. Valóban pipaszárlába volt *Arisztotelésznek*, vagy csak a rosszakarói állították ezt? Ki „találta fel” a struccpolitikát? Kit neveztek a rovarvilág *Homéroszának*? Mikorra tette *Newton* a világ keletkezését, és mikorra jósolta a végét? Miért nem harcolhatott (akarata ellenére) a 14 éves *Herman Ottó* az 1848-49-es szabadságharcban? Ezekre is, és rengeteg további érdekes, izgalmas kérdésre kaphatunk választ a könyv lapjait olvasva.

Igényes kiállítású, képekkel, rajzokkal gazdagon illusztrált kötet, amit „csak úgy” kézbe venni és lapozgatni is nagyon jó. Hát még elmerülni a sorok között, és szinte személyesen üdvözölni *Kitaibel Pált*, *Alexander Humboldt*ot, vagy a nemrégiben elhunyt szintén ausztráliai magyar bogárgurut, *Borne-missza Györgyöt*, akit az ausztrál legelők megmentőjének is neveznek.

Szóval összességében ez a könyv is „csak olyan”, mint a szerző korábbi művei. Olvasmányos, szórakoztató, komoly, mégis könnyed. Úgy ad át temérdek tudást, ismeretet, hogy egy pillanatig sem kell éreznünk a tanulás kényszerét, izzadságát. Elolvasva, ismételten megerősítést kaptam abban a (valószínűleg kissé konzervatív) meggyőződésemben, hogy az élő környezet, illetve annak tanulmányozása sokkal több csodát, varázslatot kínál, mint bármelyik tudományos (vagy éppen tudománytalan) fantasztikus regény.

A könyv ára 3950 Ft. Beszerezhető (a szerző néhány további könyvével együtt) a Libri és a Lira könyvesboltokban, de megrendelhető online is (bookline.hu). Ugyanennyi pénzért persze lehet puhafedeles dél-amerikai „pamparomantikus” szerelmi drámákat is kapni. Biztosan azokat is olvasni kell valakinek... Erről magam nem tudok túl sokat mondani. Aki azonban úgy dönt, hogy Hangay György *A természettudomány úttörői* című könyvét veszi meg és olvassa el, aligha fogja megbánni választását.

Dr. Csóka György

Muzsikál az erdő — 2016

Idén a 13. évadára készül a *Muzsikál az erdő* rendezvénysorozat. A Mátrai Művészeti Napok 9 napos programfolyama július 2. és július 10. között várja az érdeklődőket.

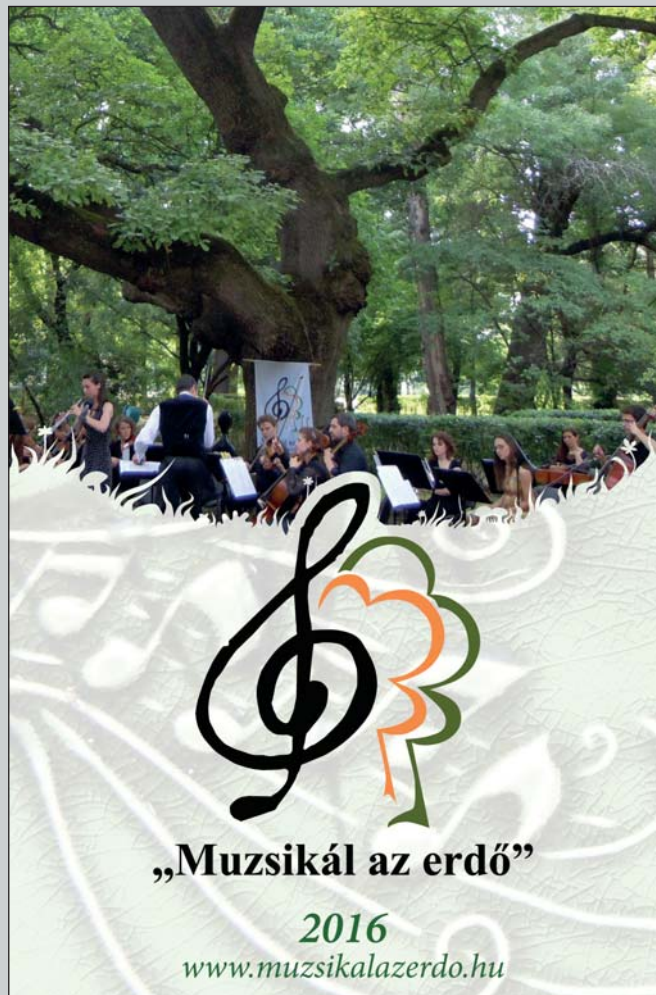
Hűek maradunk hagyományos szervezési elveinkhez: a család valamennyi tagja talál számára vonzó és tartalmas programot. Régi ismerőseinket és az újonnan bekapcsolódó érdeklődőket egyaránt várjuk az ingyenes programjainkra.

A Prima Díjas és Nógrádikum Díjas rendezvény valamennyi napján meghirdetendő szakvezetéses erdei séta során lélekben felkészülünk a klasszikus zenei és a népzenei erdei koncertekre, ahol országos, sőt világhírű előadóművészek és a helybéli művészeti élet kiválóságai nyújtanak egyszeri, megismételhetetlen erdei élményt.

Idén sem marad el az erdei sport, a színvonalas zenei és kézműves gyermekprogram, a helyi termelők bemutatkozása. Megismerkedhetünk a fenntartható gazdálkodás példáival, valamint tudományos ismeretterjesztő előadásokon bővíthetjük tudásunkat az erdőről és a természetvédelemről.

A természethez kötődő képzőművészeti kiállítások, a *Muzsikál az erdő* pályázatai – fotó, képzőművészet, irodalom és gyermekrajz – immár a rendezvény oszlopos tagjaivá váltak. A résztvevők minden napot kötetlen beszélgetéssel zárhatnak, és lehetőség lesz a vendéglátó település megismerésére. A *Muzsikál az erdő* minden nap más településre látogat, ezzel is népszerűsíteni kívánja a vidék, az erdő értékeit. Tervezett helyszíneink: *Szurdokpüspöki*, *Szentkút*, *Gyöngyöstarján*, *Gyöngyössolyos*, *Gyöngyöspata*, *Kékestető*, *Galyatető*.

A 2013-tól országossá vált rendezvénysorozat keretében az idén is több térségben szerveznek értékes programokat. A *Muzsikál az erdő a Királyi Erdőben* május 21-én Székesfehérvár környékén lesz, míg a *Muzsikál az erdő a Körösök völgyében* szeptember 30. és október 2. között Gyula térségében. Az év újdonságaként, a *Muzsikál az erdő* határokon átnyúló rendezvényté válik, terveink szerint a Felvidékre és a Partiumba látogat.

Várunk minden erdőjáró, művészetkedvelő látogatót a 2016-os *Muzsikál az erdő* idei rendezvényeire is. Részletes információt, programjainkat megtalálják honlapunkon, a www.muzsikalazerdo.hu weboldalon.

Muzsikál az erdő: jókedv, erdei értékek, művészetek, barátság, testi-lelki feltöltődés!

A szervezők

Az év élőlényei 2016-ban

Lassan hagyománnyá válik hazánkban is, hogy év elején a különböző szervezetek közlészik a korábbi internetes szavazások végeredményeit az év élőlényével kapcsolatban. Napjaink gyakorlatára szerint a szervezetek által kiválasztott három faj közül lehet az év élőlényét megválasztani, ezzel is megkönnyítve a döntést.

A szavazásokat kezdeményezők célja, hogy felhívják a figyelmet egy-egy növény-, gomba-, és állatfajra, valamint az ezeket veszélyeztető tényezőkre, illetve népszerűsítsék a kevésbé ismert élőlényeket.

Az év vadvirága mozgalmat 2010-ben magánkezdeményezés hozta létre, napjainkban a Magyar Természettudományi Múzeum koordinálja. Ebben az évben egy jellegzetes, könnyen felismerhető növény, a *mocsári kockásliom* lett az év vadvirága. Tulipánra em-

lékeztető bókoló virágai bíbor-, vagy rózsaszínűek, sakkáblaszzerűen foltosak, májusban nyílnak. Láprétek, ártéri rétek nedves termőhelyeinek védett növényritkasága. Hazánkban az Északi-középhegység, valamint a Délnyugat-Dunántúl néhány pontján fordul elő. Állományait az intenzív rétgazdálkodás veszélyezteti a leginkább.

Az év fájának választott mezei szil a sík- és dombvidéki erdők kísérő faja. Hajdan az árterületek keményfa-ligeterdeinek jellegzetes alkotóeleme volt. Gyors növekedésű, akár 30 méterre is megnő. A szilek közül ennek a faanya-

ga a legértékesebb. Állományait a szilfavész nagyon megtizedelte.

Az év gombája a *lilatönkű pereszke* lett. Gyakori, könnyen felismerhető, mással össze nem téveszthető kalapos gomba. A tönk ibolyás-lilás színű, idősebben kifakulhat. A tönkre ránövő lemezei a világos krémszínű kalap színéhez hasonlítanak. Jellegzetes, aromás, igen jóízű gomba, amely sokféleképpen elkészíthető. Fűves területeken, legelőkön, erdőszéleken a késő őszi időszakban gyűjthető, egészen a fagyokig terem. Olykor tavasszal is megjelenik. Hazánk egyes részein gyakori faj.

Az év rovarának a mezei tücsköt választották. Közismert faj, amelynek hengeres teste 17-23 mm hosszú, csillogóan fekete színű, gömbölyű fején egy pár hosszú, fonalas csáp található. Két pár szárnya közül az elülső merev fedőszárny, amely egyúttal a tücskök hangszere is. Az ismert tücsökciripelés a fajtársak közötti kommunikációt szolgálja, májustól nyár közepéig hallható. Csak a hímek ciripelnek. Röpképtelen rovar, harmadik pár lába ugróláb, de ezekkel nem tud nagyokat szökkeni, legfeljebb kisebb ugrásokra képes. Elsősorban növényevő, de olykor kisebb állatokat is elfogyaszt. Ugyanakkor gyakori tápláléka számos madár- és hüllőfaj egyedeinek. Melegkedvelő, a napos, alacsony növényzetű réteket, legelőket, kerteket, fűves területeket kedveli. Hazánkban az Alföldtől a hegyvidékig a megfelelő élőhelyeken ma még gyakori fajnak számít. Élőhelyeinek megszűnése és az intenzív mezőgazdálkodás veszélyezteti állományait. Számos európai országban a ritka, védett fajokhoz sorolják.

A Magyar Haltani Társaság által szervezett szavazáson az év halának a *compót*, a pontyfélék családjába tartozó őshonos halunkat választották. Zömmök, erőteljes testfelépítésű, legfeljebb 60 cm hosszúra nő meg. Csúcsba nyíló szája szegletében egy-egy rövid bajuszszál lóg. Lapított testét apró, aranyárga pikkelyek fedik. Húsa kissé szállás, de kitűnő ízű, ezért a horgászok körében is kedvelt hal. Mindenevő, táplálékát az iszapban élő állatok, valamint vízinövények hajtásai és magvai alkotják. A compó a lassan folyó, iszapos medrű folyók, tavak és mocsarak gyakori lakója. Óvatos, a fényt kerülő halfaj, napközben rendszerint a fenékre húzódik.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztálya szavazásán a *kockás sikló* lett az év hüllője. Közepes termetű, karcsú kígyónk ritkán éri el az egyméteres hosszúságot. Leggyakrabban szürkés

vagy barnás az alapszíne, hátoldalát sötétebb, hosszanti sorokba rendezett, gyakran ferdén elcsúsztatott foltok díszítik. Ez a kígyófajunk kötődik leginkább a vízhez. Kitartóan úszik a víz felszínén és a víz alatt is. Gyakran órák hosszat lesi zsákmányát a víz alatt, csupán a fejét emeli ki rendszeresen levegőt venni. Táplálékának zöme apró halakból áll. Hazánk nagyobb álló- és folyóvizeiben fordul elő, de olykor kisebb vízfelületeken is megtalálható. Egyik legnagyobb állománya a Balatonban él.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület honlapján meghirdetett szavazáson választhatták ki a madárbarátok az év madarát, amely ebben az évben a *baris* lett.

A Magyar Természettudományi Múzeum koordinálja az év emlőse programot, amelybe idén szokatlan módon a *bazai denevérfajok* kerültek be. Az emlősállatok közül egyedül a denevérek képesek aktív repülésre. Az Európában honos fajok kistermetűek és rovarévrők, általában az éjszakai órákban vadásznak. A hazánkban vadon élő emlősállat-fajok harmada, 28 faj denevér. Többségük kolóniákban él. Hazánkban valamennyi denevér hosszabb-rövidebb ideig téli álmat alszik. Egész Európában erőteljesen csökken a denevérek száma. Ennek számos oka van, többek között a rovartáplálék, valamint a pihenő és kölykező helyek megfogyatkozása. Hazánkban valamennyi fajuk védett.

Andrési Pál
okl. erdőmérnök

Az év madara a haris

A 2016-ban az év madarának választott haris a guvattfélék családjába tartozik, és alig valamivel nagyobb termetű az ismertebb fürjnél. Az üde, nedves, magas fűvel borított lápterétek, mocsárrétek, patakparti és lápi magas kórósok jellegzetes fészkelő madara.

Nem kötődik annyira a nedves, mocsaras élőhelyekhez, mint hazai rokonai. Hátoldalán a sárgásbarna alapszínű tollazatot hosszanti feketésbarna foltozás díszíti. Oldala és az alsó farkfedők gesztenyebarnán harántsávóztak. Rozsdavörös evezőtollai különösen röptében feltűnők.

Bujkáló életmódú, nehéz felrebbenteni, inkább futva menekül. Ha mégis szárnyra kap, bizonytalannak tűnő röpte, lógó lába és vöröses szárnyai alapján biztosan felismerhető. Rendszerint alacsonyan repül, majd hirtelen leejti magát és eltűnik a növényzetben. Nagyon ritkán kerül szem elé. Leggyakrabban nászidőszakban, szürkületben és hajnalban pillantható meg, amikor az udvarló hímek feje kiemelkedik a növényzetből. Jelenlétét leginkább a hím jellegzetesen, recsegő, harsogó „krex, krex” hangja árulja el. Gyakran éjszaka is szól. Hazánkban ritkasága és rejtett életmódja következtében a hétköznapi emberek számára teljesen ismeretlen.

Vonuló faj, amely a telet Afrika déli részén tölti. Tavasszal, áprilisban érkeznek meg első példányai. A hímek néhány nappal korábban érnek vissza, mint a tojók. A megérkező hímek a megfélemlőnek látszó élőhelyeken, elsősorban éjszaka, rendszeresen hallatják hangjukat, hívják a tojókat. Ebben az időszakban a hímek területet tartanak fenn és azt agresszíven védelmezik más hímektől. Az idősebb madarak többsége ragaszkodik az előző évi költőhelyéhez.

A haris poligám faj, a két nem közötti párkapcsolat a tojások lerakása után felbomlik. A sikeresebb hímek több tojóval is tudnak párkapcsolatot kialakítani. Ezzel is magyarázható, hogy a szaporodási időszakban a hímek nagy területeket járnak be, olykor több száz kilométeres távolságot is megtéve. A kiáltozó hím, ha tojót tart felé, dürrögni kezd. A párok május közepére alakulnak ki. A tojót egyedül építi fűszálakból, egyéb növényi részekből álló fészket, amelyet többnyire magas fű közé rejt. A 7-10 tojásból álló fészkeket május végén, június elején teljes. A tojót a kotlást a teljes fészkeket lerakása után kezdi meg. 15 nappal később a fiókák szinte egyszerre kelnek ki, majd felszáradásuk után a tojót vezetésével elhagyják a fészket. A frissen kikelt harisfiókák barnásfeketések, a csőrük is sötét színű. Veszély esetén úszni és bukni is tudnak. A fiókák gyorsan fejlődnek, négyhetes korukban már röpképesek. Teljesen önállóvá további négy hét múlva válnak.

A kifejlett madarak elsősorban állati eredetű táplálékot fogyasztanak. Tyúkszerű csőrükkel csipegetik fel a talajról és a növényekről táplálékukat, listájukon férgek, sáskák, szöcskék, bogarak, legyek és hangyák szerepelnek. Esetenként kisebb méretű gerinceseket, így békákat, gyíkokat és kisemlősöket is elkaphatnak. Növényi eredetű táplálékuk gyom- és fűmagvakból, esetenként gabonamagvakból áll.

Szeptember első felében vonul el. Európai állománya hosszú távú vonuló, a telet Afrika déli részén, jelenlegi ismereteink szerint elsősorban Zaire, Botswana és Zimbabwe területén tölti. Az európai állomány két útvonalon érkezik Afrikába. A nyugat-európai állomány Gibraltáron át éri el Afrikát, míg a közép- és kelet-európai madarak a Balkán-félszigeten, majd a Közel-Keleten és Egyiptomon keresztül érkeznek telelőhelyeikre. Afrikában az esős évszak következtében kialakuló friss növényzetet követve haladnak dél felé. Az európai állomány vonulása augusztus második felében kezdődik, a fő időszaka szeptemberre esik.

Afrikából februárban indul vissza, a Közel-Keletet március-április hónapokban éri el. Európai költőterületeire április második felében, illetve május elején érkeznek. A gyűrűzések során keletkező adatok szerint a harisra nagyarányú pusztulás és rövid életkor jellemző. Európai gyűrűzési adatok szerint hatéves, a hazai adatok szerint hároméves volt a legidősebb, kézre került madár. Egyes becslések szerint a fiatal madarak 70-80%-a elpusztul az első év során.

A haris Európa nagy részén, így hazánkban is megfogyatkozott. Hazai költőállománya az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent, illetve élőhelyeinek vízellátottságától függően erősen ingadozik. Hazánkban 500-1200 pár költhet évente.

A jelenlegi ismeretek szerint legnagyobb állománya a Bodroghözben él. A faj számára alkalmas élőhelyek jó része eltűnt, a megmaradók többsége felaprózódott. A haris hagyományos élőhelyein az intenzív gyepgazdálkodás, valamint az évi többszöri kaszálás jelentik a legnagyobb veszélyt. Különösen nagy kárt okoznak a korai kaszálások, elpusztítva fészkelőit. A tojók annyira bíznak a védőszínzetükben, hogy nem menekülnek el a kaszálógépek elől, amely nem ritkán a fészken ülő madarat is elpusztítja. A költésre alkalmas réteken az állattartás visszaszorulásával élőhelyei beerdősülnek, fészkelésre teljesen alkalmatlanná válnak. A gépi kaszálások térben és időben történő irányításával még megmenthetők lennének maradék állományai. Szakemberek a természetkímélő agrárgazdálkodás nagykövetfajának tekintik az év madarát.

Andrési Pál
okl. erdőmérnök

Dr. Bedő Albert: Az Országos Erdészeti Egyesület alakulásának idejéből III.

Nagyon könnyűnek nem ígérkezett ennek a tervnek megvalósíthatása, mert ha kedvezett is a régi egyesület erejének és emberei befolyásának a politikai állapottal összefüggő hanyatlása s ha vérmes érzéssel számítva remélhettünk is a közgyűlésre magunkon kívül 20-25 olyan embert, aki biztosan velünk szavaz, azért mégis erősen kellett félni és tartani attól, hogy a politikai események kedvezőtlen fordulatával vagy helyesebben írva, az osztrák seregek győzelme esetén, minden reményünk füstbe mehet.

kálnoki Bedő Albert

Ki merészelt volna akkor gondolni, hogy a chlumi ágyuk és fegyverek füstje csatavesztő ködöt alkosson! A gondviselés azonban segítségünkre jött és amennyire a közvélemény előbb, országos köztudomás szerint is, bizonyosnak tartotta, hogy a háborúba keveredett Osztrák Monarchia, ha győztesen kerül ki a küzdelemből, minden magyar reménységet a katonai hatalom szuronyaira hány, annyira biztosabbá lett minden nemzeti alkotás és törekvés sorsa, midőn július 3-án a königrázi nagy csatában (három osztrák tábornagynak és pedig a német *gróf Thannak*, a magyar *Festeticsnek* és a szláv *Mollinátynak* Benedek fővezér parancsaival ellenkezőleg követett, de annak tévedéseit még súlyosbító intézkedéseik segítségével) ellenségünk lett a győztes.

Így bár sok magyar ifjúnak vére árán és sok magyar család életének megszorításával, a sírva-vigad rendjén ismét reményt nyert a nemzet arra, hogy óhajtsái teljesülni fognak, s ezzel a magyar erdészeti ügyek iránt érdeklődő s azoknak előbbre viteléért buzgó kitartással dolgozó kis csoport tagjainak reménysége is jóval nagyobbra nőtt, mert mindannyiunk előtt nyilvánvalóvá lett, hogy most már kedvezőbb körülmények között van kilátásunk a régi egyesület kielégítő újjáalakítására. Amint pedig a mi reményünk nőtt, úgy vesztették lábuk alatt a talajt azok, akik a régi irányt szerették volna fenntartani. A Losoncra szeptember 2-8. napjaira kitűzött közgyűlés sikerében való reménység még a Königráz után jött birodalmi felfordulás után sem kecsesgetett azzal, hogy ott czélunk elérhető lesz, s ezért felhasználva a reánk nézve is bekövetkezett nagy politikai fordulatot, mely az országban annak nyomában keletkezett, hogy a király Königráz után a haza bölcsét, *Deák Ferenczet* a kiegyezés ügyében magához hívatta, a vidéken való gyűlés tartását mellőzni helyesebbnek tartottuk, s arra az útra kellett térnünk, mely az ország fővárosában meginduló nemzeti tevékenység színhelyét az újjáalakítás helyéül is alkalmasabbnak jelezte.

Ebből kifolyólag feladatunk volt a választmányi tagokat arra bírni, hogy a Losoncra meghívott közgyűlés elnapoltassék s lehetőleg úgy, hogy az új gyűlésnek helye és ideje az elnapolás elhatározása alkalmával ne mondassék ki. A választmányi ülés a pozsony-virágölgvi ütközet napján, június 22-én beállott 5 napos fegyverszünet és erre következő békekötési tárgyalás megkezdése után, augusztus 12-re lett összehívva s ekkor, noha az ülésen a titkáron kívül egyetlen olyan választmányi tag sem volt, ki az új iránnyal rokonszenvezett volna, de máskülönben is mind szomorkodva sajongtak a monarchiát ért nagy csapás felett, mégis azért, mert az illető tag urak maguk sem igen kívántak a tősgyökeres magyar városba menni, kérésre csupán a közgyű-

lés egyszerű elnapolását mondták ki, mellőzték a Pozsonyban való megtartásról is gondoskodni s ezzel szabadabb értelmezést engedtek arra, hogy a közgyűlés most már Pestre is összehívható legyen, ami az új irány buzgó hívének, *dr. Bartha Bélának* indítványára, a november 4-én tartott újabb választmányi ülésen tényleg meg is történt.

Elérkezett tehát az a néhány hétre terjedő utolsó időszak, melynek derűje alatt a magyar erdészet jövőjének megállapítása érdekében annak hívei által kifejtett munkásságnak sikerét a szűk körre terjedő erők utolsó megfeszítése által láthatóvá és biztosítottá kellett tenni. Az országgyűlés tárgyalásainak újabb megkezdése alapján az alkotmányos élet bírhatása felett érzett öröm egyre hangosabb dobogásra tüzelte a magyar hazafiak szívét, s ez minket is bátorító bizalommal serkentett arra, hogy a december 9-re Pestre a magyar gazdasági egyesület tanácstermébe összehívott egyheti közgyűlésre fokozott odaadással és szorgalommal készítsük elő az újjáalakítás lehetőségét.

A levelek és személyes kérések, melyek azokhoz lettek intézve, kiknek a gyűlésen való megjelenését remélhettük, s kiknél a hozandó határozatokra biztos szavazatokat számítottunk, még november vége felé sem hoztak kedvezőbb helyzetet, mert személyes megjelenésük feltétlen biztosságát nem sokan ígérték meg.

A helyzet ez állapota éppen nem adott békés alvásra való lelki nyugalmat, mert egy németnyelvű akkori gazdasági bérlő, aki később a decemberi gyűlés résztvevőit deczembristáknak, a hozott határozatokat sietős meglepetés szüleményének, s alkotásunkat rövid életűnek jelezte, a magánszolgálat köréből a német irányzat híveinek velünk való ellenkezéséről kezdett beszélni, s minthogy a Pesthez közelebb lévő vidék magánuradalmainál, melyekhez akkor még a báró Sina-féle gödöllői uradalom is tartozott, több olyan erdész volt, ki a németnyelvű egyleti működést nem kifogásolta, s nem nagy nehézséggel utazhatott volna Pestre, tartani lehetett attól, hogyha ezekből többen összeverődve eljönnek a közgyűlésre, s ott sem lennének hozzájuk való csatlakozásra bírhatók, az újjáalkotás megvalósulása elhalasztást vagy éppen hajótörést szenvedhet. Erre való figyelemmel történt aztán, hogy e sorok írója, abból a czélból, hogy az idegenkedőket ellensúlyozza, s a közfigyelmet azoknál, akiknél rokonszenven lehet a nemzeti érdekű közgazdasági törekvések iránt, felkeltse „*A magyar erdészet érdekében*” a Pesti Napló -nak 1866. évi december 1-én megjelent számában cikket közölt, melyben az erdészet és a vadászat iránt érdeklődőket (vadászati egyesület akkor még nem volt) az egyesület feladatának és céljainak egy napilap keretében adható rövidebb ismertetésével, a közgyűlésen való részvételre és az egyesületbe való belépésre kérte fel.

Valójában még ma is, a már eltelt 40 év után a tiszteletnek és hálás elismerésnek érzésével gondolunk báró *Kemény Zsigmondra*, arra a nagy magyar íróra, ki akkor a Pesti Napló szerkesztője volt s aki helyeselve cikkünk célját és tartalmát, annak a nemzet akkori legtekintélyesebb napi lapjában a jelentősebb közlemények sorában adott helyet, hogy a figyelmet ezáltal is közérdekű közgyűlésünkre terelje és ilyképpen segítségünkre legyen.

Feladatunk volt még, a közgyűlést megelőző héten tagok gyűjtése végett az a kilincselés, mely erőssé és bátrakká szokta tenni azokat, kik a nemzeti közjónak kívánnak szolgálni s ennek érdekei felkarolására őszinte szívvel és hazafias érzéssel óhajtanak híveket szerezni.

Ennek a taggyűjtésnek célja az országgyűlési képviselők körére irányult s nevezetesebben ezek balközépi pártjára a Nádor utcái Tigris-szállodában (most az Adria biztosító társaság épülete) lévő klubhelyiségről akkor „Tigrisek”-nek nevezett képviselőkre terjedt. Mint mindig, úgy akkor sem voltak a képviselő urak könnyen megtalálhatók és az ez időben levő mozgalmas, izzó politikai élet körében nehezen is lehetett hozzájuk férni; de a klub előszobájának jövő-menőktől és szolgálktól elárasztott füstös helyiségében jutott még levegő az új tagot keresőnek, s telt a várakozásra idő attól a titkártól, ki saját előszavával kívánta az akkor általában tiszteltebb tekintélyben álló képviselő urak támogatását az újjáalakítandó egyesület javára megnyerni, s azok határozott ígéretét óhajtott december 9-én való beváltásra magával elvinni.

A kilincselés bevégzése után, midőn a gyűlést megelőző szombat este a Nemzeti szállodában Divaldnak, Wagnernek és Gombossynak e sorok írója vacsora közben beszámolt, a legközvetlenebbül érdeklődőket is beleértve, összesen 37 tag biztosra vehető megjelenését mutatta ki, de ezek között még 19 volt olyan, akiket a gyűlést megelőző órában tartandó választmányi ülésen kellett előbb az egyesület tagjai sorába felvenni. Ezek meg is jelentek mind, csupán kettő nem jöhetett el; jöttek azonban helyettük mások, kikre ugyan nem számíthattunk, de velünk szavaztak. Annyi bizonyos, hogy ügyünk hazafias céljának szentsége és igazságossága, s 37 ügybarátunk összetartása és ígéretének biztossága december 8-án este mindannyiunkat megnyugtatott arról, hogy többségünk lesz s a győzelem kétségtelen reményével tértünk álmra és mentünk másnap reggel Wagnerrel az új tagok felvételét s a közgyűlés elé terjesztendő éves jelentés elintézését teljesítő választmányi ülésre, mely a közgyűlés ideje előtti órában tartott meg.

Midőn a kitűzött időre délelőtt 10 órakor a közgyűlés tanácskozási termében megjelentünk s oda 2 ügybarátunknak kivételével eljöttek mindazok, kiknek ígéretét bírtuk és még többen is, s mert idegen érdekeknek hódolókat nem láthattunk, a szó legteljesebb értelmében örömtől dobogó szívvel vártuk a nagyérdemű tárgyalást!

A magyar erdészeti egyesület fe. December 9-én Pest városában tartandó rendkívüli nagygyűlésének

Tárgysorozata

Délelőtt 10 órakor a gyűlés megnyitása

- 1. Jelentés az egyesület az utóbbi nagygyűlés óta történt ügyvezetéséről*
- 2. Az 1865-ös év Januari 1-től az 1866-ös év Junius 30-ig terjedő pénzügyi számadások előterjesztése*
- 3. A jövő évi költségvetés megállapítása*
- 4. Az egyesületi elnökök, alelnökök és választmányi tagok megválasztása*
- 5. A közelebbi rendes nagygyűlés helyének és idejének meghatározása*
- 6. Netaláni javaslatok az egyesületi célok előmozdítására.*

*— Ügyvezető tekintetes Gombosy János úr
C. kir. kamara-ügyvédségi hivatalnok Pest-en —*

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
K. szekció

Meghívó a Magyar Erdészeti Egyesület 1866. december 9-i rendkívüli nagygyűlésére

gyűlés rendjén várt kimagasló pontra került a sor, Divald Adolf az ő meggyőző, meleg és magával ragadó előadása által, egyetértő határozatra bírta az egész közönséget, indítványai pedig elfogadatra mindaz; amit akkor hazánk erdészetének s annak jövőre való haladhatása érdekében egyesületi úton szükségesnek, jónak és hasznosnak tartottunk.

Az új igazgató-választmány, élén gróf Keglevich Béla elnökkel megbízott, hogy az újjáalkotott egyesület alapszabályait szövegezze s azt a másnap délelőtt 10 órakor folytatólagosan tartandó közgyűlésnek előterjessze.

Így alakult meg az Országos Erdészeti Egyesület és így lett megteremtve az a szilárd épület, melynek homlokáról és falai közül a hazafias hűséggel, egyetértéssel, alapos tudás számbavételével, tárgyilagos bírálattal, az ország erdőbirtokosainak, s összes népességének is javát szolgáló akarattal, a legderekabb erdészek megoszthatatlan és soha szét nem forgácsolt erővel végzett munkásság hasznos tanácsainak és útmutatásainak kell a magyar erdészet körébe, a magyar állam területének minden vidékére elszállani, s amelyből örök időken át az erdőgazdaság haladásának, az erdészeti tudásnak, s a magyar erdészeti irodalomnak soha el nem oltható fáklyája kell, hogy fényesen világítson! Ami, hogy úgy legyen, búcsúzóul: szívünkben kívánjuk!

Budapest, 1906. december 1.

Forrás: *Erdészeti Lapok*, 1906. december

A közgyűlés az akkori kormányzati követelményeknek is megfelelően Kada Mihály kiküldött királyi biztos jelenlétében tárgyalta, szám szerint 43-an voltunk jelen s az elnökségre és a 12 választmányi tagra beadott szavazatok legnagyobbszáma 39 volt. A tárgysorozat rendjében a jövő évi költségvetés megállapítása dr. Bartha Béla indítványára a sorrendben utolsónak helyeztetett azért, hogy abban az esetben, ha az egyesület céljaira szolgáló javaslatok elfogadása következtében a költségvetés még változtatásokat igényelne, azok együttesen intéztessenek el.

Midőn a tár-

Ellenálló képesség és egyesületi élet

A második világháborús évek és a háború utáni időszak egyesületi levelezése

A 2000-es években számos olyan történeti munka született, amely azt vallotta, hogy a levéltár nem adatokat rejtő tárház, hanem lenyomat, nyom és emlékezet-hely. A Wagner Károly Könyvtár múltja és tárgyi világa általában is megkönnyíti, hogy a kutató erre a felismerésre jusson, az 1940-es évek első feléből fennmaradt iratanyag pedig különösen alkalmas arra, hogy másként tekintsünk a kordokumentumok és az azokat megőrző közeg együttesére. Az egyesületi tagok és a székházban dolgozó egyesületi tisztviselők személyes hangú levélváltásai éppen ezekből az időkből maradtak fenn jelentősebb számban. Ebben a tekintetben a háborús évek és a háború utáni időszak iratanyagának csomópontjában a következő rövid üzenet áll:

„Kedves Gyula bátyám!

E sorok átadója Lindelof Sarolta (Radvánszky Albert báró unokabúga) volt olyan kedves, hogy megígérte próbál információkat, s esetleg 2 példányt a Zsebnaptárból (abból a 8-ból, ami az én tulajdonomban volt az egyik könyvtárszekerényben) eljuttatni hozzám. Légy oly jó teljes bizalommal közölni vele mindezt. Isten óvjon és áldjon beneteket, a viszontlátásig is szeretettel köszönt, Mihályi Zoltán”

A kisméretű lap túlsó oldalán a következő kérdések listája olvasható:

„Bíró Z.? Egyesület? vagyon, bútortzat, könyvtár (épület tulajdonjoga?) Erdőmérnökök helyzete? Művészteriumban kik az erd. vezetők? Remények, kilátások?

Üdvözlét: Dr. Padányi Zoltán igazgató Godwind-gyár

Dr. vitéz Nésfay Zoltán igazgató Gazdák Bizt. Szöv.

Faber Gyurka igazgató Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete”

A levelet Mihályi Zoltán küldte Tasnády Gyulának. 1936-tól kezdődően a szakmailag már akkor igen elismert és szakmai egyesületek munkájában is tapasztalt Mihályi (Májér) Zoltán nemcsak az egyesület titkára, de az egyesület meghatározó személyisége is volt. Második világháború utáni szerepét Király Pál a következőképpen értékelte: „A szervezés ügyét az mozdította el a holtpontról, hogy dr. Mihályi Zoltán titkár 1947 decemberében hazatért a hadifogságból és hamarosan hozzáfogott az Egyesület életre keltéséhez.” (Király 1966 252.old.) Mihályi

1938 januárjában vette át az Erdészeti Lapok felelős szerkesztőségét Bíró Zoltántól, utóbbi megnevezése a címlapon ezután „szerkesztő” maradt. Ez a kettősség addig ismeretlen felállás volt a lap életében, s kérdés, hogy milyen változást jelez Bíró Zoltán egyesületen belüli súlyában. Az bizonyos, hogy Mihályi Zoltán olyan változtatásokat vezetett be a lap életében, amelyek jelentősen növelték annak nemzetközi szakmai beágyazottságát: feltűntek az idegen nyelvű összefoglalók és a rendszeres külföldi lapszemlék.

Az 1940-es évek elejéről fennmaradt egyesületi levelezésből az tűnik ki, hogy Mihályi ténykedése új lendületet adott a tagságot és a székházat egybefűző emberi kapcsolatoknak. 1943 februárjában, a doni katasztrófa napjaiban Mihályi járt közbe, hogy egy aggódó apa hazahozhassa fiát Bécsből, s annak ne kelljen frontszolgálatra mennie. „A mai szörnyű háborús helyzet az embert igen nehéz problémák elé állítja. Fiam nem akar Németországban maradni, ez érthető is...No most már a másik lehetőség az, hogy folyamadna a mérnökkarhoz.”

A fenti levelezés azt jelzi, hogy az egyesület ellenálló képességének egyik kulcsa az emberi élet mentésére való hajlandósága volt. Az OEE és Mihályi társadalmi hálózata nem tarthatták távol a frontot (s arról sem tudunk semmit, hogy ezt kívánatosnak tartották-e), arra azonban alkalmasak voltak, hogy sorsokat tegyenek jobbá, vagy növeljék egyesek életben maradásának esélyét. Ezek a hálózatok a háború ezen szakaszában még képesek voltak az alkotásra is. A front átvonulása előtti pillanatokig a neves botanikus, Greguss Pál *A közép-európai fák és cserjék meghatározása szövetani alapon* című, magyarul 1943-ban megjelent könyvének német nyelvű kiadásán dolgozott. 1944. január 7-én elküldött levélben a következőt kérte Mihályitól: „...légy szíves értesíts, mikorra kapunk a nyomdától korrektúrát, valamint arról is, van-e már megfelelő műnyomó papíros a táblák számára.” Ugyanez a Szegeden kelt levél tudósít a paprika és a szalonna hiányáról és a Budapest és a vidéki városok ellátottsága közötti különbségről is: „Ne vedd úgy, hogy ezzel a küldeményem le akarlak „paprikázni”, de véletlen úgy hozta, hogy ebből a csomagból egy keveset kaphattam. Úgy tudom Budapesten nem igen lehet ilyesfélét kapni, márpedig így disznóölés táján jól esik egy

kis paprikás szalonna.” Az 1944-es év vége felé haladva egyre krónikusabbá váló budapesti élelmiszerhiányt a vidéki kapcsolatok enyhíthették. Azt nem lehet számszerűsíteni, s naplók hiányában felbecsülni sem, hogy ezek a kapcsolatok pontosan hogyan hasznosultak és mit jelentettek az 1944-ben a fővárosban maradt egyesületi tagok és családjaik számára, Greguss levele azonban ráirányítja a figyelmet arra, hogy ez a háborús évek egyik lényeges aspektusa.

Ugyancsak az egyesületi titkár levelezett néhány, a revízió nyomán a Kárpátokba áthelyezett erdésszel. Ezen szakemberek egy része be tudott illeszkedni a nyelvileg idegen közegbe. Közéjük tartozott *Szedzerjei Ákos*, aki Mihályi alapos olvasószerkesztése után az Erdészeti Lapok 1943. májusi számában így kezdte beszámolóját: „*Tebát van egy fiatal mérnök és egy tönkrement erdőbivatal. A megszállók kultúrmmunkája után t. i. legtöbbször mindent újra kell kezdeni.*” Szedzerjei ekkortájt keletkezett levélben esküvőjéről is beszámolt: „*Itthon aztán betedhét országra szóló fogadást rendeztek a személyzetem, a környék nadrágos emberei és a nép.*” Ezt a mondatot egy kétoldalas, orientalista szelvényben író szerzőket meghazudtoló színes leírás követi arról, hogyan ünnepelte a magyarul nem beszélő falusi társadalom az erdész esküvőjét. Voltak azonban olyan erdészek is, akik a mihamarabbi visszatéréshez kérték az egyesület segítségét. 1943 decemberében kelt az a levél, amelyből a következő részlet való: „*Ne csudálkozzál, hogy annak ellenére, hogy megélbetezemre nem panaszkodhatom, mégis elkívánkozom 17 év után innen Csíkból, ahol szeretett székegy testvérektől e hároméves felszabadulás óta annyit kaptam, hogy a 22 éves román elnyomás összes szenvedése nem ér fel vele...mindezt kizárólagosan vadászati irigységből.*”

A visszacsatolt területek erdészeti vonatkozásainak Halász Aladár monográfiát szentelt. Igaz, ő nem erre az aspektusra koncentrált, de az északkeleti és délkeleti területek közötti különbségekre ő is felfigyelt: „Az erdélyi erdőigazgatóságok kincstári erdőbirtokain vállalkozói fatermelések is voltak. Ezek azonban a vállalkozók visszaélései és az általuk alkalmazott munkások megkárosítása miatt rendszerint rosszul, rendkívül kellemetlen kö-

vetkezmenyekkel végződtek.” (Halász 2007. 124.old.)

Mihályi Zoltán szerepét a front elvonulása után Tasnády Gyula vette át, aki az egyesület pénztárosa és egyben a székház helyben lakó gondnoka volt. Az OEE ügyeivel a válságos hónapokban is lelkiismeretesen foglalkozó három tisztviselő: Holbay Miklós választmányi tag, később megbízott titkár, Teleki József második alelnök és Tasnády Gyula pénztáros közül utóbbi tűnik a legfontosabb szereplőnek. Működése nélkül esélye sem maradt volna az OEE-nek a további működésre. Tasnády legfontosabb feladatai a székház lakhatóvá tétele, valamint az egyesület elismertetése és engedélyeztetése voltak. A dokumentumokból kitűnik, hogy a székház 1945 januárjában bombatalálat következtében lényegében lakhatatlan állapotba került, s állaga az év során folyamatosan romlott. Az egyik rövid levél szerint: „*A házfelügyelői lakással kapcsolatban katasztrófális a helyzet. Sírnak, jajgatnak, mert a felvezető és el nem zárt csatornanyíláson keresztül patkányok kezdik ellepni lakásukat.*” A hatóságok, valószínűsíthetően az Alkotmány utca 6. irodáiba költöztetett hivatalok (Népjóléti Minisztérium, erdészeti igazgatóság, Gazdaságtudató), és más albérlők nyomására többször felszólították Tasnádyt, hogy az egyesület kezdje meg a javíttatást, ugyanakkor megtagadták az anyagi segítségnyújtást.

Egy fontos szakkönyv, Fekete Zoltán *Erdőbecsléstan* című kötete kapcsán a háború után Tasnády Gyula és a szerző közötti levelezés mutatja, hogy 1945-re jelentős tárgyi veszteségek érték az egyesületet. A könyv ábráihoz és Fekete más cikkeihez szükséges kliséket Tasnády részben megtalálta ugyan, de a hiány és az anyagi veszteség így is keserűv tette Fekete Zoltánt. Érdemes megjegyezni ugyanakkor, hogy Budapesten nem az OEE könyvtára volt a legrosszabb állapotban a hasonló gyűjtemények közül. Az erdészet számára rokonterületnek számító ornitológia legfontosabb intézménye, a M. Kir. Ornitológiai Intézet madártani gyűjteménye az utolsó darabig elpusztult, könyvtárából csak az maradt meg a tudomány számára, amit Pátkai Imre főadjunktus, kiemelt a romok közül. (Hajnal-Smith Csilla, Pátkai Imre unokájának szíves közlése – BR.)

Az OEE továbbműködésének engedélyeztetése nem ment könnyen. Fontos előrelépés volt, hogy 1945. július 1-jén a földművelésügyi minisztériumban összeült egy negyvennél több egyesületi tagból álló értekezlet, amely ötfős bizottsá-

got (Magyar János, Tasnády Gyula, Sztankó Zoltán, Lengyel Sándor, vitéz Onczay László) jelölt ki a további lépések előkészítésére. A bizottság arra jutott, hogy a választmány az egyesületi működés és a döntések kulcsa, ezért mindeleelőtt ennek munkáját kell helyreállítani. Ennek eredményeképpen egy héttel későbbre sikerült összehívni és meg is tartani egy választmányi ülést, amelyen Teleki József elnökölt. A megjelentek igyekeztek számba venni a veszteségeket és a lehetőségeket. Ekkor még az sem tűnt elképzelhetetlennek, hogy az OEE szakszervezetté formálódjon át. Amint egy levélben olvasható, ez a lehetőség fél éven belül lekerült a napirendről.

Teleki József alelnök formálisan augusztus közepén bízta meg Holbay Miklóst azzal, hogy Mihályi Zoltán visszatérteig vegye át a titkári teendőket, s ebbe a munkába vonja be Tasnádyt is. Utóbbi 1946. január közepén rövid jelentést terjesztett a fővárosi V. kerület Elöljáróságához, amelyben összegezte az OEE jelentőségét. A közgyűlés összehívása még váratott magára. A Tasnády-Teleki-Holbay hármas fő feladatai mellé 1945 tavaszán harmadikként a nagybirtok felszámolásának politikájából következő károk enyhítése társult. A tervszetről értesülve már február végén megpróbálkoztak összefogni az érdekelteket és javaslatot juttattak el a minisztériumhoz. Ez utóbbi erőfe-

szítés volt az utolsó, amely az OEE 19. századi és két világháború közötti tevékenységét és identitását tükrözte, s annak jegyében vitték végbe a jelen levő és cselekvőképese egyesületi vezetők.

Mihályi Zoltán, majd Tasnády Gyula levelezése az egyesületi levéltár legkövetlenebb hangú része, amely a sztereotípiákkal és emlékezetpolitikával terhelt háborús időszakot és az 1945-ös évet emberarcúvá teszi a 21. századi szemlélő számára. A két egyesületi tisztviselő tevékenysége, s annak eredményei az ellenálló képesség fogalmára hívják fel a figyelmet. Az OEE második világháború alatti és utáni történetének leírása nyomán az ellenálló képesség két alapelemére figyelhetünk fel: a mások megmentésére való hajlandóságra és a civil kezdeményezésbe vetett hitre.

Felhasznált irodalom:

- Halász Aladár: Erdészettörténet a visszacsatolt országrészekről 1938–1944. Erdészettörténeti Közlemények 72. Budapest, 2007
 Király Pál: Az Országos Erdészeti Egyesület története 1866–1966, Budapest, 1966.
 Madas András: Az elmúlt év halottai – Dr. Mihályi Zoltán, *Az Erdő*, 1971.1. szám 44–45.old.
 Dr. Mihályi Zoltán levelezésére az OEE történetével kapcsolatos kutatásom első napjaiban dr. Sárvári János hívta fel a figyelmemet.

Balogh Róbert, történész

Hozzászólás az országfásítási témához

Érdeklődéssel olvastam az 1950-es évek országfásításáról és egyesületi életünkről szóló folytatólagos írást az Erdészeti Lapokban Balogh Róbert történész tollából. Hiányérzetem a tekintetben jelentkezett, hogy az írásból nem értesülhetünk kellő mértékben arról, hogy a tárgyalt időszak – a maga számba ellentmondása, vitái és gyakran naiv elképzelései ellenére – a korábbi időszakok teljesítményeihez képest milyen hatalmas léptékváltást valósított meg.

Az országfásítás terén elért eredményeket szélesebb látómezővel egy rövid történelmi áttekintéssel értékarányosabb megvilágításban lehetne bemutatni. Ismertes, hogy a Mária Terézia törvényhozásaihoz köthető 1769. évi erdőrendtartás már fásítási kötelezettségeket rendelt el a ház- és telektulajdonosok részére. Ennek sikerességéről kevés információval rendelkezünk.

A Kaán Károly nevéhez kapcsolható 1923. évi alföldfásítási törvény sem hozott komoly gyakorlati eredményeket, mert az előre mutató törvényekhez a politika nem rendelt szükséges mértékű eszközöket. Az 1935. évi törvény hatására aztán lassan lendületet kapott az országfásítás ügye. Több pénz és szélesebb alapokon álló propaganda segítette a törvényben foglaltak gyakorlati megvalósítását. E kornak fásításra buzdító propagandáját példázzák a korabeli szórólapok is.

A Statisztikai Évkönyvekből gyűjtött adatok szerint az 1926-tól 1943-ig terjedő 18 évben éves átlagban 3537 hektár erdősfítés, és 1701 hektár fásítás valósult meg. A Keresztesi Béla által közzétett adatok szerint a két öt éves terv – azaz a cikkben tárgyalt időszak – alatt végrehajtott erdőtelepítések és fásítások üteme a ciklus végére elérte az évi 30 000 hektárt. Ez a lendület a korábbi két évtized produktumának öt-hatszoros növekedését eredményezte, ami nemzetközi összehasonlításban is élenjáró teljesítménynek bizonyult.

Dr. Darabos István, okl. erdőmérnök

Könyvtárunk 2015. évi beszámolója

Ismét eltelt egy év és az Országos Erdészeti Egyesület könyvtári dokumentumait, statisztikáit lapozgatva azt tapasztaljuk, hogy Egyesületünk szakkönyvtára a 2014. évi kiugróan jó évhez hasonlóan teljesített tavaly is. Az elért eredményeket a következő rövid beszámolóban szeretnénk számszerűsíteni is.

Könyvtárunk látogatottsága örövendetesen gyarapodott a korábbi évhez képest, tavaly 323 főt fogadhattunk. Szokásunkhoz híven ebben a létszámban nem szerepeltetjük a rendszeresnek mondható egyesületi rendezvényen résztvevők létszámát. Ugyanakkor néhány különleges eseményre, látogatói csoportra a korábbi évek hagyományainak megfelelően most is szeretnénk kitérni.

Az évet az Erdészettörténeti Szakosztály ülésének keretében megtartott nagyon szép könyv bemutatóval kezdtük, nevezetesen *Madas András* vasoklevelés, Bedő-díjas erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület egykori elnöke, tiszteletbeli örökös elnöke életútját bemutató könyv első kötetének ismertetésével.

Tavaly is vendégeink voltak az YPEF 2015. évi versenyének résztvevő diákjai és a Horvát Erdészeti Egyesület mintegy 50 fős csoportja.

Riedl Gyula bácsi, könyvtárunk egykori felejthetetlen öre halálának 10. évfordulójára emlékeztünk a könyvtárban 2015. július 31-én.

A Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Kara környezetgazdálkodási agrármérnök szakos hallgatói is

emlékezetes látogatást tettek nálunk. Nagy öröm volt, hogy finn erdészek újabb csoportját is üdvözölhettük a könyvtárban.

Az OEE Baranya Megyei Helyi Csoportja is megtekintette a könyvtárat és ezt az alkalmat ragadjuk meg arra, hogy a többi helyi csoportot is hasonló látogatásokra buzdítsuk.

Végezetül szeretném azt is megemlíteni, hogy első alkalommal járt nálunk a

ÉLŐ ERDŐ DÍJ

A Natura 2000 erdők legjobb magán erdőgazdálkodói

Az „Élő Erdő Díj” pályázatot a szervezők az „Élet az erdőben” című Európai uniós, Natura 2000-es erdőkről szóló LIFE+ projekt keretében hirdetik meg. A díj célja, hogy figyelemfelkeltéssel járuljon hozzá a biodiverzitás csökkenés megállításához, az európai erdők természetvédelmi státuszának és multi-funkcionalitásának megszilárdításához és a fenntartható erdőgazdálkodás elterjesztéséhez.

LIFE IN FORESTS

Pályázati felhívás

Kiíró: WWF Magyarország

A PÁLYÁZAT CÉLJA

Keressük Magyarországon legjobb erdőgazdálkodókat, erdőtulajdonosokat, szakirányítókat, akik munkájuk során kiemelt figyelmet fordítanak a természeti értékek megőrzésére, a természetközeli erdőgazdálkodással kapcsolatos ismereteik fejlesztésére, megosztására, szemléletformálásra.

PÁLYÁZÓK KÖRE

A pályázatot azon, Magyarországon tevékenykedő magán gazdálkodók, erdőtulajdonosok, szakirányítók nyújthatják be, akik a Natura 2000 hálózat részét képező erdőkben dolgoznak.

DÍJAZÁS

A pályázat díja szimbolikus tárgyi nyeremény, valamint a gazdálkodók munkáját segítő felszerelésekre beváltható utalvány, összesen 1.000.000 forint értékben.

RÉSZLETEK

A nevezési kategóriákról, a pályázati anyagról és a díjazásról szóló részletek megtalálhatók a www.lifeinforests.eu/elo-erdo-dij oldalon.

A PÁLYÁZAT BEADÁSÁNAK HATÁRIDEJE:

2016. május 15.

A pályázat beadása díjmentes.

Készült a LIFE IN FORESTS projekt keretében az Európai Unió LIFE+ Information and Communication programjának és a Földművelésügyi Minisztérium pénzügyi támogatásával.

Nemzeti Biomassza Egyesület, tavalyi közgyűlésüket tartották patinás könyvtárunkban.

A könyvvállomány gyarapodása elérte a 420 kötetet, ennek mintegy 15 százaléka az archív gyűjteménybe sorolható dokumentum. Ahhoz, hogy elérjük ezt az újabb rekordnak minősíthető gyarapodást, nagyban hozzájárult a *Holdampf Gyula* és *dr. Szász Tibor* erdőmérnököktől kapott könyvajándék. Holdampf Gyulától immár másodszer kapunk jelentős könyvadományt.

Külön szeretnénk még köszönetet mondani további adományozóinknak: *Ágh Magdolnának*, *dr. Grátzer Miklósnak*, a Nyírerdő Zrt.-nek, *Szalacsy Árpád* vezérigazgató úrnak, a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.-nek és *Barkóczi István* vezérigazgató úrnak, *Möcsényi Miklósnak*, a FAGOSZ főtitkárának, *Detrich Miklós* újságíró kollégánknak, *Pápai Gábornak*, az Erdészeti Lapok egykori főszerkesztőjének, továbbá *Apatóczy Istvánnak*, *Barátossy Gábornak*, *Gencsi Zoltánnak*, *Madas Katalinnak*, *dr. Oroszi Sándornak*, *Szenek Zoltánnak*, *Szentpéteri Sándornak* és *dr. Tunyogi Andrásnak*.

Dr. Szikra Dezsőnek, *dr. Ádámffy Tamásnak* és *Kiss Csabának* pedig az értékes, a könyvpiacra megjelenő erdészeti könyvritkaságok megszerzésében nyújtott segítségért szeretnénk kifejezni hálánkat és elismerésünket.

Szintén az elmúlt év jelentős eseménye volt, hogy a MEVME egykori zászlaját a Vértesi Erdő Zrt. fő támogatásával sikerült restauráltatni. Külön köszönet ezért *Kocsis Mihály* vezérigazgató úrnak és *Inokai Balázs* erdőmérnöknek.

Fontos megemlítenünk még, hogy az év végén megjelent a Madas-féle könyv második kötete is, amelyet ünnepélyes keretek között, az OEE évvégi küldöttközgyűlésén a Földművelésügyi Minisztérium nagytermében mutattunk be.

Mindemellett hat alkalommal számoltunk be könyvtárunk gyarapodásáról az Erdészeti Lapok hasábjain.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének és a 2015. évben a könyvtárunkat 700 ezer forinttal támogató Wagner Károly Alapítványnak azért, hogy egész évben folyamatosan biztosították a könyvtár működését és lehetőséget teremtettek számunkra az állomány tervszerű gyarapításához.

Kérünk mindenkit, hogy támogassa továbbra is Egyesületünk, Könyvtárunk ügyét!

Dr. Sárvári János
a könyvtár őre

Vadászati világkiállításokról a Vajdahunyadvárban

Az OEE Erdészettörténeti Szakosztálya 2016-os évadnyitó rendezvényét február 25-én tartotta a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Vajdahunyadvári épületében.

Első napirendi pontként *Köveskúti György* szakosztálytagtársunk visszaemlékezését hallgattuk meg a 45 évvel ezelőtt, 1971-ben megrendezett vadászati világkiállítás megszervezéséről. Az előadó az Országos Erdészeti Főigazgatóság munkatársaként hivatalból vett részt a szervezési munkában. Kiemelte, hogy már 1967-ben volt egy nemzetközi vadászati kiállítás Újvidéken, melyen a részvételt a magyar küldöttség az 1971-es budapesti világkiállítás főpróbájának tekintette.

A budapesti kiállítást a korabeli szocializmus – mai szemmel nézve visszás – viszonyai között kellett megszervezni, mégis sikerült azt nemzetközi szintű vadászünneppé szervezni.

Az előadást a szakosztály idősebb tagjai egészítették ki saját személyes emlékeikkel. A téma aktualitását az adta, hogy az 1971. évi esemény után kerek 50 évvel, 2021-ben újból vadászati világkiállítást rendeznek Buda-

pesten. Ebből az alkalomból Egyesületünkre is komoly feladat hárul, hogy az erdőt mint a vad élőhelyét jelentőségéhez méltó módon tudjuk bemutatni, és felhívjuk a figyelmet az erdő- és vadgazdálkodás összhangjának fontosságára. Ezért már most fel kell venni a kapcsolatot a Vadászati Kulturális Egyesülettel, a világkiállítás előkészítő munkálataiba való bekapcsolódás érdekében.

Ehhez kapcsolódva *dr. Orosz Sándor* szakosztályelnök hívta fel a figyelmet *Orbán László* személyére, a Mezőgazdasági Múzeum korabeli munkatársára, aki a vadászattörténeti vonatkozások kidomborításával járult hozzá az 1971-es világkiállítás sikeréhez.

Végül *Sánta Ákos*, a Mezőgazdasági Múzeum vadászattörténettel foglalkozó pályakezdő munkatársa a közelmúltban napvilágra került *Rákóczi László* által írott 17. századi vadásznaplót mutatta be. Megismerkedhetünk a korabeli Erdély viszonyaival és vadászati szokásaival. A fiatal kolléga pályafutásához sok sikert kívánunk!

Béni Kornél
szakosztály titkár

Együttműködési megállapodás az erdei kisvasutakért

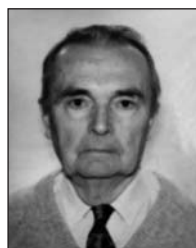

Az erdei kisvasutak népszerűsítéséről és fejlesztéséről kötött szakmai együttműködési megállapodást a Földművelésügyi Minisztérium, a Nemzeti Közlekedési Hatóság, valamint az Országos Erdészeti Egyesület 2016. március 29-én a Katalinpusztai Kirándulóközpont átadási ünnepségének keretében. A megállapodás célja, hogy a felek elősegítsék az erdei kisvasutak népszerűsítését, együttműködnek az erdei kisvasutak minél szélesebb körben való megismertetésében és üzemeltetésében.

A megállapodást *Fazekas Sándor* miniszter, *Győri Gyula*, az NKH elnöke és *Zambó Péter*, az OEE elnöke írta alá. Az Egyesület képviselőjében jelen volt az OEE Erdei Vasutak Szakosztály vezetősége is.

Szöveg és kép: **Nagy László**

dr. Simon Miklós Mihály (1922 – 2015)

1922-ben Zomborban, Jugoszláviában született. Szülei pedagógusok voltak. Édesapja a Felvidékről a Magyar Királyság idején, pedagógusként állami áthelyezéssel került Zomborba, ottani

pedagógus lett a felesége.

Simon Miklós 1940-ben Zomborban érettségizett, majd Zágrábban, a Műegyetem erdőmérnöki karára iratkozott be. A jugoszláv-német egyezményt Churchill kezdeményezésére 1941-ben, Belgrádban a katonai puccs megbuktatta, ezért a német hadsereg megtámadta Jugoszláviát és az állam darabjaira hullott. Horvátország önálló állammá vált. Simon Miklós így az egyetemi első évét még be tudta fejezni, majd 1941 őszén Sopronban a mi évfolyamunkhoz csatlakozott másodéves hallgatónaként. 1944 nyarán évfolyamunkkal együtt veltélát. Az újból szerbült Zomborba nem térhetett haza, ezért Sopronban maradt és az akkori keserves életkörülmények között, 1948. március 2-án szerezte meg erdőmérnöki oklevelét.

Szakmai munkáját 1948-ban beosztott mérnöknek Karapancsán kezdte, 1950-től Bátaszéken és Szekszárdon erdőművelési előadó. Baján a Duna-ártéri Állami Erdőgazdaságnál erdőrendezési felügyelő. 1956-tól 1958-ig Pécsen erdőrendező volt. 1958 és 1967 között Baján az Állami Erdőgazdaságnál erdőművelési előadóként, majd fásítási csoportvezetőként dolgozott. 1959-től tudományos munkásságot kezdett a nyárfakutatás területén. Ezért 1965-ben Sopronban, az egyetemen doktori disszertációt nyújtott be és ennek alapján megkapta a műszaki doktori címet.

1966-tól az ERTI Duna-Tisza közti Kísérleti Állomásán tudományos kutató lett. A nyár és fűz nemesítésével, valamint mesterséges felújítási és erdőtelepítési technológiájának kutatásával foglalkozott. Ennek a tudományos csoportnak a tagjaként kollégáival részt vett több államilag elismert és szaporításra engedélyezett nyár és fűz termesztésében. Kidolgozta a tághálózatos nyárültetvények termesztését, amelyet 1970-ben kandidátusi disszertációjában mutatott be.

1983-ban ment nyugdíjba, de még 3 évig foglalkozott a nyár és fűz termesztésével. Azért telepedett le Baján, hogy közel legyen a Jugoszláviához visszacsatolt szülővárosához, Zomborhoz. Amikor már lehetett, gyakran hazlátogatott. Szakmai munkássága során 44 tudományos közlemény jelent meg és 4 szakkönyvnek lett a társszerzője. Nyugdíjasként szaktanácsadást végzett. Szakmai munkásságát Bedő Albert-díjjal és miniszteri elismerő oklevéllel jutalmazták. 93 éves korában, Baján hunyt el, gyermekei körében, akik a városban helyezték örök nyugalomra.

v. Hábel György

Gede Lajos (1937–2015)

Az életének 78. évében elhunyt Gede Lajost, a Devecseri Erdészet nyugállományú kerületvezető főerdészét a család, rokonok, ismerősök, volt évfolyamtársai és kollégái kísérték utolsó útjára 2015.

november 11-én a vonyarcvashegyi temetőben.

Gede Lajos Kispécen született 1937. november 20-án harmadik fiúként, bátyjai több mint 10 évvel voltak idősebbek. Apja Gede Lajos cipész, anyja Gerencsér Etel. Elemi iskoláinak elvégzése után – a sikeres felvételit követően – 1952. szeptember 1-jén kezdte meg középiskolai tanulmányait a Soproni Erdészeti Technikumban, ahol 1955-ben erdésztechnikusi képesítést szerzett.

Pályáját gyakornokként 1955. augusztus 15-én Baján kezdte a Duna-ártéri Állami Erdőgazdaságnál, ahol MÁV rakodókezelő, valamint kerületvezetői kiegészítő feladatokat látott el. Munkahelyén jól érezte magát, de szeretett volna szülőhelyéhez közelebb kerülni. Ez 1956-ban sikerült is, amikor áthelyezték a Magas-Bakonyi Állami Erdőgazdaság Devecseri Erdészetéhez. Itt sorkatonai bevonulásáig folytatta gyakornoki munkáját, majd leszerelést követően kinevezték kerületvezető erdésznek a túskevári erdészkerületbe.

Túskeváról 1961-ben Dobára helyezték át, és kerületvezetőként 36 éven át kezelte a dobai erdőt. Dobán volt az ország legnagyobb élőfakészlettel rendelkező vöröstölgy-állománya. A különleges állomány makktermését szinte minden évben be kellett gyűjteni, volt olyan esztendő, amikor ez elérte a 460 mázsát.

A Somló-hegy közjóléti fejlesztésében is részt vett. Kitisztították, feltárták a várrom környékét, pihenőket építettek ki a tetőn, a meredekebb részekben korlátokat helyeztek el, lépcsőket alakítottak ki. A szakmai vezetésben, munkaerőben, technikában, technológiákban a legnagyobb változások Gede

Lajos és korosztálya szolgálati idejére estek. A kézi szerszámokat (fűrészek, fejszék) kiszorították a motorfűrészek, majd jöttek a daruk, csörlők, speciális erdészeti gépek. Ő a változó körülményekhez végig jól alkalmazkodva az erdőnek gondos gazdája volt.

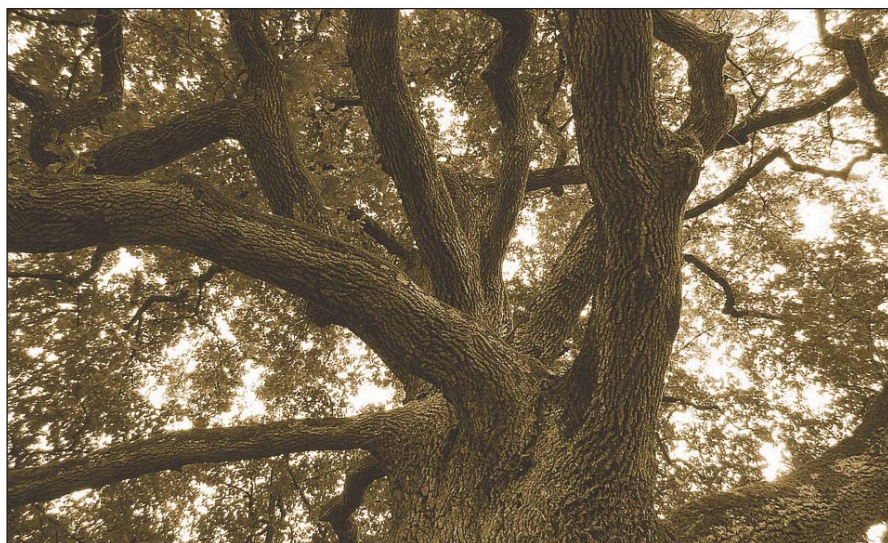
Szakmai tevékenységét az egyenesség, igényesség, következetesség jellemezte. Beosztottjaitól fegyelmezett munkát követelt meg, kerületében rend volt. Családi élete is kiegyensúlyozott volt. 1961-ben vette feleségül Nagy Máriát, aki tanítónő volt Dobán. A falu lakóit közösen összefogták, sokat tettek annak szállításáért, előbbre jutásáért. 1962-ben született első gyermekük Andrea, aki radiológus orvos, a második gyermek Attila dísznövénykertész lett. Négy unokája született és még gyönyörködhetett két kis dédunokájában is. Gyermekeit, unokáit sokat vitte az erdőre. Őket a természet és az állatok szeretetére, óvására tanította.

Az emberek érdekeit szívesen képviselte. Szakmai munkáját felettesei is elismerték, 1989-ben főerdézi kinevezést kapott. 1980-ban Kiváló Dolgozó vállalati, 1985-ben pedig Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetéssel jutalmazták. Az 1997-es nyugdíjazását követően Vonyarcvashegyre költöztek, ahol időközben családi házat építettek, köréje szép virágos kertet varázsoltak. 2005-ben vesztette el feleségét. Utána még szorosabbra fűzte rokoni kapcsolatait, gyakrabban találkozott volt osztálytársaival, időnként meglátogatta volt kollégáit is. Betegsége 2014 májusában kezdődött, ezután lányánál Győrben lakott. Két műtét után 2015-ben még részt tudott venni zalai osztálytalálkozóikon, késő ősztől azonban fokozatosan romlott az állapota, egyre inkább ápolásra, gondoskodásra szorult.

Gede Lajos példát mutatott erdő- és szakmaszeretetről. Magánéletében családszerető, munkatársaival megértő, évfolyamtársaihoz ragaszkodó ember volt. Tisztelettel gondolunk rá és emléket kegyelettel és szeretettel megőrizzük.

„Sok évtized úgy elszaladt, emléküök bennem él, Ősz fejem lehajítva ballagok, lassan már véget ér a munkám. Álmaim nyomán rügyeznek már a fák, Az életem, lételem bennünk él és Istenben tovább.”

Farkas Sándor

Az idő kútja a Gerecsében

Különálló, szép fekvésű hegyként magasodik Bajót község felett a gerescei erdőkkel borított Öreg-kő mészkőöge. A ferdén kibillent üledékes kőzetekből felépülő — szakszóval eróziós réteglépcsőnek nevezett — kőszál észak-déli irányú éles gerince, csupán 374 méterre emelkedik a tengerszint fölé. Ennek ellenére keleti hegyoldala szédítő sziklafalakkal hullik a mélybe.

Nem véletlen, hogy hosszú évtizedek óta a magyar hegy- és sziklamászás egyik ikonikus helye, ahol már számos sziklamászó generáció sajátította el a sportág alapfogásait.

Hazánkban viszonylag kevés természetes sziklán lehet iskolázni a szabad ereszkedés kunsztjait. Márpedig, ha nagyobb hegycsúcsok felé kacsintgatunk (nem beszélve az aknabarlangok, zombolyok bejárásáról), nem árt, ha a túlhajló falak technikai kihívásaival nem az adott helyszínen kell megismerkednünk. Az Öreg-kő szikláin rögzített ereszkedő standok éppen arról árulkodnak, hogy ezek a falak alkalmas gyakorlóterepet jelentenek.

A triász korú, dachsteini típusú mészkőben számos barlang képződött az egykor szerkezeti törésvonalak mentén feltört forró hidrotermális vizek oldó hatásának következtében. Országos jelentőségű közöttük a Jankovich-barlang, melynek gömbüstökkel díszített, katedrális méretű bejárati csarnokából 7 méter átmérőjű nyitott kürtő tör a felszínre. Ebben a kürtőben

gyakran láthatunk látszólag a semmiben lógó, lassan araszoló sziklamászókat, aki talán maguk se gondolnak bele, hogy valójában az idő mély kútjába ereszkednek lefelé, a kötélnek függeszkedve.

Az impozáns méretű barlang ugyanis a kárpát-medencei ősrégészet és vele együtt az őslénytan egyik kulcsfontosságú lelőhelye. A barlangterem jelenlegi méreteit nagyban tágította az 1911-ben megkezdett ásatások során innen kihordott jelentős tömegű barlangi üledékanyag. Ennek a sok évtizeden át tartó kutatómunkának az eredményeként, 1955-ben sikerült a felső-pleisztocén-holocén földtani korok őslénytani és régészeti fejlődésmentét hitelesen meghatározni.

Az itt feltárt leletanyagokat, tipológiai értelemben, kezdetben a világhírű bükki Szeleta-kultúrához sorolták be. A későbbi újraértékelések és a Pilisben, a Vértesben, a Budai-hegységben és a Gerecse más részein feltárt dunántúli barlangok alapján kiderült, hogy önálló középső-paleolitikumi ősember kultúráról van szó. Így a Jankovich-barlang lett a kultúra névadó vezérlelőhelye, melyet ma már világszerte Jankovich-kultúráként (jankovichien) tartanak számon a szakemberek.

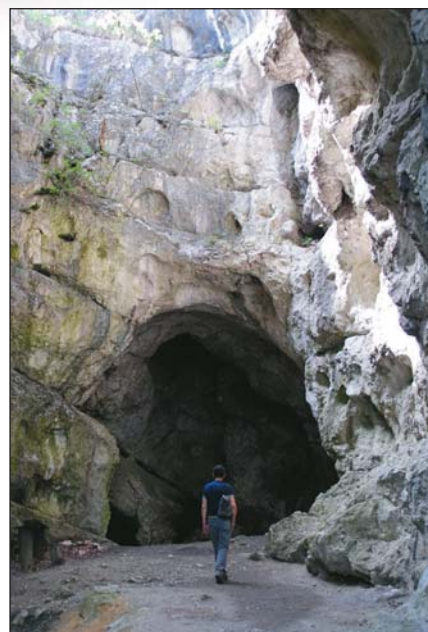
A barlangban mintegy 35 000 évvel ezelőtt élt neandervölgyi ősemberek

már specializált, levélhegyalakú, pattintott kőeszközöket használtak, mestersen megmunkált lándzsahegyeik fejlett vadász kultúráról tanúskodnak.

Ha feltekintünk a sok évezredes emlékeket megőrző barlang padlójáról a magasba törő és ultramodern edzett acélanyagokból készült sziklamászó biztosító körteszekkel kivert sziklafalakra, szédítő történelmi időtáv nyílik meg előttünk, az emberi eszközökön keresztül. Elnézegetve a Jankovich-kultúra mérműki pontosságával kimunkált és mai is használható kőeszközzeit, azért nem vagyok biztos benne, hogy korunk modern biztosítóeszközeire 35 000 év múlva rábíznám az életemet. Míg az őskori lándzsahegyek, ha szükség éppen úgy hozná, ma is minden gond nélkül betöltenék az egykori neandervölgyiek által nekik szánt szerepüket.

Nagy László

Fotók: **Polgár Ilona, Varga Gyula, Halász Gizella**

Vita az erdőtörvény koncepciójáról

Ülésezett az Országgyűlés

Fenntartható Fejlődés Bizottsága

Vita alakult ki az új erdőtörvény koncepciójáról az Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottsága albizottságának ülésén. A Földművelésügyi Minisztérium államtitkára bejelentette, hogy a koncepciót kiegészítik a társadalmi vita észrevételeivel, a jövő nemzedékek szószólója azonban annak újbóli átgondolását kérte, az albizottság LMP-s tagja pedig azt indítványozta, hogy a jelenlegi formájában ne fogadják el az erdőtörvényt. *Bitay Márton* Örs, a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára beszámolt arról, hogy a jogszabály módosításának tervezete májusban készülhet el. A kiindulási alapot az Országos Erdészeti Egyesület által korábban kidolgozott anyaga jelenti. Nem lesz új erdőtörvény, a jelenleg is hatályos 2009-es erdőtörvényt szeretnék átalakítani – mondta. *Szabó Marcell*, a jövő nemzedékek szószólója az ülésen a koncepció újbóli átgondolását javasolta. A korábbi erdőtörvények tükrözték a szakmai szervezetek közötti kompromisszumot, az új koncepció pedig az erdészeti egyesület tapasztalataira épül, nincs konszenzus a szakmai szervezetek között. *Sallai R. Benedek*, az albizottság LMP-s tagja kijelentette: a minisztérium tanácsadó szerve, az Or-

szágos Környezetvédelmi Tanács a javaslat visszavonását indítványozta. Arra kérte a tárcát, hogy a jelenlegi formájában ne fogadják el az erdőtörvényt.

Forrás: **MTI**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/erdotorveny_koncepcio_vita

◆◆◆

Nemzeti kincs, megújuló természeti erőforrás a hazai vadállomány

A vadgazdálkodás aktuális kérdései

Immár harmadszor rendezték meg *A hazai vadegészségügy és vadgazdálkodás aktuális kérdései* című konferenciát a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Karán. A magyar vadállománnyal kapcsolatos információkról a terület legkiválóbb, nemzetközi szinten is ismert és elismert szakembereitől tájékozódhattak az érdeklődők. A szakterületen dolgozó kutatók, igazgatási szakemberek, vadászok, biológusok, állatorvosok személyes találkozására, az időszerű információk megbeszélésére és a problémák megvitatására teremtett ezúttal is lehetőséget. A vadhús egészséges ételismézer, amely messzemenően megfelel napjaink egészségtudatos fogyasztói igényeinek. Azonban a jó minőségű és egészséges vadhús csak tudatos és szakmailag megalapozott vadgazdálkodási tevékenységből származhat – fogalmazott az ételismézerlánc-fel-

ügyeletért felelős államtitkár. *Zsigó Róbert* köszöntőjében hangsúlyozta: a 21. század embere számára a vadegészségügy jelentősége nem csökkent, sőt többrétű feladattá változott. A vadállomány továbbra is nemzeti kincs, megújuló természeti erőforrás.

Forrás: **NÉBIH, FM Sajtóiroda**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/vadegeszsegugy_vadgazd_konferencia_2016

◆◆◆

Növelte árbevételét Magyarországon a STIHL

6 milliárd forintos forgalom 2015-ben

A STIHL magyarországi leányvállalatának – *Andreas STIHL Kft* – tavalyi forgalma meghaladta a 6 milliárd forintot, az előző évi 5,87 milliárd forint után, erre az évre pedig 5 százalékos növekedést tervez a vállalat – közölte a cég. A terveik szerint 2016-ban a mezőgazdasági, erdészeti és kerti gépeket gyártó cég az online jelenlétét erősíti, minden szakkereskedés külön webshopot üzemeltethet. A 160 országban jelen lévő STIHL International GmbH 1991-ben alapította meg magyarországi leányvállalatát, hogy bevezesse a STIHL márkájú gépeket, majd biztosítsa ezek önálló kereskedelmét Magyarországon. Jelenleg 22 fővel, több mint 300 szakkereskedéssel dolgoznak, a vállalat forgalma az évek során több mint az ötvenszerezésére növekedett.

Forrás: **MTI**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/stihl_magyar_arbevétel_novekedes

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadász-házi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szóló, sorszámossal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2016-ra szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg az Erdészeti Lapokon keresztül, akik teljesítettek az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

